Analizy i raporty statystyczne

GUS

Aktywność ekonomiczna ludności Polski w 2025 r.

Warszawa 2026

Analizy i raporty statystyczne

Aktywność ekonomiczna ludności Polski w 2025 r.

Główny Urząd Statystyczny

Warszawa 2026

Opracowanie merytoryczne
Główny Urząd Statystyczny, Departament Rynku Pracy i Kapitału Ludzkiego

Pod kierunkiem
dr inż. Agnieszki Zgierskiej

Zespół autorski
Barbara Antosiewicz, Iwona Biały, Małgorzata Cacko, Katarzyna Derucka, Małgorzata Długołęcka, Magdalena Łączyńska, Zofia Kostrzewa, Magdalena Szpot

Skład i opracowanie graficzne
Andrzej Paluchowski, Aleksandra Winiarska, Paweł Luty, Aleksandra Paprocka

ISSN 2957-0697

Publikacja dostępna na stronie internetowej
stat.gov.pl/

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Przedmowa

Z przyjemnością przekazujemy Państwu publikację o sytuacji osób na rynku pracy w Polsce w 2025 r., która została opracowana na podstawie wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Zostaje ona wprowadzona w miejsce kwartalnego opracowania, wydawanego od 1992 r., zawierającego rozbudowany aneks tabelaryczny, którego zakres został zaimplementowany do Dziedzinowej Bazy Wiedzy. Celem obecnego opracowania jest analiza zjawisk w dłuższej retrospekcji, co pozwala m.in. na uchwycenie sezonowego charakteru zmian na rynku pracy. W publikacji przedstawiono informacje o populacji osób aktywnych zawodowo, tj. pracujących i bezrobotnych, a także biernych zawodowo, pozostających poza rynkiem pracy. Grupy te scharakteryzowano według cech demograficznych i społeczno-ekonomicznych, takich jak płeć, wiek, miejsce zamieszkania oraz poziom wykształcenia. Analiza populacji pracujących uwzględnia dodatkowo ich status zatrudnienia, czas pracy i cechy charakteryzujące miejsce pracy (rodzaj działalności), natomiast opis bezrobotnych obejmuje m.in. przyczyny bezrobocia, czas trwania bezrobocia i przeszłość zawodową. W przypadku osób nieaktywnych na rynku pracy analizie poddano przyczyny ich bierności zawodowej. W publikacji zaprezentowano także podstawowe wskaźniki rynku pracy, w tym współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz stopę bezrobocia. Dane w podstawowych przekrojach przedstawiono według województw.

Odrębną część opracowania poświęcono wynikom badania modułowego BAEL z 2025 r., które dotyczyło łączenia pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi. Przedstawiono w niej informacje o sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz osobami wymagającymi długoterminowej opieki lub pomocy, a także o wpływie obowiązków opiekuńczych na aktywność zawodową różnych grup ludności.

Mamy nadzieję, że publikacja będzie ciekawym i użytecznym źródłem wiedzy o aktywności ekonomicznej ludności. Zachęcamy również do korzystania z naszych baz danych, w tym z Dziedzinowej Bazy Wiedzy, zawierającej bogaty zasób wyników także z innych badań statystycznych z obszaru rynku pracy. Zapraszamy także do śledzenia naszych bieżących opracowań, w których co kwartał prezentujemy wstępne wyniki najnowszych edycji badania BAEL Pracujący, bezrobotni i bierni zawodowo (wyniki wstępne Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności).

Korzystając z okazji serdecznie dziękujemy wszystkim respondentom za udział w badaniu, poświęcony czas oraz przekazane nam informacje, które umożliwiły opracowanie prezentowanych wyników. Zachęcamy również do dzielenia się uwagami i sugestiami, które pomogą nam doskonalić kolejne edycje tej publikacji.

Dyrektor
Departamentu Rynku Pracy i Kapitału Ludzkiego

dr inż. Agnieszka Zgierska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

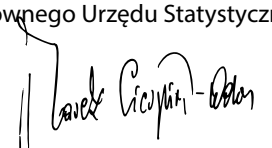

dr hab. Marek Cierpiał-Wolan

Warszawa, listopad 2026 r.

Spis treści

Przedmowa ... 3

Spis tablic ... 6

Spis wykresów ... 7

Spis map ... 10

Objaśnienia znaków umownych ... 11

Ważniejsze skróty ... 11

Skróty i pełne nazwy sekcji PKD stosowane w publikacji ... 11

Synteza ... 12

Analiza ... 13

Rozdział 1. Zasoby pracy, podaż pracy ... 13

1.1. Zasoby pracy w Polsce ... 13

1.2. Zróżnicowanie podstawowych kategorii ludności na rynku pracy ... 19

1.2.1. Aktywność ekonomiczna ludności według wieku i płci ... 19

1.2.2. Podstawowe wskaźniki rynku pracy według poziomu wykształcenia ... 25

1.3. Wykorzystanie zasobów pracy według miejsca zamieszkania ... 28

1.4. Podstawowe wskaźniki rynku pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej ... 34

Rozdział 2. Pracujący ... 37

2.1. Pracujący ... 37

2.1.1. Pracujący w więcej niż w jednym miejscu pracy ... 43

2.1.2. Pracujący według czasu pracy ... 45

2.1.3. Pracujący poszukujący innej pracy ... 48

2.1.4. Pracujący według rodzaju umowy o pracę ... 48

2.2. Pracujący na własny rachunek ... 49

Rozdział 3. Niewykorzystana podaż pracy ... 51

3.1. Bezrobotni ... 51

3.2. Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy ... 56

Rozdział 4. Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych w 2025 r. ... 60

4.1. Informacje ogólne o badaniu modułowym ... 60

4.2. Ogólna charakterystyka zbiorowości objętej badaniem modułowym z uwzględnieniem sprawowania obowiązków opiekuńczych 61

4.3. Osoby w wieku 18-74 lata sprawujące opiekę nad dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat 64

4.4. Korzystanie z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi 67

4.5. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się bliskimi w wieku 15 lat i więcej, wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek 69

4.6. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat i bliskimi w wieku 15 lat i więcej, wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek 72

4.7. Godzenie pracy zawodowej osób w wieku 18-74 lata z obowiązkami opiekuńczymi ... 72

4.8. Korzystanie z urlopów na wychowanie dzieci przez osoby w wieku 18-54 lata 75

4.9. Podstawowe wyniki badania modułowego 79

Uwagi metodologiczne 81

Spis tablic

Tablica 1.1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat w latach 2021-2025 oraz w poszczególnych kwartałach 2025 r. 18

Tablica 1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według ekonomicznych grup wieku w 2025 r. (dane średnioroczne) 20

Tablica 1.3. Ludność w wieku 15-89 lat w miastach oraz ludność wiejska według związku z gospodarstwem rolnym, płci i aktywności ekonomicznej w 2025 r. (dane średnioroczne) 30

Tablica 1.4. Współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopa bezrobocia osób w wieku 15-89 lat według województw i miejsca zamieszkania (dane średnioroczne) 33

Tablica 2.1. Pracujący w wieku 15-89 lat według statusu zatrudnienia i wybranych rodzajów działalności głównego miejsca pracy (sekcje PKD 2007) w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 40

Tablica 2.2. Pracujący w wieku 15-89 lat według płci i wybranych grup zawodów wykonywanych w głównym miejscu pracy w 2025 r. (dane średnioroczne) 42

Tablica 2.3. Pracujący w wieku 15-89 lat w więcej niż jednym miejscu pracy według płci, wieku i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne) 44

Tablica 2.4. Pracujący w wieku 15-89 lat w więcej niż jednym miejscu pracy według sektorów ekonomicznych głównego i dodatkowego miejsca pracy w 2025 r. (dane średnioroczne) . 45

Tablica 2.5. Pracujący w wieku 15-89 lat według rzeczywistej liczby godzin przepracowanych w badanym tygodniu w głównym miejscu pracy, płci i wybranych rodzajów działalności głównego miejsca pracy (sekcje PKD 2007) w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 46

Tablica 2.6. Pracujący w wieku 15-89 lat według wymiaru zatrudnienia, płci, miejsca zamieszkania, wieku i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne) 47

Tablica 2.7. Pracujący na własny rachunek według wieku, poziomu wykształcenia oraz wybranych sekcji PKD 2007 w 2025 r. (dane średnioroczne) 50

Tablica 3.1. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy, wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) 55

Tablica 4.1. Osoby w wieku 18-74 lata według faktu sprawowania opieki nad innymi osobami oraz płci i statusu na rynku pracy w 2025 r. 63

Spis wykresów

Wykres 1.1. Ludność w wieku 15-89 lat według statusu na rynku pracy w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 16

Wykres 1.2. Struktura ludności według statusu na rynku pracy w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 16

Wykres 1.3. Struktura ludności w wieku 15-89 lat według statusu osób na rynku pracy w poszczególnych kwartałach 2025 r. . . . 19

Wykres 1.4. Aktywni zawodowo i współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 21

Wykres 1.5. Pracujący i wskaźnik zatrudnienia według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 22

Wykres 1.6. Bezrobotni i stopa bezrobocia według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) . . 22

Wykres 1.7. Bierni zawodowo i udział biernych zawodowo według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 23

Wykres 1.8. Struktura biernych zawodowo w wieku 15-74 lat według płci, wieku i przyczyn bierności w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 24

Wykres 1.9. Wskaźniki rynku pracy kobiet i mężczyzn w wieku 15-89 lat według poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 25

Wykres 1.10. Kobiety i mężczyźni w wieku 15-89 lat według statusu na rynku pracy i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 27

Wykres 1.11. Liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 15-89 lat według miejsca zamieszkania w mieście albo na wsi w latach 2021-2025 (dane kwartalne) . . . 28

Wykres 1.12. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia ludności w wieku 15-89 lat według miejsca zamieszkania w mieście albo na wsi w latach 2021-2025 (dane kwartalne) . . . 29

Wykres 1.13. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce i w krajach UE w 2025 r. . . . 34

Wykres 1.14. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce i w krajach UE w 2025 r. . . . 35

Wykres 1.15. Stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce i w krajach UE w 2025 r. . . . 36

Wykres 2.1. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat według płci, miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 37

Wykres 2.2. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat w głównym miejscu pracy według sekcji PKD 2007 w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 39

Wykres 2.3. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat według płci w wybranych rodzajach działalności głównego miejsca pracy (sekcje PKD 2007) w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 41

Wykres 2.4. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat według płci w wybranych wielkich grupach zawodów wykonywanych w głównym miejscu pracy w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 43

Wykres 2.5. Pracujący poszukujący innej pracy według wybranych przyczyn w 2025 r. (dane średnioroczne) . . . 48

Wykres 2.6. Udział zatrudnionych na podstawie umowy na czas określony w ogólnej liczbie zatrudnionych według płci i wieku w 2025 r. (dane średnioroczne) 49

Wykres 3.1. Liczba bezrobotnych w latach 2021-2025 (dane średnioroczne) 51

Wykres 3.2. Struktura bezrobotnych według wieku w 2025 r. (dane średnioroczne) 52

Wykres 3.3. Udział bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo (stopa bezrobocia) według wykształcenia i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) 52

Wykres 3.4. Bezrobotni według kategorii źródła bezrobocia i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) 53

Wykres 3.5. Bezrobotni uprzednio pracujący według wybranych przyczyn zaprzestania pracy i płci w 2025 r. (dane średnioroczne) 54

Wykres 3.6. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy i województw w 2025 r. (dane średnioroczne) 56

Wykres 3.7. Podstawowe kategorie statusu osób na rynku pracy uwzględniające dodatkowe zbiorowości tworzące potencjalne zasoby pracy (dane średnioroczne za 2025 r.) 57

Wykres 3.8. Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy według płci w 2025 r. (dane średnioroczne) .. 58

Wykres 3.9. Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy w latach 2021–2025 (dane średnioroczne) ... 59

Wykres 4.1. Osoby w wieku 18-74 lata według faktu sprawowania opieki nad innymi osobami oraz grup osób objętych opieką w 2025 r. 63

Wykres 4.2. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat według płci opiekunów w 2025 r. 65

Wykres 4.3. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat według wieku opiekunów w 2025 r. 65

Wykres 4.4. Osoby w wieku 18-74 lata, które opiekują się dziećmi w wieku poniżej 15 lat w swoim gospodarstwie domowym według wieku najmłodszego dziecka, nad którym sprawowana jest opieka w 2025 r. 66

Wykres 4.5. Osoby w wieku 18-74 lata, które opiekują się wnukami według wieku najmłodszego wnuka, nad którym sprawowana jest opieka w 2025 r. 66

Wykres 4.6. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi w wieku poniżej 15 lat według faktu korzystania z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi w 2025 r. ... 67

Wykres 4.7. Odsetek osób w wieku 18-74 korzystających z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi wśród osób opiekujących się dziećmi poniżej 15 lat według poziomu wykształcenia opiekunów w 2025 r. 68

Wykres 4.8. Korzystanie z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi przez osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi w wieku poniżej 15 lat według statusu na rynku pracy w 2025 r. 69

Wykres 4.9. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się bliskimi w wieku 15 lat i więcej według płci i wieku opiekunów w 2025 r. 70

Wykres 4.10. Osoby w wieku 18-74 lata według faktu sprawowania opieki nad osobami w wieku 15 lat i więcej oraz grup osób objętych opieką w 2025 r. 70

Wykres 4.11. Osoby w wieku 18-74 lata pełniące obowiązki opiekuńcze wobec osób w wieku 15 lat i więcej według grup osób objętych opieką oraz płci opiekunów w 2025 r. 71

Wykres 4.12. Osoby w wieku 18-74 lata pracujące zawodowo według faktu sprawowania opieki nad innymi osobami oraz grup osób objętych opieką w 2025 r. 73

Wykres 4.13. Osoby pracujące w wieku 18-74 lata spełniające obowiązki opiekuńcze według grup osób objętych opieką oraz płci opiekunów w 2025 r. 73

Wykres 4.14. Zmiany dokonane w pracy zawodowej w celu lepszego łączenia pracy i obowiązków opiekuńczych (w % ogółu osób, które dokonały zmiany) 74

Wykres 4.15. Trudności napotykane przez pracujących w łączeniu swojej pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi (w % ogółu osób, które taką trudność wskazały) w 2025 r. ... 75

Wykres 4.16. Osoby w wieku 18-54 lata według faktu wychowywania dzieci oraz liczby wychowanych/wychowywanych dzieci 76

Wykres 4.17. Osoby w wieku 18-54 lata, które pracowały w momencie badania lub w przeszłości i wychowały/wychowują co najmniej jedno dziecko według faktu korzystania z urlopów na wychowanie dzieci i rodzaju urlopu. 76

Wykres 4.18. Osoby w wieku 18-54 lata, które wychowały/wychowują co najmniej jedno dziecko według faktu korzystania z urlopów na wychowanie dzieci oraz płci 77

Wykres 4.19. Osoby w wieku 18-54 lata, które wychowały/wychowują co najmniej jedno dziecko według liczby wychowanych/wychowywanych dzieci własnych i długości urlopu, z którego korzystały na ich wychowanie 78

Wykres 4.20. Odsetek osób w wieku 18-54 lata pracujących w 2025 r. w ogólnej liczbie osób w tym wieku według płci i liczby dzieci, które wychowały/wychowują 79

Spis map

Mapa 1.1. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-89 lat według województw w 2025 r. (dane średnioroczne) 31

Mapa 1.2. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-89 lat według województw w 2025 r. (dane średnioroczne) 31

Mapa 1.3. Stopa bezrobocia osób w wieku 15-89 lat według województw w 2025 r. (dane średnioroczne) 32

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji
„W tym"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy
tys.	tysiąc
p. proc.	punkt procentowy

Ważniejsze skróty

Skrót	Znaczenie
BAEL	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
Eurostat	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
NACE	Statystyczna klasyfikacja działalności gospodarczych w Unii Europejskiej
KZiS	Klasyfikacja Zawodów i Specjalności
ICSE	Międzynarodowa Klasyfikacja Statusu Zatrudnienia

Skróty i pełne nazwy sekcji PKD stosowane w publikacji

Skrót	Znaczenie
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Uwaga. W niektórych przypadkach/tablicach sumy składników mogą być różne od wielkości podanych w pozycjach „OGÓŁEM". Wynika to z zaokrągleń dokonywanych przy uogólnianiu wyników badania.

Synteza

Sytuacja na rynku pracy na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w 2025 r.

Rok 2025 potwierdził zaobserwowane w 2024 r. oznaki powolnego wyhamowywania wzrostu zatrudnienia, którym towarzyszył wzrost stopy bezrobocia. W 2025 r. liczba osób pracujących wyniosła 17 241 tys. i pozostała na poziomie zbliżonym do odnotowanego w 2024 r., ale w stosunku do 2023 r. była niższa o 66 tys. W 2025 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpiło zwiększenie liczby bezrobotnych - o 46 tys. osób (9,0%), a stopa bezrobocia wzrosła o 0,2 p. proc. Należy jednak podkreślić, że sytuacja na rynku pracy jest nadal dobra. Na tle pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej Polska wyróżniała się bardzo niską stopą bezrobocia osób w wieku 15-74 lata (3,1%, wobec 6,0% średnio w UE), a wskaźnik zatrudnienia dla ludności w wieku 15 lat i więcej był wyższy od średniego w UE (odpowiednio: 56,2% wobec 54,7%).

W 2025 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w wieku 15-89 lat liczyła 17 799 tys. osób, co stanowiło 58,6% ludności w tej grupie wieku. Na populację aktywnych zawodowo składało się 17 241 tys. pracujących (96,9%) oraz 558 tys. bezrobotnych (3,1%). Populacja biernych zawodowo w analogicznej grupie wieku wyniosła 12 566 tys., tj. 41,4%.

Wszyscy pracujący stanowili w całym 2025 r. nieco ponad połowę ludności w wieku 15-89 lat, co określa wskaźnik zatrudnienia, wynoszący 56,8%. Z kolei natężenie bezrobocia mierzone stopą bezrobocia według kryteriów międzynarodowych, w 2025 r. wyniosło 3,1%.

Sytuacja na rynku pracy była zróżnicowana w ujęciu regionalnym. W 2025 r. pomiędzy poszczególnymi województwami występowały różnice zarówno pod względem poziomu wskaźnika zatrudnienia, jak i natężenia bezrobocia. W przypadku wskaźnika zatrudnienia rozpiętość pomiędzy skrajnymi województwami wyniosła 10,5 p. proc. (najwyższą wartość odnotowano w województwie mazowieckim – 62,3%, a najniższą w województwie podkarpackim – 51,8%). W przypadku stopy bezrobocia najniższą wartość odnotowano w województwach śląskim i podlaskim (po 2,6%), a najwyższą w województwie lubelskim (5,2%).

Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych w 2025 r.

W 2025 r. w ramach Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) zrealizowano badanie modułowe „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych", którego celem było uzyskanie informacji na temat skali i sposobów godzenia pracy zawodowej z opieką nad członkami rodziny.

Wyniki modułu wskazują, że obowiązki opiekuńcze wpływały na organizację czasu pracy, możliwość podejmowania zatrudnienia oraz wymiar wykonywanej pracy, przy czym skala tego wpływu była zróżnicowana ze względu na płeć, wiek oraz sytuację rodzinną respondentów.

Spośród osób w wieku 18-74 lata objętych badaniem 9 469 tys. (tj. 35,9%) sprawowało opiekę nad dziećmi lub wnukami poniżej 15 roku życia lub innymi członkami rodziny w wieku 15 lat i więcej wymagającymi opieki. Najwięcej osób (7 576 tys., tj. 80,0% ogółu opiekunów) opiekowało się wyłącznie dziećmi lub wnukami. Wyłącznie krewnymi/osobami z rodziny opiekowało się 1 404 tys. osób (14,8%), natomiast opiekę zarówno nad dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat, jak i krewnymi wymagającymi opieki sprawowało 489 tys. osób (5,2%).

Analiza

Rozdział 1
Zasoby pracy, podaż pracy

1.1. Zasoby pracy w Polsce

Z demograficznego punktu widzenia, ludność w wieku pozwalającym na podjęcie zatrudnienia (uwzględniając tylko dolną granicę wieku) stanowi **globalne**, natomiast ludność ograniczona do wieku produkcyjnego – **potencjalne zasoby pracy**[1]. W rzeczywistości jednak nie wszystkie osoby są aktywne na rynku pracy, nawet przy zawężeniu populacji do wieku produkcyjnego. Wynikać to może z różnych względów: stanu zdrowia, kontynuacji nauki szkolnej, pełnienia „na pełen etat" ról opiekuńczych (wobec dzieci lub osób dorosłych wymagających opieki) lub posiadania innych źródeł utrzymania, które powodują, że dana osoba może pozwolić sobie na niewykonywanie pracy zarobkowej. Z drugiej strony aktywnymi na rynku pracy mogą być osoby w wieku przed- lub poprodukcyjnym, tj. zarówno młodociani, jak i osoby, które formalnie przekroczyły już granicę wieku emerytalnego i pobierają należne świadczenia. W związku z powyższym wyróżnia się odrębną kategorię – **realnych zasobów pracy** stanowiącą jednocześnie **podaż pracy** (inna stosowana terminologia to: **aktywni zawodowo, siła robocza**). Jednak niezależnie od tego, która kategoria zasobów pracy jest brana pod uwagę, to istotna jest zarówno jej liczebność, jak i struktura demograficzno-społeczna i zawodowa (odnosząca się do danej grupy ludności tworzącej dany zasób).

Z punktu widzenia statusu na rynku pracy ludność w wieku 15 lat i więcej (minimalny wiek wejścia na rynek pracy) dzieli się na następujące kategorie:

– pracujący,

– bezrobotni,

– bierni zawodowo.

Wyznaczone w ten sposób zbiorowości są wobec siebie rozłączne. Pracujący i bezrobotni stanowią razem kategorię osób **aktywnych zawodowo**, czyli są to faktyczni uczestnicy rynku pracy, tworzący podaż pracy. Bierni zawodowo to osoby pozostające poza rynkiem pracy.

1 W Polsce od strony prawnej dolną granicę wieku umożliwiającego podjęcie pracy określa Kodeks pracy (18 lat; z możliwością zatrudniania także w określonych warunkach osób młodocianych, tj. obecnie osób w wieku 15–17 lat – wiek ten związany jest ściśle z systemem edukacyjnym i obowiązkiem nauki do ukończenia 18 lat, nie ma natomiast formalnych ograniczeń odnośnie górnej granicy wieku, w którym osoby mogą być aktywne na rynku pracy (w tym również łącząc pracę z emeryturą, chociaż także w tym przypadku przepisy prawne zmieniały się w czasie). Jako produkcyjny w Polsce przyjmuje się wiek od 18. roku życia do prawnej granicy wieku przejścia na emeryturę, obecnie to 18–59 lat dla kobiet i 18–64 lata dla mężczyzn.

Badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) jest głównym, bieżącym źródłem danych o zasobach pracy i stopniu ich wykorzystania. Badanie jest prowadzone przez GUS w cyklu kwartalnym i stosuje się w nim zestandaryzowane definicje oraz klasyfikacje zgodne z międzynarodowymi rekomendacjami, co umożliwia spójną na poziomie międzynarodowym identyfikację, pomiar i charakterystykę badanych kategorii dotyczących ludności aktywnej i biernej zawodowo. BAEL jest badaniem reprezentacyjnym, a wyniki z próby uogólniane są dla całej zbiorowości – w przypadku tego badania jest to ludność w wieku 15-89 lat w gospodarstwach domowych w mieszkaniach, przebywająca w kraju przez okres co najmniej 12 miesięcy – uwzględniając okres faktyczny lub przewidywany. Reprezentacyjny charakter badania obniża koszty jego realizacji, ale ma też swoje ograniczenia, w postaci braku możliwości prezentowania danych dla małych zbiorowości, a analiza regionalna ogranicza się do ujęcia wojewódzkiego. Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności oparte na zaleceniach Międzynarodowej Organizacji Pracy i Eurostatu, uwzględnia faktyczną sytuację osób na rynku pracy, niezależnie od ich statusu formalno-prawnego, tj. rejestracji w urzędzie pracy czy posiadanego źródła utrzymania. W przypadku pracujących liczy się fakt wykonywania lub posiadania pracy w badanym tygodniu. Do pracujących zalicza się zatem także osoby pracujące w szarej strefie, uczniów, studentów, emerytów, osoby zarejestrowane w urzędach pracy etc., jeżeli pracowali zarobkowo w okresie podlegającym obserwacji. Uwzględnia się tu minimalny wkład pracy osoby – minimum 1 godzinę pracy w tygodniu. Bezrobotnym może być natomiast także osoba, która poszukuje pracy bez pośrednictwa urzędu pracy. Może to być również uczeń, emeryt, ważne, aby była to osoba niepracująca, aktywnie poszukująca pracy, chcąca i gotowa tę pracę podjąć w krótkim okresie czasu.

PRACUJĄCY: osoby w wieku 15-89 lat, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą;
  - z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych);
  - z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Do pracujących zaliczani są również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Do pracujących nie są zaliczani: wolontariusze oraz stażyści nieotrzymujący wynagrodzenia, osoby pracujące w rolnictwie indywidualnym zajmujące się wytwarzaniem produktów rolnych wyłącznie lub głównie na własne potrzeby.

BEZROBOTNI: osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (zgodnie z definicją tej populacji),
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Osoby bezrobotne mogą być zaklasyfikowane do jednej z czterech kategorii:

- bezrobotni, którzy stracili pracę, tzn. osoby, które odeszły z ostatniego miejsca pracy nie z własnej inicjatywy i natychmiast (tzn. w ciągu trzech miesięcy) rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy zrezygnowali z pracy, tzn. osoby, które odeszły z pracy z własnej inicjatywy i natychmiast rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy powracają do pracy po przerwie, w czasie której nie poszukiwali pracy przez minimum 3 miesiące,
- bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali i poszukują pierwszej w życiu pracy.

AKTYWNI ZAWODOWO: osoby uznane za pracujące lub bezrobotne (zgodnie z definicjami podanymi powyżej).

BIERNI ZAWODOWO: osoby, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne (według powyższych definicji), tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie w aktywny sposób lub poszukiwały pracy aktywnie, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie:
  - w okresie dłuższym niż trzy miesiące, bądź
  - w okresie do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Obecnie w ramach BAEL dane o biernych zawodowo prezentowane są dla populacji ograniczonej do wieku 15-89 lat.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności wskazują, że w 2025 r. populacja pracujących liczyła 17 241 tys., a bezrobotnych – 558 tys., co stanowiło odpowiednio 56,8% i 1,8% ogółu ludności w wieku 15-89 lat objętej badaniem[2] (a zatem łącznie aktywni zawodowo to zbiorowość licząca 17 799 tys. osób; 58,6%). Populacja osób w analogicznej grupie wieku pozostających poza rynkiem pracy wyniosła 12 566 tys. osób, tj. 41,4% ludności w wieku 15-89 lat.

2 Dane po uogólnieniu wyników z próby. Patrz uwagi metodologiczne.

Wykres 1.1. Ludność w wieku 15-89 lat według statusu na rynku pracy w 2025 r. (dane średnioroczne)[3]

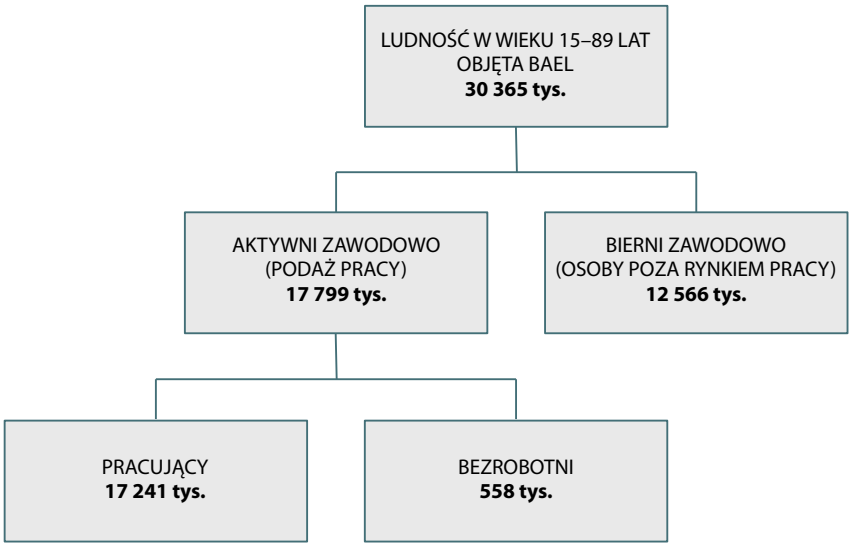

W populacji zawężonej do osób w wieku produkcyjnym[4] (20 688 tys.) poszczególne ww. kategorie osób na rynku pracy są mniej liczne, przy czym w największym stopniu ograniczenie liczebności dotyczyło populacji biernych zawodowo, a w najmniejszym – populacji bezrobotnych, co znacząco wpłynęło na zmiany w strukturze analizowanej populacji: osoby pracujące stanowiły 79,3% (16 411 tys.), bezrobotne – 2,7% (549 tys.), a bierne zawodowo – 18,0% (3 728 tys.).

Wykres 1.2. Struktura ludności według statusu na rynku pracy w 2025 r. (dane średnioroczne)

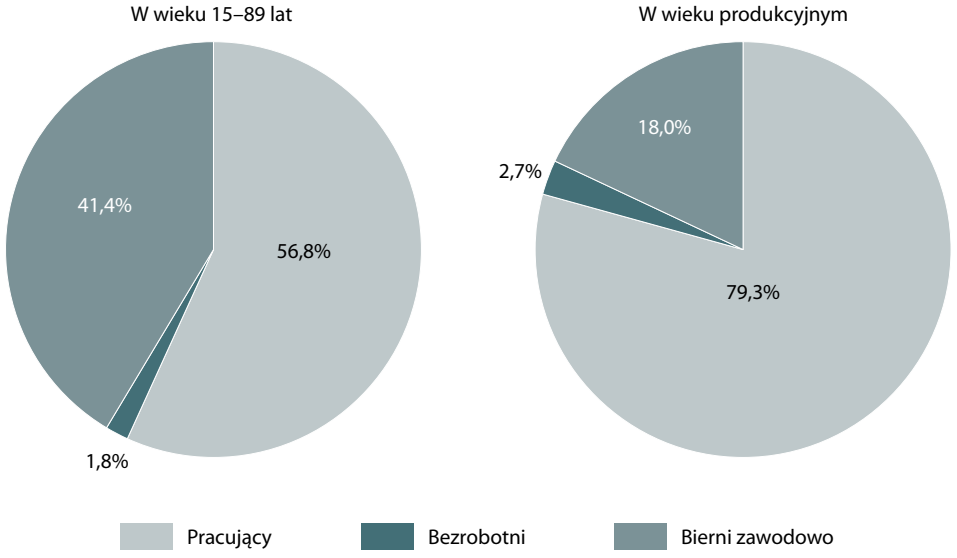

3 Prezentowane w publikacji dane BAEL obrazują wartość przeciętną w danym okresie (roku lub kwartale, jeżeli jest to odrębnie zaznaczone). Patrz uwagi metodologiczne.

4 Kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni w wieku 18-64 lata.

W analizie sytuacji na rynku pracy wykorzystuje się wskaźniki opisujące stopień wykorzystania zasobów pracy. Pozwalają one ocenić m.in. poziom uczestnictwa ludności w rynku pracy, skalę zatrudnienia oraz natężenie bezrobocia w różnych grupach demograficzno-społecznych. Do najczęściej stosowanych miar należą: współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz stopa bezrobocia.

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ – procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii (wyróżnianej m.in. ze względu na płeć, wiek, poziom wykształcenia).

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA – procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

STOPA BEZROBOCIA – procentowy udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15-89 lat wyniósł 58,6%, a wskaźnik zatrudnienia dla populacji osób w tej samej grupie wieku – 56,8%. W przypadku osób w wieku produkcyjnym wskaźniki te ukształtowały się na poziomie 82,0% oraz 79,3%. Wskazuje to na wyraźnie wyższe zaangażowanie zawodowe w grupie osób w wieku produkcyjnym, choć jednocześnie sygnalizuje, że część potencjalnych zasobów pracy nadal pozostaje poza rynkiem pracy.

Stopa bezrobocia ogółem wyniosła 3,1%, a w przypadku ograniczenia populacji aktywnych zawodowo do osób w wieku produkcyjnym omawiany wskaźnik natężenia bezrobocia był wyższy i wyniósł 3,2%.

Do zobrazowania „obciążenia" pracujących osobami niepracującymi stosuje się wskaźnik relacji liczby osób niepracujących (bezrobotnych i biernych zawodowo) do liczby pracujących. W 2025 r. w populacji osób w wieku 15-89 lat na 1 000 osób pracujących przypadało 761 osób bez pracy. Jeżeli weźmiemy pod uwagę całą populację łącznie z dziećmi poniżej 15 roku życia oraz z osobami w wieku 90 lat i więcej, wskaźnik relacji znacząco wzrasta i wynosi 1 080 (w 2024 r. analogiczne wskaźniki wynosiły: 761 oraz 1 089).

W 2025 r. w porównaniu z 2024 r. liczebności podstawowych populacji wyróżnionych ze względu na status na rynku pracy utrzymały się na podobnym poziomie (a tym samym i liczone na ich podstawie wskaźniki). Zanotowane różnice nie są znaczące (szczególnie w przypadku analizy wyników z badania reprezentacyjnego), jednak wyniki te mogą wskazywać na aktywizację zawodową osób pozostających wcześniej poza rynkiem pracy, chociaż objawia się to w większym stopniu zwiększeniem populacji osób poszukujących pracy niż zbiorowości osób, które już taką pracę podjęły.

Tablica 1.1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat w latach 2021-2025 oraz w poszczególnych kwartałach 2025 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo	Z tego		Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
			pracujący	bezrobotni				
	w tys.					w %		
	lata 2021-2025 dane średnioroczne							
2021	30532	17760	17161	599	12772	58,2	56,2	3,4
2022	30399	17762	17251	511	12637	58,4	56,7	2,9
2023	30359	17809	17307	502	12550	58,7	57,0	2,8
2024	30350	17743	17231	512	12607	58,5	56,8	2,9
2025	30365	17799	17241	558	12566	58,6	56,8	3,1
	2025 r. dane kwartalne							
1 kw.	30369	17660	17060	600	12709	58,2	56,2	3,4
2 kw.	30358	17701	17198	503	12658	58,3	56,7	2,8
3 kw.	30363	17923	17361	562	12440	59,0	57,2	3,1
4 kw.	30368	17912	17346	567	12456	59,0	57,1	3,2

Wyniki badania zarówno w 2025 r., jak i w latach poprzednich wykazują zróżnicowanie kwartalne w zakresie aktywności zawodowej, poziomu zatrudnienia oraz bezrobocia. Zmiany te wynikają przede wszystkim z sezonowości rynku pracy oraz cyklicznych zmian w gospodarce.

W pierwszym kwartale roku często obserwuje się nieco niższy poziom zatrudnienia oraz aktywności zawodowej. Jest to związane m.in. z zakończeniem wielu prac sezonowych wykonywanych w miesiącach letnich i jesiennych, szczególnie w takich sektorach jak rolnictwo, budownictwo czy turystyka. W tym okresie może również występować relatywnie wyższa stopa bezrobocia.

W kolejnych kwartałach, zwłaszcza w drugim i trzecim, zazwyczaj następuje wzrost zatrudnienia oraz aktywności zawodowej. Wynika to z rozpoczęcia prac sezonowych, zwiększonego zapotrzebowania na pracowników w sektorach usługowych oraz z intensyfikacji prac w budownictwie i rolnictwie. W efekcie stopa bezrobocia w tych kwartałach często ulega obniżeniu.

W czwartym kwartale sytuacja na rynku pracy przeważnie ponownie ulega zmianie. W niektórych branżach następuje zakończenie prac sezonowych, co prowadzi do niewielkiego spadku zatrudnienia. Z drugiej strony okres przedświąteczny sprzyja wzrostowi zatrudnienia w handlu i usługach, co częściowo równoważy te tendencje.

Powyżej wymienione czynniki takie jak m.in. sezonowość zatrudnienia w niektórych sektorach gospodarki, zmiany popytu na pracę w ciągu roku, cykl edukacyjny (wejście absolwentów na rynek pracy) oraz ogólna sytuacja gospodarcza kraju powodują naturalne wahania poziomu aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia w poszczególnych kwartałach.

Wykres 1.3. Struktura ludności w wieku 15-89 lat według statusu osób na rynku pracy w poszczególnych kwartałach 2025 r.

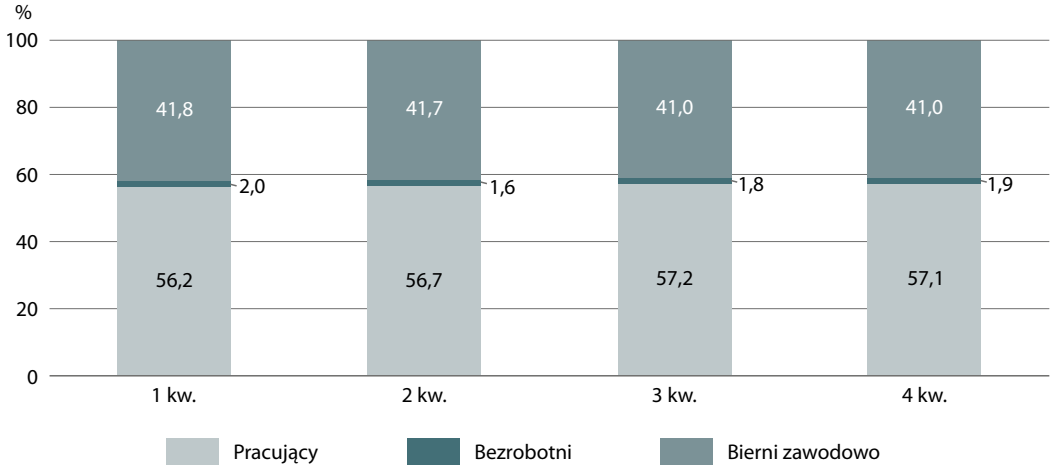

1.2. Zróżnicowanie podstawowych kategorii ludności na rynku pracy

W 2025 r. utrzymywała się relatywnie wysoka aktywność zawodowa ludności charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia przy jednoczesnym niskim natężeniu bezrobocia. Jednocześnie dane wskazują na występowanie znaczących różnic w aktywności na rynku pracy poszczególnych grup ludności wyodrębnionych ze względu na płeć, wiek, poziom wykształcenia czy miejsce zamieszkania.

1.2.1. Aktywność ekonomiczna ludności według wieku i płci

Zróżnicowanie aktywności ekonomicznej ludności w zależności od wieku, dobrze odzwierciedla podział ludności na grupy wydzielone ze względu na wiek zdolności do pracy, czyli ekonomiczne grupy wieku. Osoby w wieku 15-17 lat (**przedprodukcyjnym**), charakteryzują się niskim poziomem aktywności zawodowej. Większość z nich kontynuuje naukę i pozostaje bierna zawodowo. W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej w tej grupie wyniósł 2,3% i w stosunku do 2024 r. wzrósł o 0,4 p. proc., natomiast wskaźnik zatrudnienia ukształtował się na poziomie 2,0% i był wyższy niż w 2024 r. o 0,3 p. proc. Osoby bezrobotne stanowią znikomą część tej populacji (wartości dla 2025 r. ukształtowały się poniżej progu publikacji wyników ustalonego dla BAEL na poziomie 10 tys. – patrz wyjaśnienia metodologiczne). Osoby bierne zawodowo w 2025 r. stanowiły aż 97,7% ogółu osób w wieku 15-17 lat (spadek o 0,4 p. proc. w stosunku do 2024 r.).

Osoby w wieku **produkcyjnym mobilnym** (18-44 lata) charakteryzują się wysokim poziomem aktywności zawodowej. W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej w tej grupie wyniósł 81,3% i utrzymał się na zbliżonym poziomie jak rok wcześniej. Wskaźnik zatrudnienia wyniósł 78,2% i nie zmienił się w porównaniu z 2024 r., natomiast stopa bezrobocia osiągnęła poziom 3,9%, co oznacza wzrost o 0,3 p. proc. w skali roku. Osoby bierne zawodowo stanowiły 18,7% tej zbiorowości (wskaźnik utrzymał się na poziomie obserwowanym przed rokiem).

Wśród osób w wieku **produkcyjnym niemobilnym** (45-59/64 lata)[5] współczynnik aktywności zawodowej był najwyższy i w 2025 r. wyniósł 82,9% co oznacza wzrost o 0,8 p. proc. w stosunku do 2024 r. Wskaźnik zatrudnienia ukształtował się na poziomie 81,0% i wzrósł o 0,6 p. proc. w skali roku. Stopa bezrobocia wyniosła 2,3% i wzrosła o 0,2 p. proc. w porównaniu z 2024 r. Osoby bierne zawodowo stanowiły 17,1% tej grupy (spadek o 0,8 p. proc. w stosunku do 2024 r.).

5 Kobiety w wieku 45-59 lat, mężczyźni w wieku 45-64 lata.

Grupa osób w wieku **poprodukcyjnym** (60/65-89 lat)[6] charakteryzuje się niskim poziomem aktywności zawodowej. Większość osób w tej grupie zakończyła już aktywność zawodową, głównie w związku z nabyciem uprawnień emerytalnych, jednak część nadal pracuje lub poszukuje pracy. W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej w tej grupie wyniósł 9,6% i wzrósł o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2024 r. Wskaźnik zatrudnienia osiągnął poziom 9,5%, co oznacza wzrost o 0,4 p. proc. w skali roku. Osoby bezrobotne stanowiły znikomą część tej populacji (wartości dla 2025 r. ukształtowały się poniżej progu publikacji wyników ustalonego dla BAEL na poziomie 10 tys.). Osoby bierne zawodowo stanowiły 90,4% tej zbiorowości (spadek o 0,5 p. proc. w stosunku do 2024 r.).

Tablica 1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według ekonomicznych grup wieku w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym w wieku			
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym mobilnym	produkcyjnym niemobilnym	poprodukcyjnym
		w tys.			
Ogółem	**30365**	**1194**	**12264**	**8423**	**8483**
Aktywni zawodowo	17799	27	9976	6983	812
pracujący	17241	24	9591	6819	806
bezrobotni	558	.	385	164	.
Bierni zawodowo	12566	1167	2288	1440	7671
		w %			
Współczynnik aktywności zawodowej	58,6	2,3	81,3	82,9	9,6
Wskaźnik zatrudnienia	56,8	2,0	78,2	81,0	9,5
Stopa bezrobocia	3,1	.	3,9	2,3	.

Analiza danych nt. aktywności zawodowej ludności według bardziej szczegółowych grup wieku wskazuje, że rośnie ona stopniowo wraz z wiekiem – co jest m.in. związane z cyklem edukacyjnym osób wchodzących na rynek pracy – i zaczyna maleć wraz ze zbliżaniem się osób do ustawowego wieku emerytalnego.

W 2025 r. najwyższy poziom współczynnika aktywności zawodowej, nieznacznie przekraczający 90%, odnotowano w grupie osób w wieku 30-44 lata, zbliżony do tego poziomu był też w grupie osób w wieku 45-49 lat. Po 50 roku życia omawiany wskaźnik stopniowo maleje, przy czym znacznie wyraźniejszy spadek widoczny jest w kohortach, które osiągnęły wiek emerytalny, co wskazuje, że jest to istotny czynnik wycofywania się osób z rynku pracy (chociaż pewna część osób nadal jest aktywna zawodowo, pomimo osiągnięcia uprawnień emerytalnych).

Odmiennie niż współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia kształtuje się natomiast stopa bezrobocia według wieku. Najwyższe natężenie bezrobocia obserwuje się wśród osób młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy, bez doświadczenia zawodowego, tj. w grupach wieku 15-19 lat i 20-24 lata (w 2025 r. odpowiednio 22,7% i 10,6%). W starszych grupach wieku stopa bezrobocia jest wyraźnie niższa niż wśród osób w młodszym wieku.

6 Kobiety w wieku 60-89 lat, mężczyźni w wieku 65-89 lat.

Wykres 1.4. Aktywni zawodowo i współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

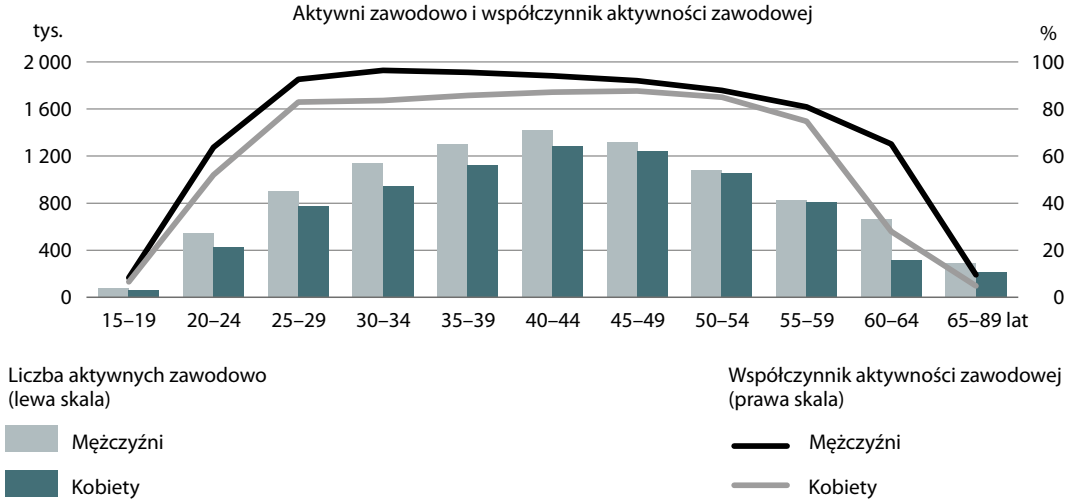

Aktywność zawodowa ludności jest zróżnicowana także w zależności od płci. W przypadku kobiet (częściej niż mężczyzn) na aktywizację zawodową wpływ ma decyzja o założeniu rodziny i posiadaniu dziecka. Część kobiet wchodzi na rynek pracy bezpośrednio po zakończeniu edukacji lub w jej trakcie i dopiero potem decyduje się na założenie rodziny i częściową dezaktywizację zawodową lub kontynuuje pracę zawodową bez przerw na urlop związany z rodzicielstwem. Niektóre kobiety natomiast odraczają moment wejścia lub powrotu na rynek pracy na okres po „odchowaniu" dzieci lub zupełnie rezygnują z podjęcia lub kontynuowania pracy zawodowej. Zależność tę wyraźnie widać przy analizie współczynnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia uwzględniających jednocześnie podział wg płci i wieku.

W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej dla populacji osób w wieku 15-89 lat osiągnął wartość 65,6% dla mężczyzn oraz 52,2% dla kobiet. Różnica w poziomie aktywności zawodowej mężczyzn i kobiet była wyraźnie mniejsza w grupie osób w wieku produkcyjnym. Współczynnik aktywności zawodowej osób w tym wieku wyniósł 84,6% dla mężczyzn wobec 79,0% dla kobiet. Wskaźnik zatrudnienia dla populacji osób w wieku 15-89 lat wyniósł 63,7% wśród mężczyzn i 50,4% wśród kobiet, a dla osób w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio 82,1% i 76,2%.

W 2025 r. wśród mężczyzn największy udział aktywnych zawodowo obserwuje się w grupie wieku 40-44 lata (94,1%). Wśród kobiet w tej samej grupie wieku aktywność zawodowa była niższa i wyniosła 87,2%. Najwyższy udział kobiet aktywnych zawodowo odnotowano natomiast w grupie wieku 35-39 lat – 90,8%.

Podobna zależność występuje także dla wskaźnika zatrudnienia, który również jest wyższy wśród mężczyzn niż kobiet we wszystkich analizowanych grupach wieku. W 2025 r. dla mężczyzn najwyższą wartość odnotowano w grupie wieku 30-34 lata (93,9%), natomiast wśród kobiet najwyższą wartość wskaźnika, tj. 85,2% w grupie wieku 45-49 lat. W młodszych grupach wieku dysproporcje między kobietami a mężczyznami były mniej wyraźne, jednak wskaźnik zatrudnienia nadal pozostawał wyższy wśród mężczyzn. W obu grupach płci obserwuje się wyraźny spadek wskaźnika zatrudnienia około 60. roku życia, co wiąże się ze stopniowym ograniczaniem aktywności zawodowej i przechodzeniem na emeryturę.

W 2025 r. stopa bezrobocia wśród kobiet wyniosła 3,4% i była wyższa niż wśród mężczyzn, dla których osiągnęła poziom 2,9%. Różnice te były szczególnie widoczne w młodszych grupach wieku, w których stopa bezrobocia kobiet istotnie przewyższała poziom notowany wśród mężczyzn – w grupie 15-19 lat wyniosła odpowiednio 28,3% i 18,5%, natomiast w grupie 20-24 lata – 11,7% i 9,9%.

Wykres 1.5. Pracujący i wskaźnik zatrudnienia według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

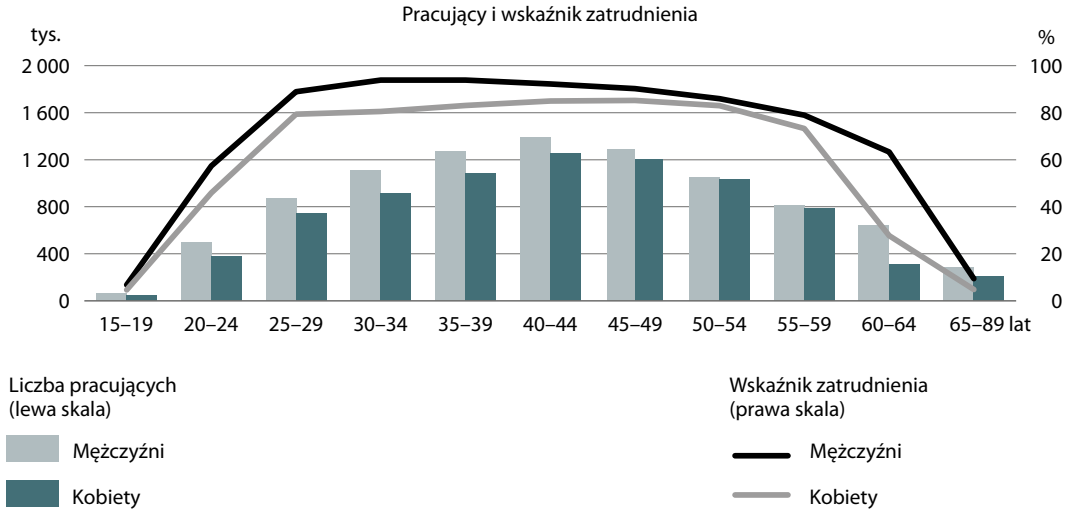

Wykres 1.6. Bezrobotni i stopa bezrobocia według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

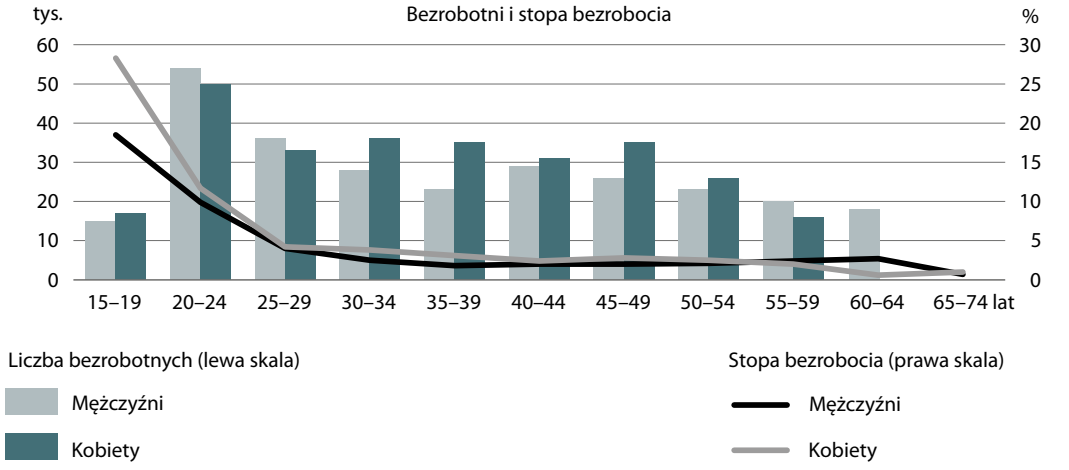

U w a g a. W przypadku bezrobotnych według płci dla grupy wieku 65–74 lata, a także bezrobotnych kobiet w wieku 60–64 lata, konkretna wartość nie może być pokazana ze względu na wysoki losowy błąd próby. Zgodnie z przyjętą w badaniu definicją ILO, populacja osób bezrobotnych obejmuje osoby w wieku 15–74 lata.

W tym miejscu warto także bliżej przyjrzeć się osobom pozostającym poza rynkiem pracy. Bierni zawodowo to bardzo zróżnicowana zbiorowość bowiem obejmuje zarówno osoby, które na rynek pracy dopiero wejdą, w dłuższej lub krótszej perspektywie czasu, jak i takie, które definitywnie zakończyły karierę zawodową. Do pierwszej zbiorowości należą głównie osoby młode, które jeszcze nie rozpoczęły poszukiwania pracy (m.in. ze względu na kontynuowaną edukację szkolną, a w części przypadków przechodzącą płynnie w podejmowanie obowiązków macierzyńskich z odłożeniem kariery zawodowej na później) oraz osoby, które „chwilowo" się zdezaktywizowały, ale prawdopodobnie na rynek pracy powrócą (np. kobiety na urlopach wychowawczych). Do zbiorowości, które definitywnie opuściły rynek pracy należy np. ta część emerytów, którzy nie chcą lub z różnych przyczyn (np. zdrowotnych) nie mogą kontynuować pracy (chociaż część osób w wieku emerytalnym nadal pozostaje aktywna na rynku pracy, w tym łącząc także pobieranie świadczeń z pracą zawodową).

W 2025 r. osoby bierne zawodowo stanowiły 12 566 tys. osób (41,4% populacji w wieku 15-89 lat), z tego kobiety 7 554 tys. (60,1%). Udział osób biernych zawodowo jest relatywnie wysoki w młodszych grupach

wieku (do 24 lat), a najniższy dla osób mieszczących się w przedziale wieku 25-59 lat, natomiast wyraźnie wzrasta po 60 roku życia. W 2025 r. wśród osób w wieku 15-19 lat osoby bierne zawodowo stanowiły 92,6% (wśród mężczyzn 91,7%, a wśród kobiet 93,5%), natomiast w grupie 20-24 lata odpowiednio 42,0% (wśród mężczyzn 36,3%, a wśród kobiet 48,0%). W grupie 25-59 lat odsetek osób biernych zawodowo był najniższy – 12,0% (wśród mężczyzn 8,3%, a wśród kobiet 15,7%). Wśród osób w wieku 60-64 lata bierność zawodowa dotyczyła już 54,5% tej grupy (72,1% kobiet i 34,8% mężczyzn), a w najstarszej grupie wieku objętej BAEL, czyli wśród osób 65-89 lat odsetek osób biernych zawodowo wynosił 93,2% (95,2% wśród kobiet i 90,5% wśród mężczyzn). Warto podkreślić, że w populacji tej we wszystkich analizowanych grupach wieku przeważały kobiety.

Wykres 1.7. Bierni zawodowo i udział biernych zawodowo według grup wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

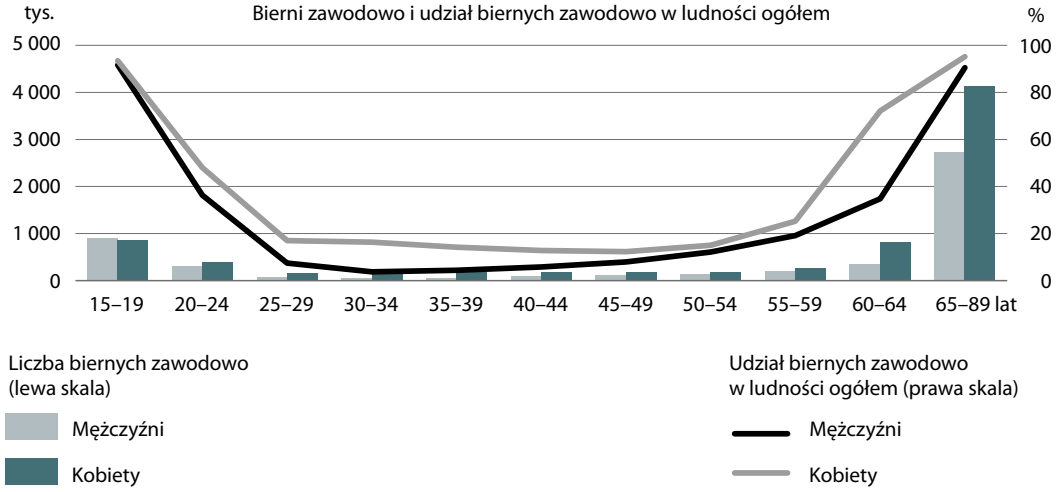

W 2025 r. głównymi przyczynami bierności dla ogółu kobiet była emerytura, nauka i uzupełnianie kwalifikacji oraz obowiązki rodzinne. Wśród ogółu mężczyzn dominującymi przyczynami bierności zawodowej była także emerytura oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji, ale na kolejnym miejscu znajdowały się problemy zdrowotne. Ta prawidłowość dotycząca różnicy w przyczynach bierności zawodowej kobiet i mężczyzn widoczna była jeszcze bardziej wśród osób w wieku produkcyjnym (2 044 tys. kobiet i 1 684 tys. mężczyzn) – wówczas wśród mężczyzn najważniejszą przyczyną jest choroba lub niepełnosprawność, a wśród kobiet – obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu.

Wykres 1.8. Struktura biernych zawodowo w wieku 15-74 lat według płci, wieku i przyczyn bierności w 2025 r. (dane średnioroczne)[7]

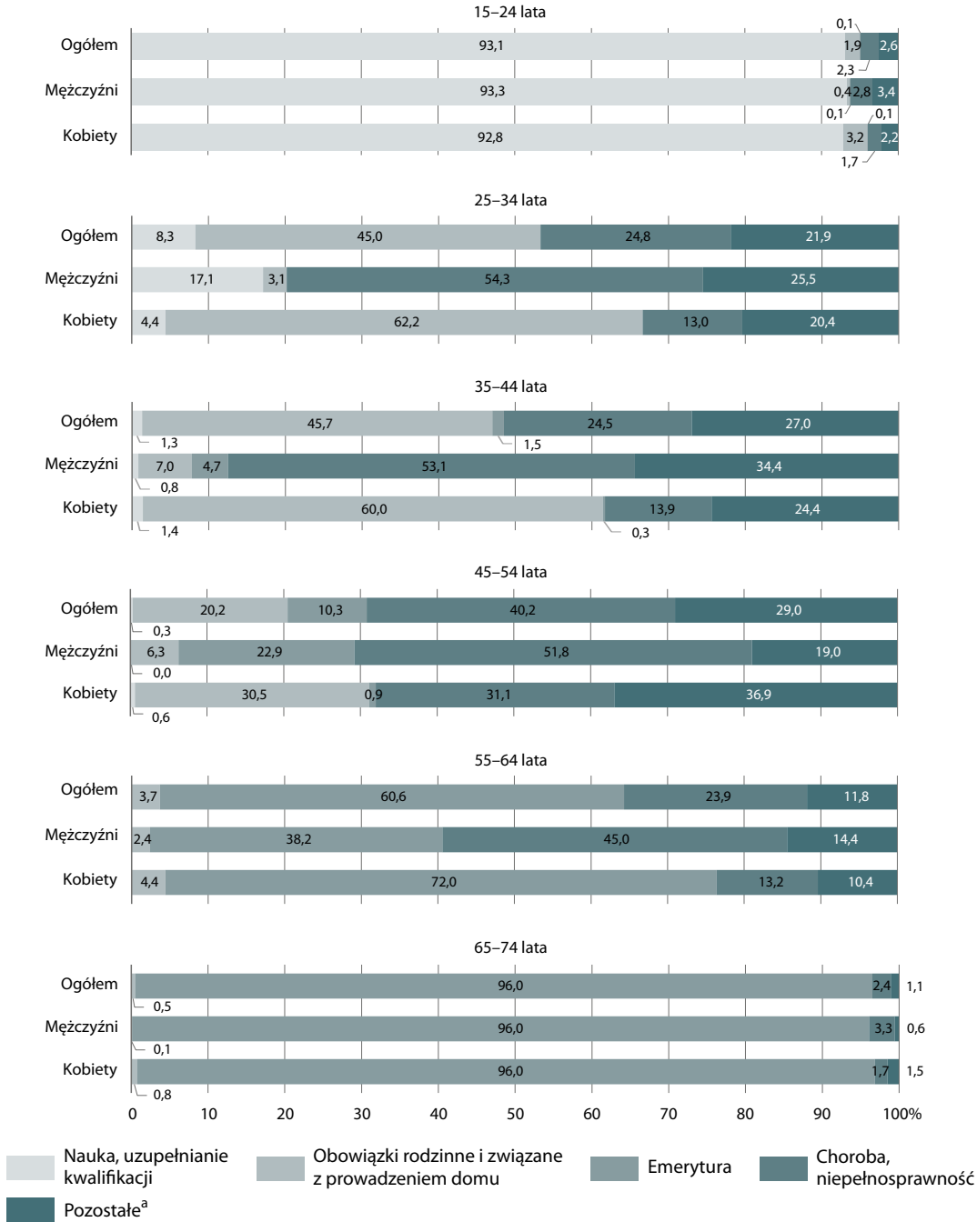

a Kategoria "pozostałe" obejmuje osoby z innym przyczynami bierności niż wyszczególnione dla danej grupy wieku.

7 Od 2021 roku przyczyny bierności określane są dla populacji biernych zawodowo w wieku 15-74 lata.

1.2.2. Podstawowe wskaźniki rynku pracy według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia należy do silnie różnicujących czynników wpływających na sytuację osób na rynku pracy. W 2025 r. najwyższy poziom zarówno wartości współczynnika aktywności zawodowej, jak i wskaźnika zatrudnienia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (odpowiednio 82,4% i 81,1%). Natomiast stopa bezrobocia w tej grupie była najniższa i wyniosła 1,5%. Zależność ta występowała niezależnie od płci – wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia poprawiała się sytuacja osób na rynku pracy, co znajdowało odzwierciedlenie w wyższych wartościach współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia oraz niższej stopie bezrobocia.

Wskaźnik zatrudnienia i współczynnik aktywności zawodowej są wyższe dla mężczyzn niż kobiet, niezależnie od poziomu wykształcenia, jednakże dla osób po studiach rozpiętość między wskaźnikami wyznaczonymi dla obu płci jest najmniejsza.

Wykres 1.9. Wskaźniki rynku pracy kobiet i mężczyzn w wieku 15-89 lat według poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne)

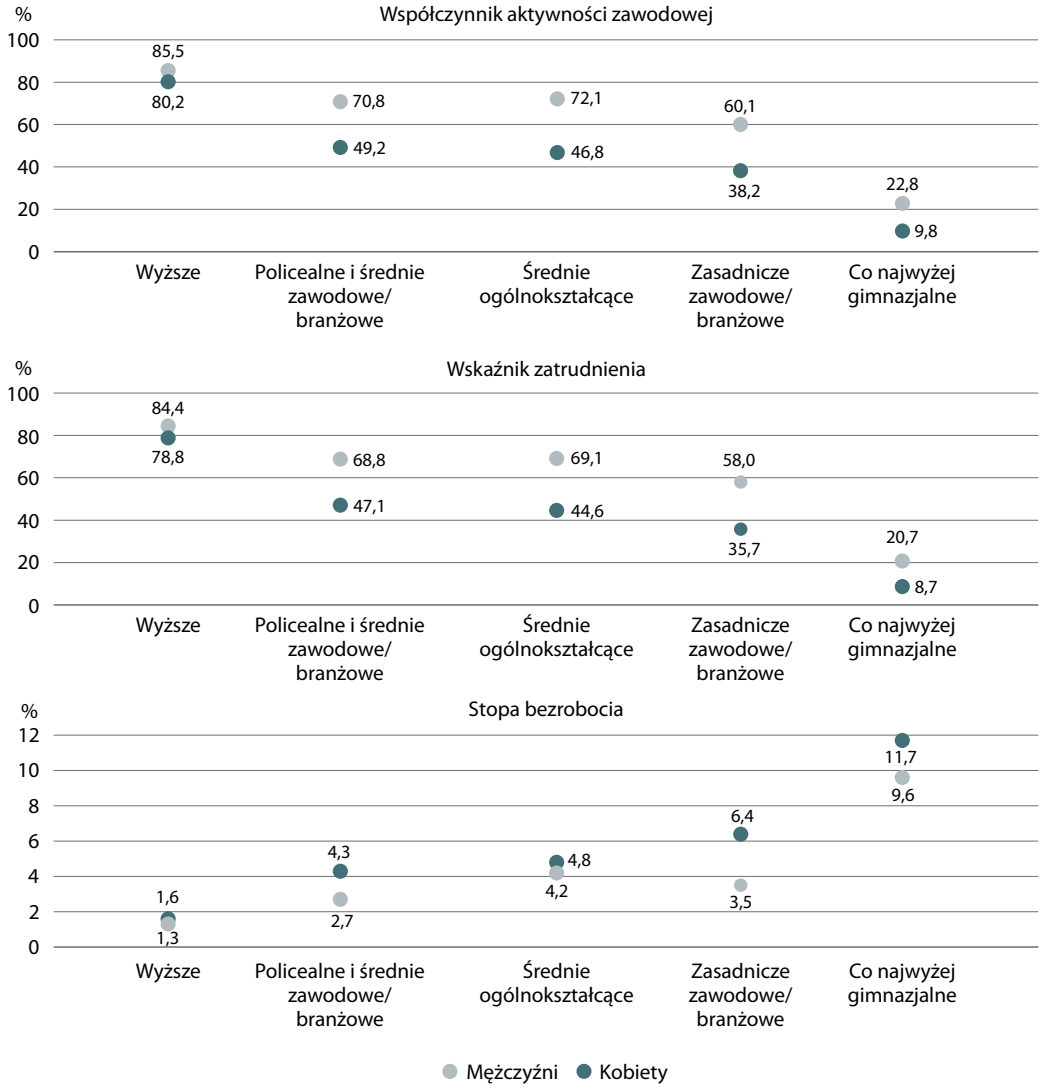

W zbiorowości pracujących mężczyzn i kobiet dominują przede wszystkim osoby z wykształceniem wyższym, w następnej kolejności – policealnym lub średnim zawodowym/branżowym oraz zasadniczym zawodowym/branżowym, co w znacznym stopniu pokrywa się ze strukturą wykształcenia ogółu ludności.

Niezależnie od poziomu wykształcenia mężczyźni charakteryzowali się w 2025 r. wyższą aktywnością zawodową i wyższym wskaźnikiem zatrudnienia niż kobiety. Największe różnice wystąpiły wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gdzie przewaga mężczyzn wyniosła 25,3 p. proc. w przypadku współczynnika aktywności zawodowej oraz 24,5 p. proc. w przypadku wskaźnika zatrudnienia.

Podobnie jak w przypadku współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia, również stopa bezrobocia była zróżnicowana w zależności od poziomu wykształcenia analizowanych populacji. Najniższą wartość stopy bezrobocia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (1,3% wśród mężczyzn i 1,6% wśród kobiet), natomiast najwyższą – wśród osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (odpowiednio 9,6% i 11,7%). Natomiast największa różnica w natężeniu bezrobocia między kobietami a mężczyznami wystąpiła w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym i wyniosła 2,9 p. proc.

Wykres 1.10. Kobiety i mężczyźni w wieku 15-89 lat według statusu na rynku pracy i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne)

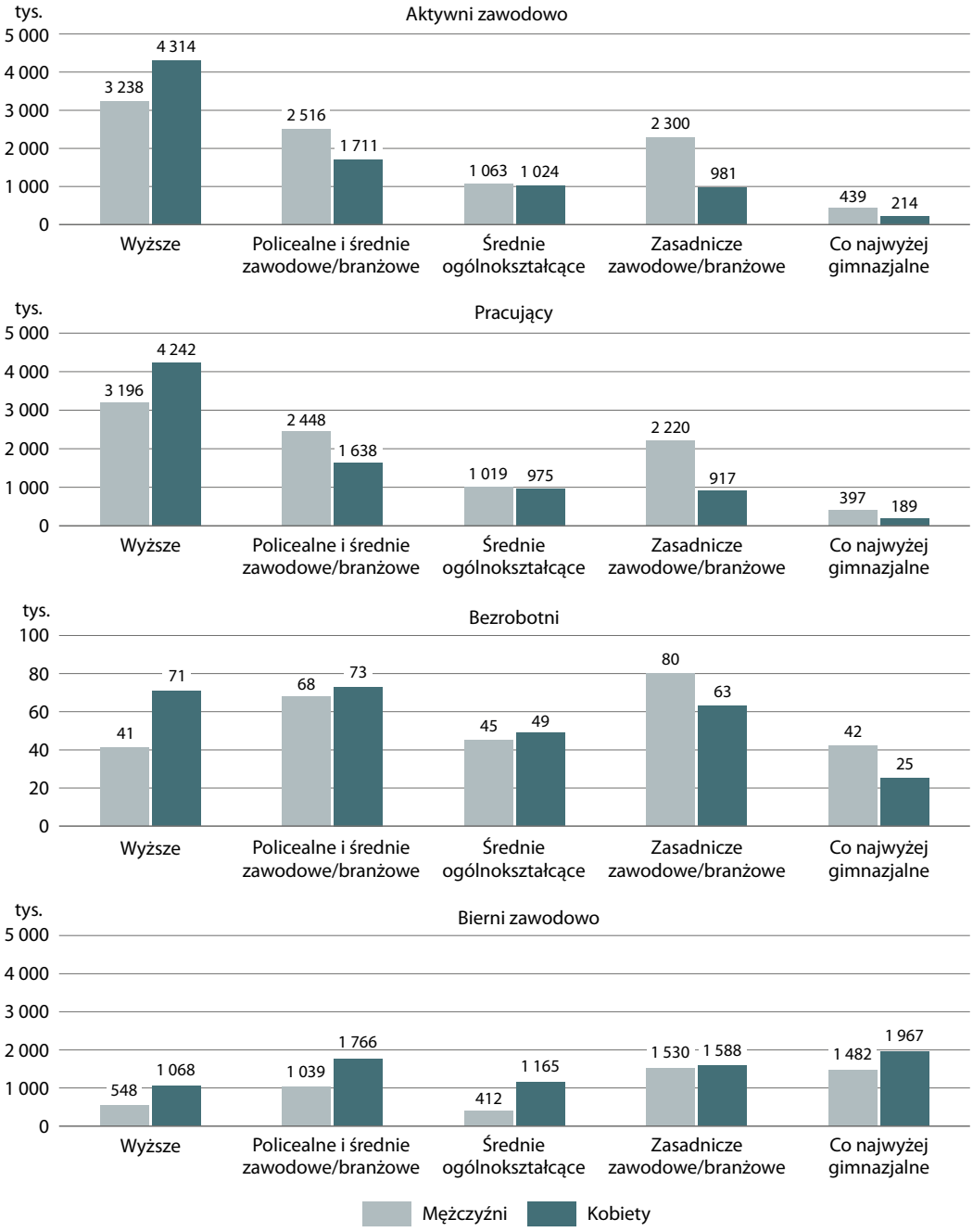

1.3. Wykorzystanie zasobów pracy według miejsca zamieszkania

Aktywność zawodowa w Polsce wykazuje zróżnicowanie przestrzenne, zarówno w podziale na miasta i wieś, jak i w ujęciu wojewódzkim. W 2025 r. wśród mieszkańców miast odnotowano nieco wyższy niż wśród mieszkańców wsi współczynnik aktywności zawodowej (58,9% wobec 58,1%) oraz wskaźnik zatrudnienia (57,2% wobec 56,2%). Z kolei stopa bezrobocia była wyższa na wsi niż w miastach i wyniosła odpowiednio 3,4% wobec 3,0%. Warto zwrócić uwagę na widoczną zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi, sezonowość na rynku pracy, przy czym jej nasilenie jest nieco większe na obszarach wiejskich.

Wykres 1.11. Liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 15-89 lat według miejsca zamieszkania w mieście albo na wsi w latach 2021-2025 (dane kwartalne)

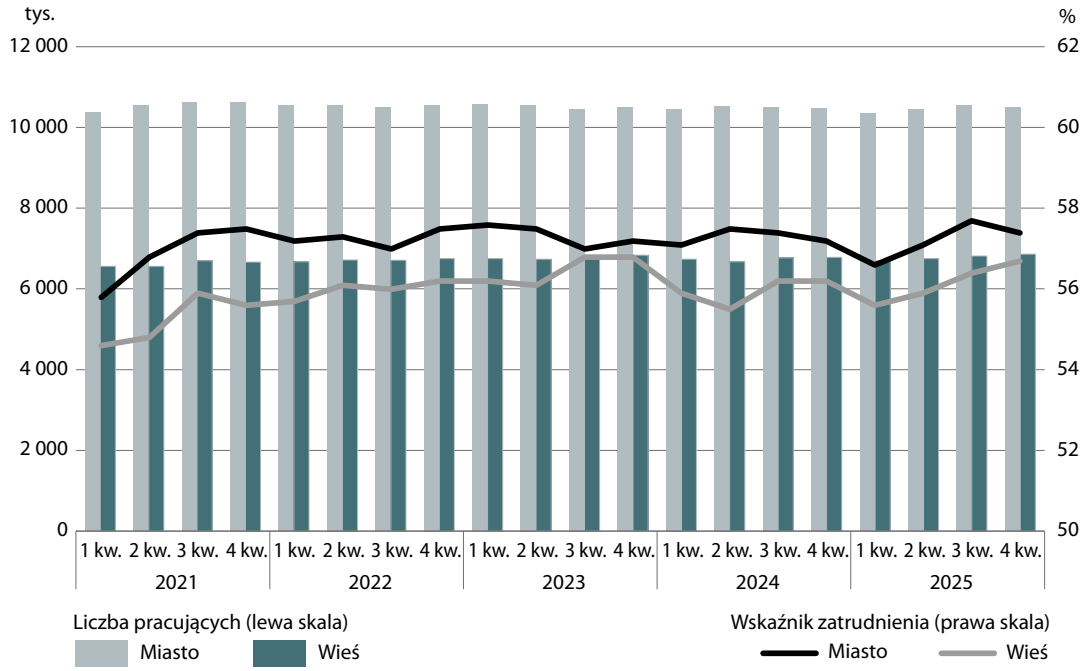

Wykres 1.12. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia ludności w wieku 15-89 lat według miejsca zamieszkania w mieście albo na wsi w latach 2021-2025 (dane kwartalne)

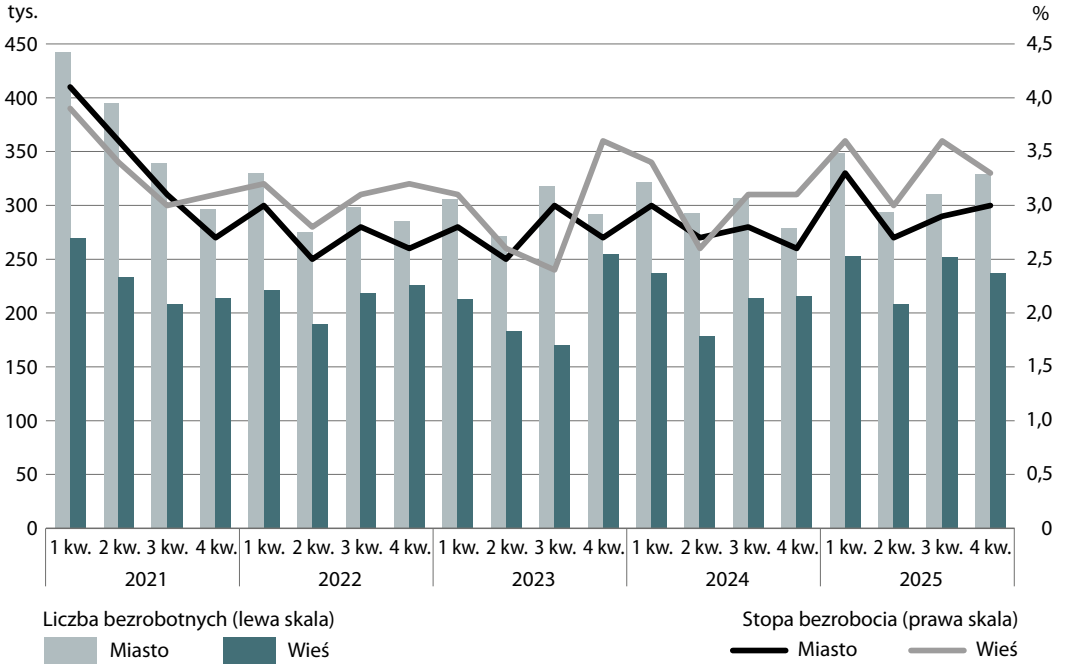

Analiza sytuacji na rynku pracy w 2025 r. wskazuje, że na wsi nadal istotne znaczenie ma związek z rolnictwem indywidualnym. Ludność wiejska bez takiego związku (bezrolna) znajduje się przeciętnie w gorszej sytuacji zawodowej niż osoby związane z gospodarstwami rolnymi, co przejawia się niższą aktywnością zawodową i zatrudnieniem oraz wyższym bezrobociem – również w porównaniu z mieszkańcami miast. W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł: 71,6% wśród ludności wiejskiej związanej z gospodarstwem rolnym oraz 55,1% wśród ludności bezrolnej. Wskaźnik zatrudnienia kształtował się odpowiednio na poziomie 70,5% i 53,0%, natomiast stopa bezrobocia wyniosła 1,6% i 3,9% (por. tablica 1.3.).

Tablica 1.3. Ludność w wieku 15-89 lat w miastach oraz ludność wiejska według związku z gospodarstwem rolnym, płci i aktywności ekonomicznej w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Miasta			Wieś			Ludność związana z gospodarstwem rolnym			Ludność niezwiązana z gospodarstwem rolnym		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
						w tys.						
Ogółem	**18283**	**8557**	**9726**	**12081**	**6011**	**6071**	**2197**	**1181**	**1017**	**9883**	**4830**	**5053**
Aktywni zawodowo	10777	5622	5155	7022	3935	3087	1573	942	632	5448	2993	2456
pracujący	10457	5462	4994	6784	3818	2966	1548	931	618	5236	2887	2349
bezrobotni	320	160	161	238	117	121	25	11	14	213	106	107
Bierni zawodowo	7506	2936	4571	5059	2076	2983	624	239	385	4435	1837	2597
						w %						
Współczynnik aktywności zawodowej	58,9	65,7	53,0	58,1	65,5	50,8	71,6	79,8	62,1	55,1	62,0	48,6
Wskaźnik zatrudnienia	57,2	63,8	51,3	56,2	63,5	48,9	70,5	78,8	60,8	53,0	59,8	46,5
Stopa bezrobocia	3,0	2,8	3,1	3,4	3,0	3,9	1,6	1,2	2,2	3,9	3,5	4,4

Różnice w aktywności zawodowej ludności widać również w ujęciu regionalnym.

Analiza współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia oraz stopy bezrobocia wskazuje na wyraźne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy pomiędzy województwami. Najwyższą aktywnością zawodową ludności charakteryzowało się województwo mazowieckie (64,1%), które jednocześnie osiągnęło najwyższy wskaźnik zatrudnienia (62,3%). Wysokie wartości obu wskaźników odnotowano również w województwach pomorskim, wielkopolskim i dolnośląskim. Na przeciwległym biegunie znalazło się województwo podkarpackie, gdzie zarówno współczynnik aktywności zawodowej (53,7%), jak i wskaźnik zatrudnienia (51,8%) należały do najniższych w kraju. Stopa bezrobocia była najwyższa w województwie lubelskim (5,2%). Stosunkowo wysokie bezrobocie wystąpiło także w województwach świętokrzyskim i kujawsko-pomorskim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie śląskim i podlaskim (po 2,6%). W województwach pomorskim, wielkopolskim i małopolskim odnotowano jednocześnie wysokie wartości wskaźnika zatrudnienia i niskie wartości stopy bezrobocia.

Mapa 1.1. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-89 lat według województw w 2025 r. (dane średnioroczne)

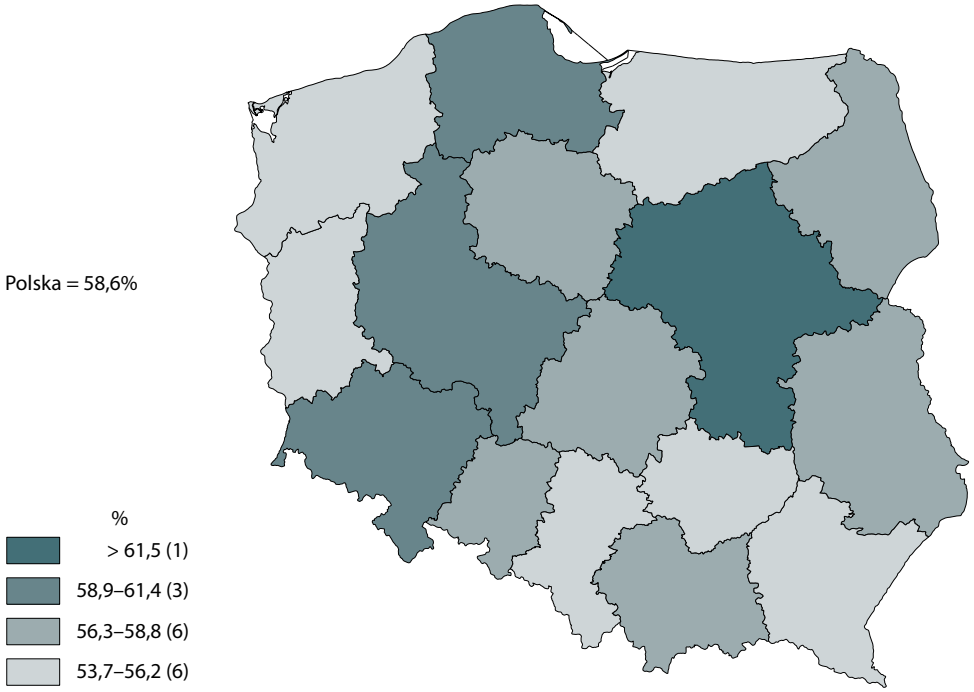

Mapa 1.2. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-89 lat według województw w 2025 r. (dane średnioroczne)

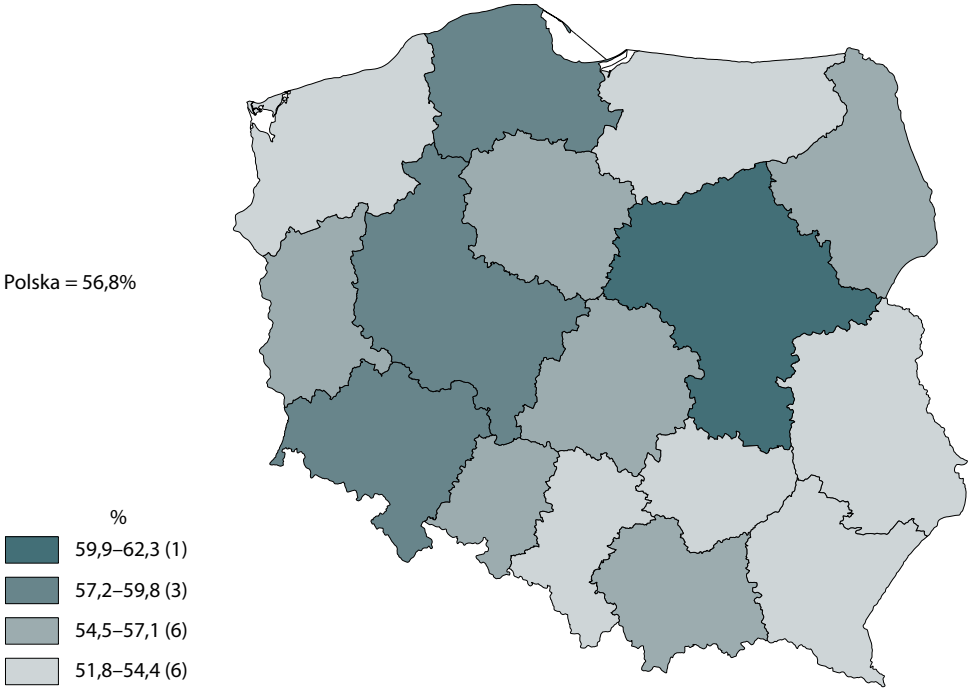

Mapa 1.3. Stopa bezrobocia osób w wieku 15-89 lat według województw w 2025 r. (dane średnioroczne)

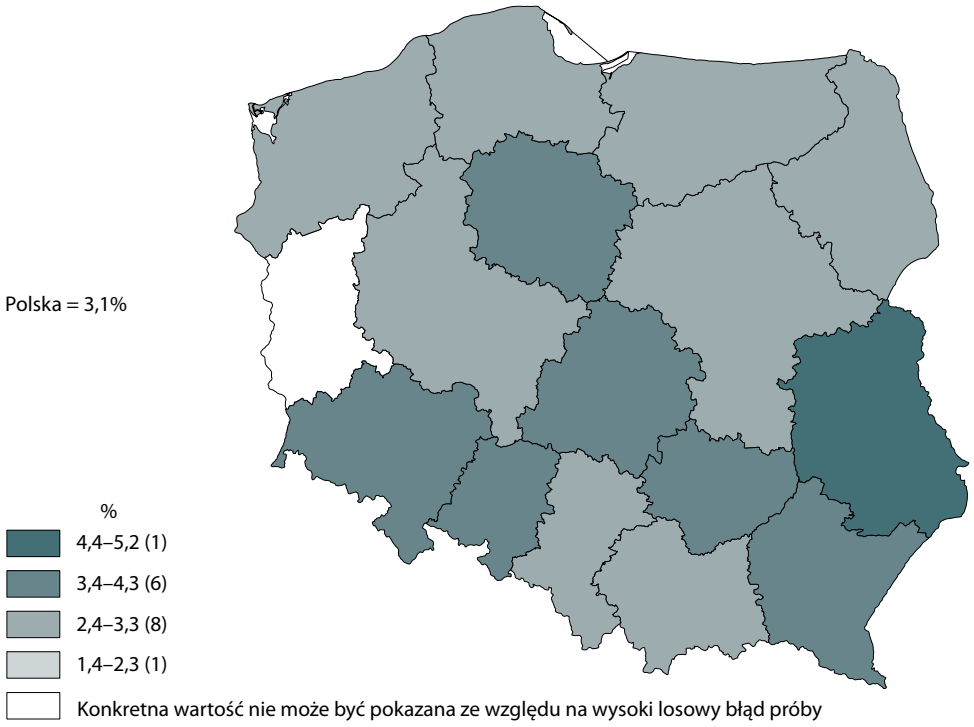

Zróżnicowanie aktywności zawodowej widoczne jest również w podziale na miasta i wieś w obrębie poszczególnych województw. W większości województw poziom aktywności zawodowej był wyższy wśród mieszkańców miast niż wśród mieszkańców obszarów wiejskich. Wyższy poziom aktywności zawodowej mieszkańców miast odnotowano w większości województw, przy czym największa różnica wystąpiła w województwie małopolskim (5,3 p. proc.). Z kolei przewaga współczynnika aktywności zawodowej mieszkańców wsi była najbardziej widoczna w województwie łódzkim (4,6 p. proc.) oraz kujawsko-pomorskim (4,0 p. proc.).

Tablica 1.4. Współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopa bezrobocia osób w wieku 15-89 lat według województw i miejsca zamieszkania (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
	w %					
Polska	**58,6**	**56,8**	**3,1**			
	Miasta			Wieś		
Ogółem	**58,9**	**57,2**	**3,0**	**58,1**	**56,2**	**3,4**
Dolnośląskie	59,4	57,6	3,1	60,4	58,1	3,9
Kujawsko-pomorskie	56,5	54,1	4,1	60,5	58,1	4,0
Lubelskie	57,4	54,4	4,9	56,8	53,7	5,5
Lubuskie	56,5	55,6	.	55,4	55,0	.
Łódzkie	56,5	54,4	3,6	61,1	59,3	3,1
Małopolskie	60,9	59,4	2,5	55,6	53,9	3,1
Mazowieckie	65,0	63,2	2,7	62,6	60,6	3,2
Opolskie	58,1	56,1	3,4	58,6	56,5	.
Podkarpackie	54,9	53,1	3,3	52,9	50,8	4,0
Podlaskie	56,2	54,4	2,9	57,6	56,4	.
Pomorskie	59,9	58,6	2,1	62,0	59,7	3,7
Śląskie	56,6	55,0	2,8	53,4	52,3	.
Świętokrzyskie	54,2	52,1	3,9	56,8	54,2	4,5
Warmińsko-mazurskie	57,2	55,5	2,7	53,9	51,6	4,2
Wielkopolskie	59,9	58,0	3,1	60,6	59,2	2,4
Zachodniopomorskie	56,8	55,7	1,9	54,2	51,6	4,9

W 2025 r. wskaźnik zatrudnienia w skali kraju był nieznacznie wyższy w miastach niż na wsi, jednak podobnie jak w przypadku aktywności zawodowej występowały wyraźne różnice regionalne. W 8 województwach wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano na obszarach wiejskich, tj. w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim, opolskim, podlaskim i pomorskim, natomiast w pozostałych 8 województwach większy odsetek pracujących występował w miastach, m.in. w województwach: mazowieckim, małopolskim, śląskim i warmińsko-mazurskim. Największa różnica we wskaźniku zatrudnienia wystąpiła w województwie małopolskim (5,5 p. proc.). Z kolei przewaga mieszkańców wsi była najbardziej widoczna w województwie łódzkim (4,9 p. proc.) oraz kujawsko-pomorskim (4,0 p. proc.).

Analiza zmian między rokiem 2025 a 2024 wskazuje, że największy wzrost współczynnika aktywności zawodowej odnotowano w województwie łódzkim, gdzie wskaźnik zwiększył się o 1,4 p. proc. Znaczące wzrosty wystąpiły także w województwach lubelskim, świętokrzyskim i opolskim (wzrost o 0,7 p. proc.). Dodatnią dynamikę zanotowały również województwa podkarpackie (0,6 p. proc.), wielkopolskie (0,4 p. proc.), mazowieckie (0,3 p. proc.), warmińsko-mazurskie (0,2 p. proc.) i pomorskie (0,1 p. proc.). Z drugiej strony największy spadek wskaźnika wystąpił w województwie zachodniopomorskim, gdzie współczynnik aktywności zawodowej obniżył się o 1,1 p. proc. Spadek współczynnika aktywności zawodowej odnotowano również w województwach lubuskim, dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podlaskim i małopolskim.

1.4. Podstawowe wskaźniki rynku pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej

W 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej[8] w Polsce wyniósł 58,1%, kształtując się na poziomie zbliżonym do średniej dla Unii Europejskiej (58,2%). Wartość tego wskaźnika była niższa niż w państwach UE o najwyższym poziomie aktywności zawodowej, w tym w Holandii, na Malcie i w Szwecji. Polska zajęła 20. miejsce wśród 27 państw UE, a różnica między wartością współczynnika aktywności zawodowej w Polsce a jego najwyższą wartością odnotowaną wśród państw członkowskich (Holandia – 68,7%) wyniosła 10,6 p. proc.

Wykres 1.13. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce i w krajach UE w 2025 r.[9]

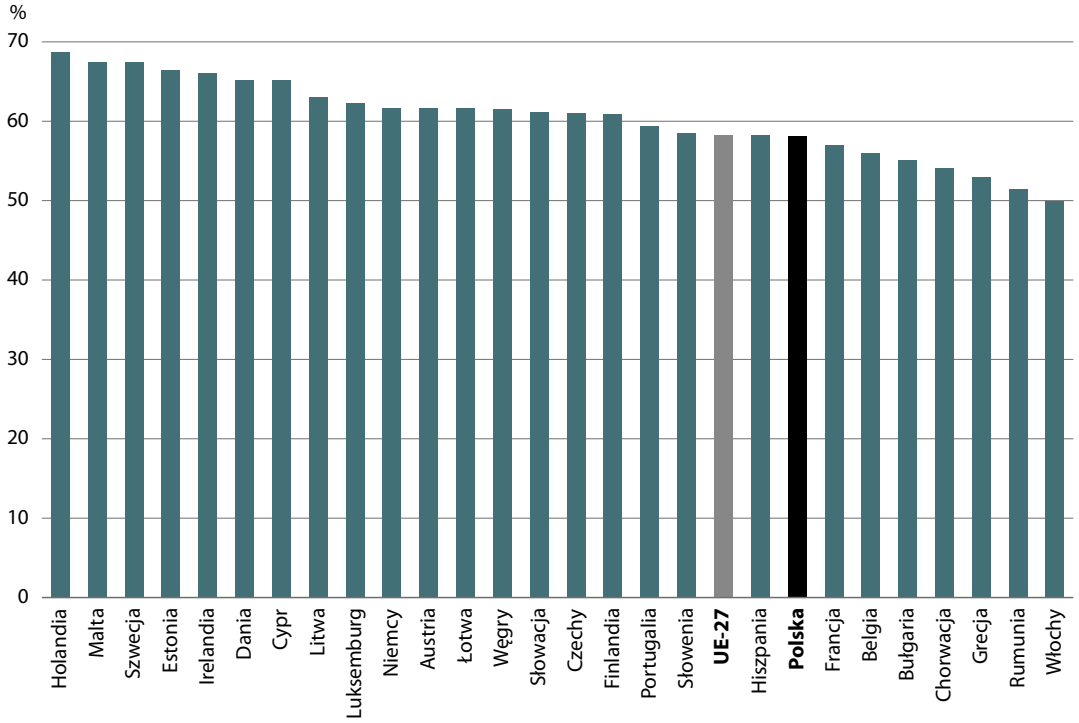

Pod względem wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej Polska osiągnęła wynik 56,2%, który był o 1,5 p. proc. wyższy od średniej UE (54,7%) i zajęła 16. miejsce (ex aequo ze Słowenią) w rankingu państw UE (korzystniej niż w przypadku współczynnika aktywności zawodowej – co wynika przede wszystkim ze stosunkowo niskiej w naszym kraju populacji osób bezrobotnych). Wskaźnik zatrudnienia w Polsce był o 9,8 p. proc. niższy niż w Holandii, gdzie osiągnął najwyższą wartość (66,0%).

8 Eurostat prezentuje współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia dla ludności w wieku 15 lat i więcej. Z tego względu zaprezentowane w tym podrozdziale wartości różnią się od przedstawionych w pozostałej części publikacji, w której analizą objęto ludność w wieku 15-89 lat. Różnice w odniesieniu do górnej granicy wieku ludności stosowaną przez Eurostat i GUS przy prezentacji wyników BAEL wynikają z odmiennych celów analitycznych publikowanych wskaźników, a nie z różnic metodologicznych samego badania.

9 Źródło: Eurostat.

Wykres 1.14. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce i w krajach UE w 2025 r.[10]

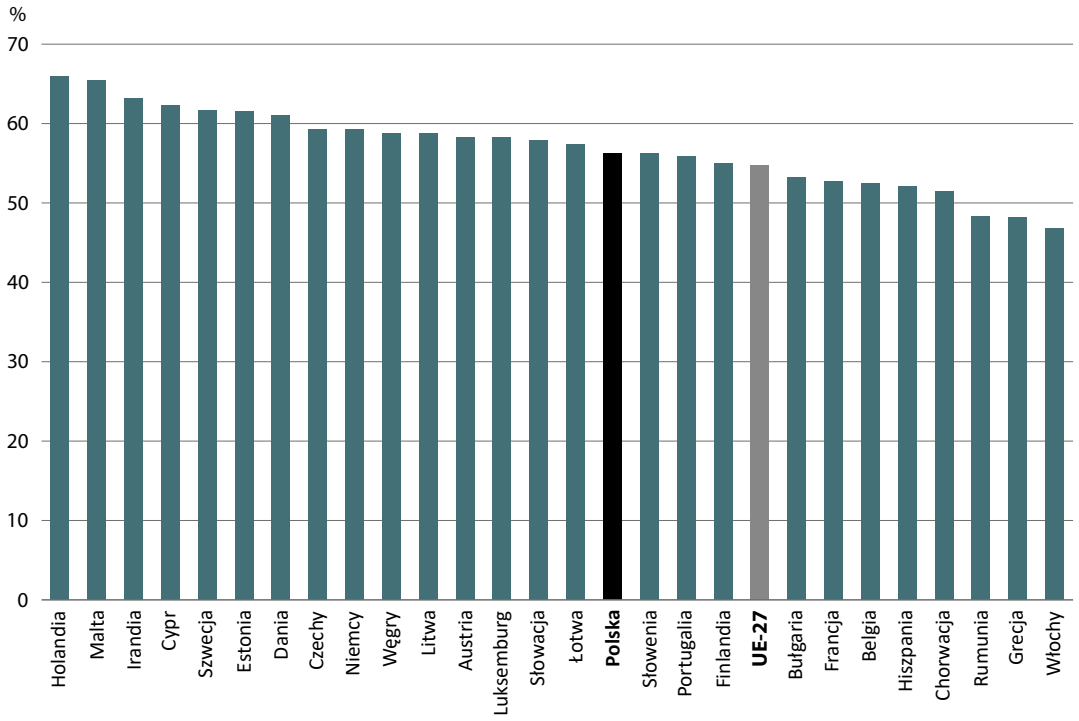

Na tle pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej Polska wyróżniała się bardzo niską stopą bezrobocia osób w wieku 15–74 lata. W 2025 r. wskaźnik ten wyniósł 3,1%, wobec 6,0% średnio w UE. Była to druga najniższa wartość wśród państw członkowskich, ex aequo z Maltą. Niższą stopę bezrobocia odnotowano jedynie w Czechach (2,8%). Dla porównania w Hiszpanii, która charakteryzowała się najwyższą stopą bezrobocia w Unii Europejskiej, wskaźnik ten osiągnął 10,5%, a więc był ponad trzykrotnie wyższy niż w Polsce.

10 Źródło: Eurostat.

Wykres 1.15. Stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce i w krajach UE w 2025 r.[11]

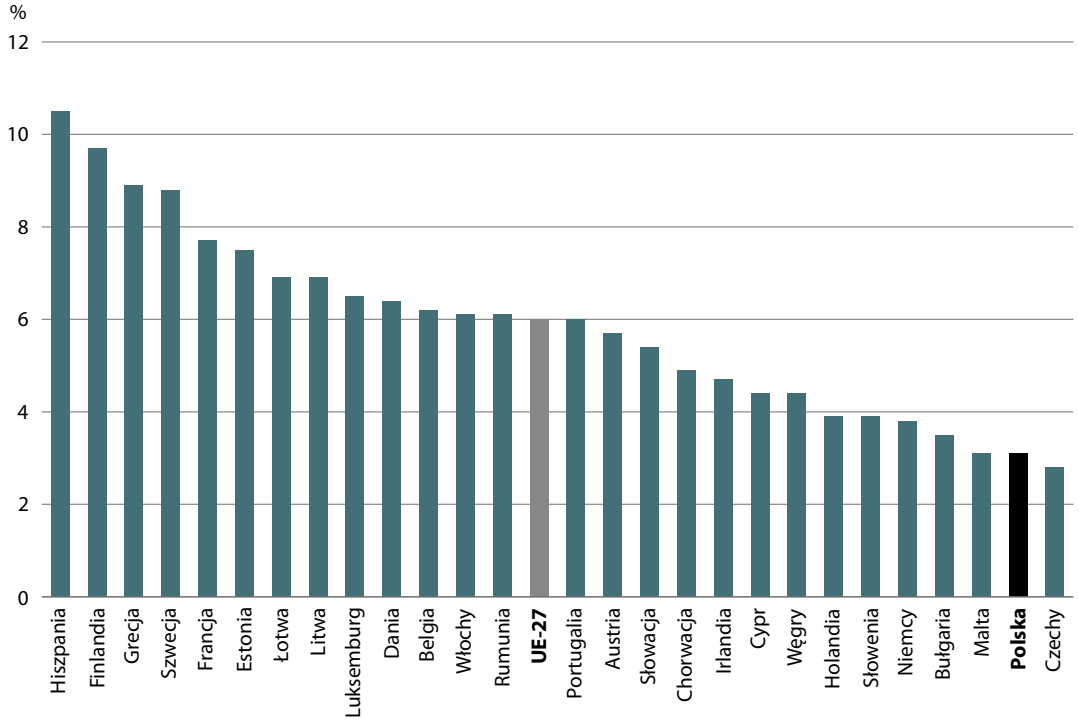

Polska w 2025 r. w porównaniu z krajami Europy, dla których dostępne są dane BAEL, charakteryzowała się aktywnością zawodową zbliżoną do średniej dla krajów UE, wysokim poziomem zatrudnienia oraz jednym z najniższych poziomów bezrobocia w Unii Europejskiej. Oznacza to, że choć odsetek osób aktywnych zawodowo nie odbiegał od średniej unijnej, osoby uczestniczące w rynku pracy stosunkowo często znajdowały zatrudnienie.

11 Źródło: Eurostat.

Rozdział 2
Pracujący

2.1. Pracujący

W 2025 r. liczba osób pracujących wyniosła 17 241 tys. i pozostała na poziomie zbliżonym do odnotowanego w 2024 r. Analizując populację pracujących według miejsca zamieszkania odnotowano spadek liczby pracujących w miastach o 33 tys. osób (tj. o 0,3%) oraz wzrost liczby pracujących na wsi o 44 tys. osób (tj. o 0,7%). W 2025 r. spośród ogółu pracujących – 60,7% mieszkało w miastach (10 457 tys.), co jest konsekwencją większej liczby ludności w miastach niż na wsi.

Zdecydowaną większość całej populacji pracujących stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (95,2%).

W 2025 r. na populację pracujących w wieku 15-89 lat składało się 9 280 tys. mężczyzn, którzy stanowili 53,8% ogółu pracujących i 7 961 tys. kobiet (46,2% ogółu pracujących). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem wyższym (43,1%), natomiast najmniejszy udział miały osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (3,4%).

Wykres 2.1. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat według płci, miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne)

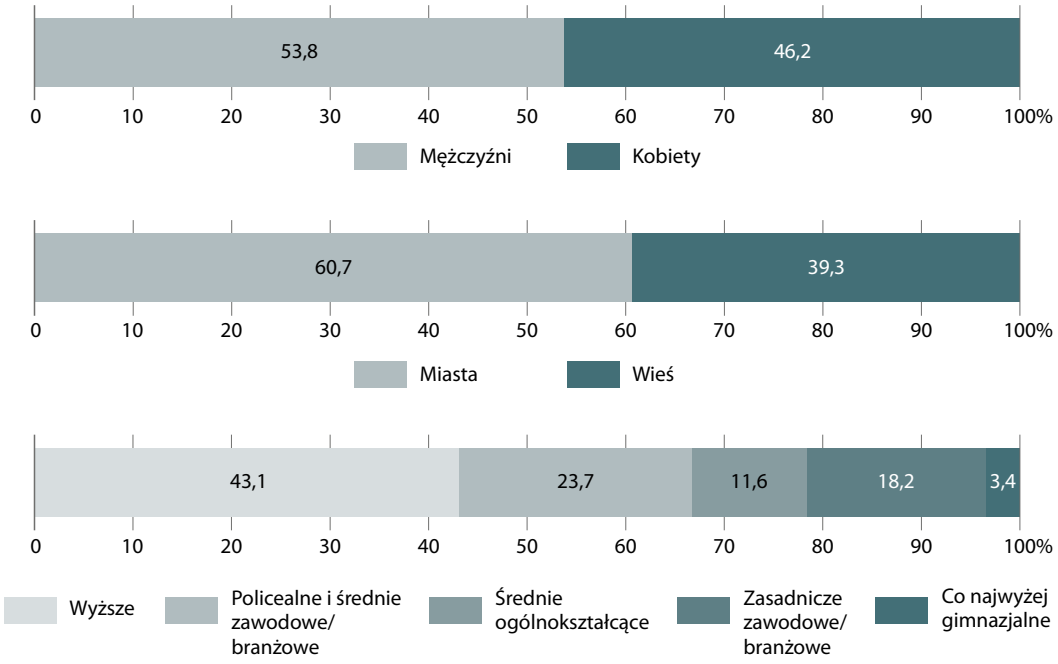

Jedna osoba może pracować w jednym lub wielu miejscach/zakładach pracy. W przypadku charakterystyki populacji pracujących z uwzględnieniem cech opisujących rodzaj wykonywanej pracy przyjęto, że dotyczyć będzie to za każdym razem pracy zadeklarowanej jako główna (w przypadku pracujących tylko w jednym miejscu pracy – automatycznie będzie to opis tej „jedynej" pracy). Dotyczy to charakterystyki wykonywanego zawodu, statusu zatrudnienia, sektora własności, sektora ekonomicznego i rodzaju działalności miejsca pracy, rodzaju umowy o pracę, etc.

W BAEL **GŁÓWNE MIEJSCE PRACY** ustalane jest na podstawie subiektywnej oceny respondenta. W przypadku wątpliwości za pracę główną uznaje się tę, która zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace respondenta zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Jedną z podstawowych klasyfikacji pozwalających na scharakteryzowanie populacji pracujących jest status zatrudnienia. Klasyfikacja ta uwzględnia elementy obejmujące ryzyko gospodarcze, autonomię i uprawnienia, jakie pracownicy mają w swojej pracy.

KLASYFIKACJA STATUSU ZATRUDNIENIA oparta została na Międzynarodowej Klasyfikacji Statusu Zatrudnienia (ICSE`93) i wyróżnia następujące kategorie pracujących:

- **pracujący na własny rachunek** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą, z tego:
  - **pracodawca** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i zatrudnia co najmniej jednego pracownika,
  - **pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i nie zatrudnia pracowników,
- **zatrudniony** (inaczej pracownik najemny) – osoba zatrudniona w jednostkach publicznych lub u pracodawcy prywatnego (na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej); do tej kategorii zalicza się również osoby wykonujące pracę nakładczą oraz uczniów, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymają wynagrodzenie,
- **pomagający bezpłatnie członek rodziny** – osoba, która bez umownego wynagrodzenia pomaga w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej.

Do pracujących na własny rachunek zaliczani są również agenci we wszystkich rodzajach agencji.

W 2025 r. biorąc pod uwagę główne miejsce pracy, zatrudnieni (pracownicy najemni) stanowili 13 972 tys. osób, tj. 81,0% wszystkich pracujących, zbiorowość pracujących na własny rachunek liczyła 3 145 tys., tj. 18,2% (w tym 665 tys. to pracodawcy, co stanowiło 21,1% pracujących na własny rachunek i 3,9% ogółu pracujących), a populacja pomagających bezpłatnie członków rodzin wyniosła 123 tys. osób, tj. 0,7% wszystkich pracujących.

Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety pracowali na własny rachunek, zarówno jako pracodawcy, jak i osoby niezatrudniające pracowników (22,9% wobec 12,9%). Kobiety natomiast częściej niż mężczyźni wykonywały pracę w charakterze nieodpłatnie pomagającego członka rodziny (1,0% wobec 0,5%).

PRACOWNICY W SEKTORZE PUBLICZNYM to osoby zatrudnione w jednostkach stanowiących własność państwową i samorządu terytorialnego.

Do **PRACUJĄCYCH W SEKTORZE PRYWATNYM** zaliczono pracodawców i pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników, pomagających członków rodzin i pracowników zatrudnionych u osób fizycznych oraz w pozostałych jednostkach sektora prywatnego.

W 2025 r. zdecydowana większość osób pracujących była zatrudniona w sektorze prywatnym. W sektorze tym pracowało 13 025 tys. osób, co stanowiło 75,5% ogółu pracujących. Udział ten był wyraźnie wyższy wśród mężczyzn (82,8%) niż wśród kobiet (67,1%).

Wśród pracowników najemnych w sektorze prywatnym pracowało 9 757 tys. osób, co odpowiadało 69,8% ogółu zatrudnionych. Podobnie jak w przypadku ogółu pracujących, odsetek ten był wyższy wśród mężczyzn (77,6%) niż wśród kobiet (61,8%).

INFORMACJE O RODZAJU DZIAŁALNOŚCI MIEJSCA/ZAKŁADU PRACY prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 – PKD 2007, wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.). PKD 2007 opracowana została na podstawie międzynarodowej klasyfikacji NACE Rev. 2.

DANE WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI można też pogrupować w 3 sektory ekonomiczne: SEKTOR ROLNICZY obejmuje sekcje PKD: Rolnictwo, leśnictwo; łowiectwo i rybactwo; SEKTOR PRZEMYSŁOWY: Górnictwo i wydobywanie; Przetwórstwo przemysłowe; Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; Budownictwo; SEKTOR USŁUGOWY – pozostałe sekcje

W 2025 r. najwięcej osób pracowało w sektorze usługowym – 10 852 tys. osób, co stanowiło 62,9% wszystkich pracujących. Pracujący w sektorze przemysłowym (5 208 tys.) stanowili 30,2%, a w sektorze rolniczym (1 057 tys.) – 6,1% ogółu pracujących[12] .

Uwzględniając nieco bardziej szczegółowy podział, tj. według sekcji działalności głównego miejsca pracy (na podstawie PKD 2007) – najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym – 3 326 tys. (19,3% ogółu pracujących), w drugiej kolejności w handlu, naprawie pojazdów samochodowych – 2 191 tys. (12,7%), a następnie w edukacji – 1 402 tys. pracujących (8,1%).

Wykres 2.2. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat w głównym miejscu pracy według sekcji PKD 2007 w 2025 r. (dane średnioroczne)

12 Dane nie sumują się na ogółem, ponieważ nie obejmują nieustalonego rodzaju działalności.

Tablica 2.1. Pracujący w wieku 15-89 lat według statusu zatrudnienia i wybranych rodzajów działalności głównego miejsca pracy (sekcje PKD 2007) w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Z ogółem					
				zatrudnieni			pracujący na własny rachunek		Pomagający bezpłatnie członkowie rodzin
				razem	w sektorze		razem	w tym pracodawcy	
					publicznym	prywatnym			
	w tys.								
Ogółem	**17241**	**9280**	**7961**	**13972**	**4215**	**9757**	**3145**	**665**	**123**
Mężczyźni	9280	x	x	7115	1594	5521	2121	467	45
Kobiety	7961	x	x	6858	2622	4236	1024	198	79
Z ogółem wybrane sekcje:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1057	688	369	125	22	103	835	31	97
Przetwórstwo przemysłowe	3326	2205	1121	3092	90	3002	230	97	.
Budownictwo	1321	1203	118	912	23	889	406	129	.
Handel, naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	2191	983	1208	1803	21	1781	380	138	.
Transport i gospodarka magazynowa	1182	927	255	1048	220	828	133	48	.
Edukacja	1402	284	1118	1330	1148	183	72	14	.
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1186	228	958	1039	753	287	146	21	.

W 2025 r. mężczyźni najczęściej pracowali w przetwórstwie przemysłowym (23,8%), natomiast kobiety – w sekcji uwzględniającej działalność związaną z handlem (15,2%).

W 2025 r. kobiety wyraźnie przeważały wśród pracujących w sekcjach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (80,8%) oraz edukacji (79,7%), natomiast mężczyźni stanowili zdecydowaną większość pracujących w sekcjach budownictwa (91,1%) oraz górnictwa i wydobywania (90,3%). (por. wykres 2.3.)

Wykres 2.3. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat według płci w wybranych rodzajach działalności głównego miejsca pracy (sekcje PKD 2007) w 2025 r. (dane średnioroczne)

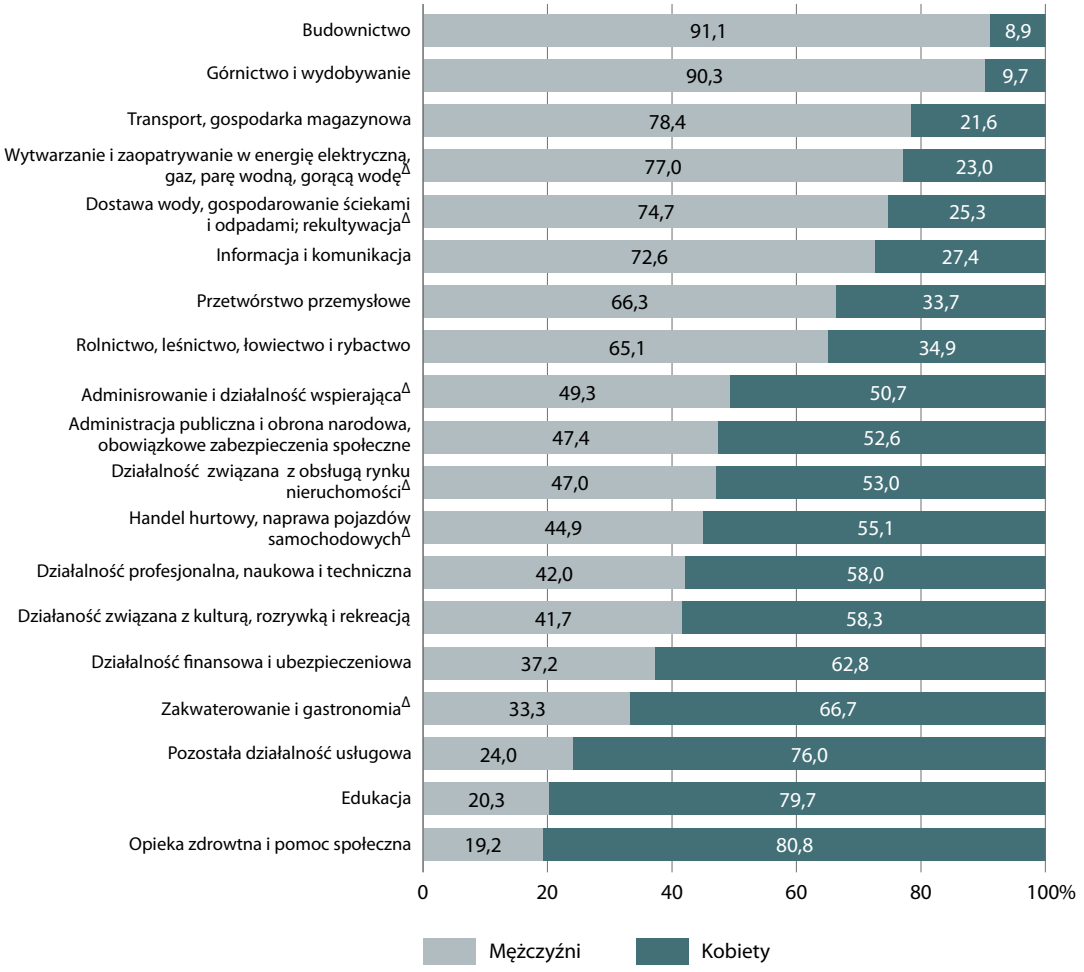

Według wielkich grup zawodów Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS) w 2025 r. najliczniejszą zbiorowość stanowili specjaliści (24,3% ogółu pracujących), natomiast najmniej liczną – pracownicy wykonujący prace proste (4,6%). Najwięcej mężczyzn pracowało jako robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (23,1%), najmniej jako pracownicy wykonujący prace proste (2,8%). Wśród kobiet – najwięcej było specjalistów (31,5%), a najmniej operatorów i monterów maszyn i urządzeń (2,8%).

DANE DOTYCZĄCE WYKONYWANEGO ZAWODU przedstawiono w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności 2014, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 roku wraz z późn. zm. (tekst jednolity Dz.U. z dnia 10 grudnia 2021 r. poz. 2285 z późn. zm.).

Tablica 2.2. Pracujący w wieku 15-89 lat według płci i wybranych grup zawodów wykonywanych w głównym miejscu pracy w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Ogółem			Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących
	ogółem	mężczyźni	kobiety	
	w tys.			w %
Ogółem	**17241**	**9280**	**7961**	**46,2**
w tym: Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1257	722	535	42,6
Specjaliści	4186	1675	2511	60,0
Technicy i inny średni personel	2329	1133	1196	51,4
Pracownicy biurowi	1352	504	848	62,7
Pracownicy usług i sprzedawcy	2096	671	1425	68,0
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	976	623	353	36,2
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2420	2143	277	11,4
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	1561	1338	223	14,3
Pracownicy wykonujący prace proste	785	257	528	67,3

Najbardziej sfeminizowane wielkie grupy zawodów to pracownicy usług i sprzedawcy (68,0% pracujących w tej grupie zawodowej to kobiety) oraz pracownicy wykonujący prace proste – 67,3%. Najmniejszy natomiast udział kobiet odnotowano w grupie zawodów: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (11,4%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (14,3%).

Wykres 2.4. Struktura pracujących w wieku 15-89 lat według płci w wybranych wielkich grupach zawodów wykonywanych w głównym miejscu pracy w 2025 r. (dane średnioroczne)

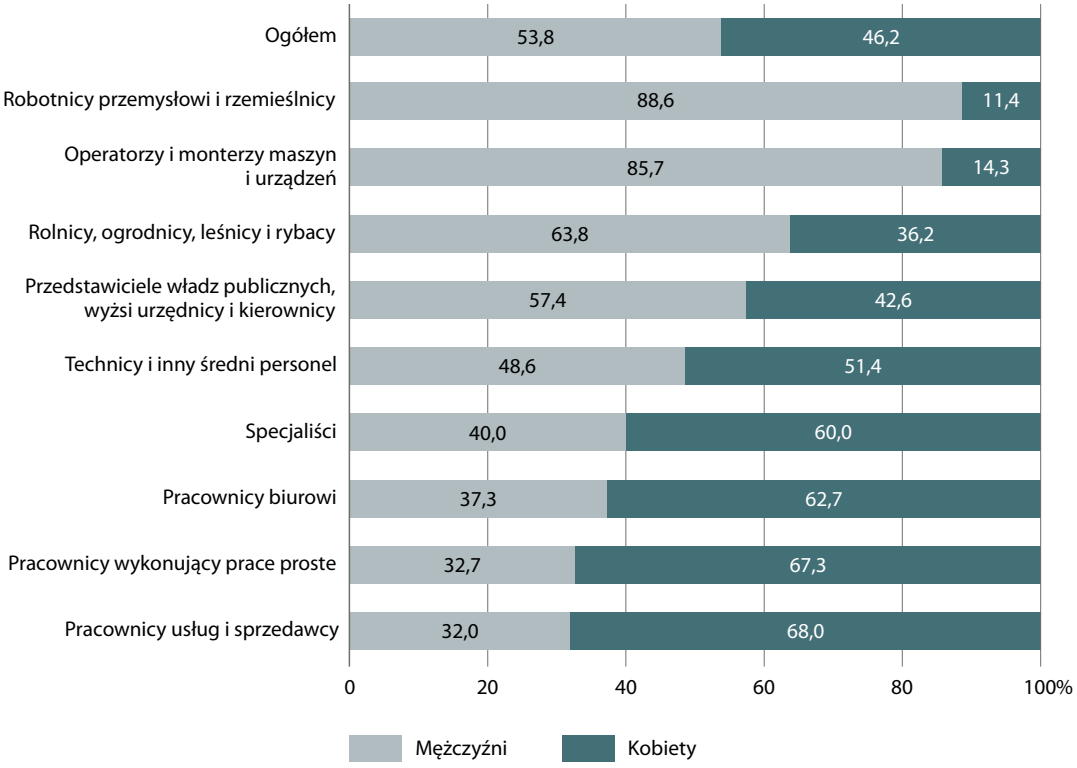

2.1.1. Pracujący w więcej niż w jednym miejscu pracy

W 2025 r. populacja osób pracujących w więcej niż jednym miejscu pracy liczyła 684 tys., co stanowiło 4,0% ogółu pracujących. Dodatkowe zatrudnienie, podejmowane obok pracy głównej, koncentrowało się przede wszystkim w sektorze usługowym (55,0% ogółu osób wykonujących pracę dodatkową) oraz rolniczym (36,5%).

Praca w więcej niż jednym miejscu była częściej podejmowana przez mężczyzn niż kobiety (odpowiednio 4,6% i 3,2% ogółu pracujących w danej grupie).

Analiza według wieku wskazuje, że dodatkowe zatrudnienie częściej podejmowały osoby powyżej 34 roku życia, wśród których udział pracujących na więcej niż jednym „etacie" przekraczał 4%. (najwyższy odsetek – 4,6%, odnotowano w grupie osób w wieku 45-54 lata). Z kolei pod względem poziomu wykształcenia najczęściej pracę w więcej niż jednym miejscu wykonywały osoby z wykształceniem wyższym (4,7%), podczas gdy wśród osób o pozostałych poziomach wykształcenia zjawisko to występowało rzadziej (por. tablica 2.3).

Tablica 2.3. Pracujący w wieku 15-89 lat w więcej niż jednym miejscu pracy według płci, wieku i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Ogółem		W tym w pracy głównej			
			pracujący na własny rachunek		zatrudnieni	
	w tys.	w % ogółu pracujących w danej grupie	w tys.	w % ogółu pracujących w danej grupie	w tys.	w % ogółu pracujących w danej grupie
Ogółem	**684**	**4,0**	**130**	**4,1**	**551**	**3,9**
Mężczyźni	428	4,6	91	4,3	336	4,7
Kobiety	257	3,2	38	3,7	216	3,1
według grup wieku						
15-24 lata	23	2,3	.	.	19	2,1
25-34	118	3,3	15	2,7	102	3,3
35-44	205	4,1	38	4,2	165	4,1
45-54	212	4,6	48	5,4	162	4,4
55-89 lat	127	4,2	25	3,4	102	4,5
według poziomu wykształcenia						
Wyższe	348	4,7	57	4,5	291	4,7
Policealne i średnie zawodowe/ branżowe	146	3,6	30	3,8	113	3,5
Średnie ogólnokształcące	55	2,8	14	4,2	41	2,5
Zasadnicze zawodowe/branżowe	121	3,9	26	4,0	94	3,8
Co najwyżej gimnazjalne	14	2,4	.	.	12	2,5

W 2025 r. nieco częściej pracę dodatkową posiadały osoby, które w pracy głównej pracowały na własny rachunek (4,1%) niż jako pracownicy najemni (3,9%), por. tablica 2.4. Spośród pracujących w więcej niż jednym miejscu pracy, 66,1% wykonywało pracę główną w usługach. Większość tej grupy miała także dodatkowe miejsce pracy w sektorze usługowym (odnosi się to do 306 tys. osób, tj. 67,7% pracujących w sektorze usługowym w pracy głównej). Wśród pracujących głównie w sektorze przemysłowym (191 tys.) – dodatkowe miejsce pracy najczęściej stanowiła praca w rolnictwie (119 tys., tj. 62,3% pracujących w sektorze przemysłowym w pracy głównej). Z kolei pracujący głównie w sektorze rolniczym, jeżeli w ogóle podejmowali pracę dodatkową, to była to praca w usługach (18 tys., tj. 47,4% pracujących w sektorze rolniczym w pracy głównej).

Tablica 2.4. Pracujący w wieku 15-89 lat w więcej niż jednym miejscu pracy według sektorów ekonomicznych głównego i dodatkowego miejsca pracy w 2025 r. (dane średnioroczne)

PRACA DODATKOWA A - razem B - w sektorze przemysłowym C - w sektorze rolniczym D - w tym w rolnictwie indywidualnym E - w sektorze usługowym		Ogółem	Pracujący głównie w sektorze			W tym jako zatrudnieni w sektorze			
			przemysłowym	rolniczym	usługowym	razem	przemysłowym	rolniczym	usługowym
		w tys.							
	A	684	191	38	452	551	162	.	380
	B	47	17	11	18	28	15	.	13
	C	250	119	.	121	211	100	.	104
	D	241	114	.	118	204	96	.	101
	E	376	51	18	306	303	43	.	258
Pracujący na własny rachunek	A	358	132	18	206	288	110	.	171
Zatrudnieni	A	269	35	17	216	214	29	.	182
Pomagający bezpłatnie członkowie rodzin	A	58	24	.	30	49	22	.	27

2.1.2. Pracujący według czasu pracy

W 2025 r. przeciętny tygodniowy czas pracy przepracowany łącznie we wszystkich miejscach pracy (głównej i dodatkowej) wyniósł 38,9 godziny. Kobiety pracowały przeciętnie o 3,0 godziny krócej niż mężczyźni (odpowiednio: 37,3 i 40,3 godziny). Przeciętny czas przepracowany tygodniowo tylko w ramach pracy głównej wyniósł 38,5 godziny (mężczyźni przepracowali 39,7 godziny, kobiety – 37,0 godziny), natomiast w pracy dodatkowej przeciętna liczba godzin przepracowanych w tygodniu przez osoby, które taką pracę wykonywały wyniosła 14,5 godziny.

Analiza struktury pracujących według rzeczywistej liczby godzin przepracowanych w tygodniu we wszystkich miejscach pracy w 2025 r. wykazała, że większość osób (66,1%) przepracowała pomiędzy 40 a 49 godzin (nieco większy udział tej grupy odnotowano wśród mężczyzn – 67,4% niż kobiet – 64,6%), a dodatkowe 9,4% stanowili pracujący tygodniowo 50 godzin lub dłużej (w tym przypadku dotyczyło to 13,4% mężczyzn i 4,8% kobiet). Pozostałe osoby (24,5%) pracowały krócej niż 40 godzin bądź nie pracowały w badanym tygodniu.

W ramach pracy głównej więcej godzin tygodniowo przepracowano przeciętnie w sektorze prywatnym – 38,8 niż publicznym – 37,4. Uwzględniając status zatrudnienia średni godzinowy czas pracy w tygodniu układał się następująco: zatrudnieni – 37,9 godzin, pracujący na własny rachunek – 41,4 (w tym pracodawcy – 43,2, pozostali pracujący na własny rachunek – 40,9), pomagający bezpłatnie członkowie rodzin – 31,0 godzin.

W ramach sekcji rodzaju działalności miejsca pracy, najdłuższej, bo ponad 40 godzin w tygodniu przepracowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 41,1 godziny, budownictwie – 40,7 godziny i transporcie oraz gospodarce magazynowej – 40,4 godziny, najkrócej zaś pracowali zatrudnieni w edukacji – 35,3 godziny i w branżach związanych z kulturą, rozrywką i rekreacją – 34,5 godziny.

Spośród 9 wielkich grup zawodowych wg KZiS najdłużej średnio pracowali rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 41,4 godziny w tygodniu oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 39,9 godzin, najkrócej – pracownicy wykonujący prace proste – 35,5 godziny oraz pracownicy biurowi i specjaliści – po 37,4 godziny.

Tablica 2.5. Pracujący w wieku 15-89 lat według rzeczywistej liczby godzin przepracowanych w badanym tygodniu w głównym miejscu pracy, płci i wybranych rodzajów działalności głównego miejsca pracy (sekcje PKD 2007) w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Ogółem	Pracujący, którzy w badanym tygodniu								Przeciętna liczba godzin przepracowanych w tygodniu
		nie pracowali ale mają pracę	przepracowali							
			1-9 godzin	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 godzin i więcej	
	w tys.									
Ogółem	**17241**	**1058**	**155**	**499**	**1096**	**1502**	**11589**	**874**	**469**	**38,5**
Mężczyźni	9280	385	64	218	438	728	6399	689	361	39,7
Kobiety	7961	673	91	281	658	774	5190	185	108	37,0
Z ogółem wybrane sekcje:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1057	30	17	45	99	82	465	175	143	41,1
Przetwórstwo przemysłowe	3326	191	15	63	128	268	2525	103	34	38,8
Budownictwo	1321	68	.	27	56	98	833	176	57	40,7
Handel, naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	2191	124	16	63	134	195	1534	87	38	38,1
Transport i gospodarka magazynowa	1182	62	.	23	43	77	833	87	52	40,4
Edukacja	1402	205	24	63	153	113	825	13	.	35,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1186	84	14	48	96	174	713	31	26	37,2

Struktura tygodniowego czasu pracy różniła się w zależności od rodzaju prowadzonej działalności. W 2025 r. około 80% osób zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie pracowało co najmniej 40 godzin tygodniowo, przy czym w budownictwie znacznie częściej występował czas pracy przekraczający 50 godzin (17,6%). W edukacji odsetek osób pracujących minimum 40 godzin wyniósł 60,2%, a pracujących ponad 50 godzin – 1,4%. Bardziej zróżnicowany rozkład czasu pracy występował w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, gdzie 74,1% pracujących przepracowało co najmniej 40 godzin tygodniowo, a 30,1% – 50 godzin lub więcej.

W całym 2025 r. spośród 17,2 mln pracujących zdecydowaną większość stanowiły osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy (92,8%). W niepełnym wymiarze pracowało 1,2 mln osób (7,2% ogółu pracujących). Taka forma zatrudnienia częściej dotyczyła kobiet niż mężczyzn (10,1% wobec 4,7%). W całej populacji pracujących kobiety zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy stanowiły 4,7%, natomiast mężczyźni 2,5%. Niepełny wymiar czasu pracy nieznacznie częściej występował wśród mieszkańców miast niż wsi. Udział osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy wyniósł odpowiednio 7,6% wśród mieszkańców miast (4,6 całej populacji osób pracujących) i 6,6% wśród osób zamieszkałych na wsi (2,6% całej populacji pracujących).

Biorąc pod uwagę wiek, najwyższy udział niepełnozatrudnionych odnotowano wśród osób w wieku 15-24 lata (20,2%) oraz 55-89 lat (13,3%).

Niepełny wymiar czasu pracy najczęściej występował wśród osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (16,6%), natomiast najniższy odsetek odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (6,1%) i zasadniczym zawodowym lub branżowym (6,6%).

W BAEL, populacja osób pracujących w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy wyznaczana jest na podstawie deklaracji respondenta w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

Tablica 2.6. Pracujący w wieku 15-89 lat według wymiaru zatrudnienia, płci, miejsca zamieszkania, wieku i poziomu wykształcenia w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Pracujący			Udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy
	razem	w wymiarze czasu pracy		
		pełnym	niepełnym	
	w tys.			w %
Ogółem	**17241**	**15999**	**1242**	**7,2**
Mężczyźni	9280	8843	437	4,7
Kobiety	7961	7156	805	10,1
według miejsca zamieszkania				
Miasta	10457	9665	791	7,6
Wieś	6784	6333	451	6,6
według grup wieku				
15-24 lata	982	784	198	20,2
25-34	3630	3430	200	5,5
35-44	5003	4770	233	4,7
45-54	4580	4375	206	4,5
55-89 lat	3046	2639	406	13,3
według poziomu wykształcenia				
Wyższe	7439	6987	452	6,1
Policealne i średnie zawodowe/branżowe	4085	3791	295	7,2
Średnie ogólnokształcące	1994	1804	190	9,5
Zasadnicze zawodowe/branżowe	3137	2929	208	6,6
Co najwyżej gimnazjalne	586	488	97	16,6

Niepełnozatrudnieni

Niepełnozatrudnieni – osoby w wieku 15-74 lata pracujące w niepełnym wymiarze czasu, które chciałyby pracować więcej godzin tygodniowo i byłyby gotowe do podjęcia pracy w takim wymiarze

W 2025 r. zbiorowość ta liczyła 166 tys. osób i składało się na nią 101 tys. kobiet i 65 tys. mężczyzn. Niepełnozatrudnieni mieszkańcy miast stanowili 104 tys., a 62 tys. to niepełnozatrudnieni mieszkańcy wsi. Udział niepełnozatrudnionych w ogólnej liczbie pracujących wyniósł 1,0% (dla kobiet 1,3%, a mężczyzn 0,7%)

i jednocześnie 13,4% w stosunku do pracujących w niepełnym wymiarze. Odsetki niepełnozatrudnionych wśród ogółu pracujących mieszkańców miast i wsi kształtowały się następująco: 0,6% i 0,4%.

2.1.3. Pracujący poszukujący innej pracy

W 2025 r. innej pracy głównej lub dodatkowej poszukiwało 233 tys. osób, co stanowiło 1,4% ogółu pracujących. Najważniejszą przyczyną poszukiwania pracy była chęć poprawy warunków finansowych. Powód ten wskazało 111 tys. osób, czyli 47,6% ogółu poszukujących innej pracy. Drugą pod względem wielkości grupę stanowiły osoby poszukujące lepszych warunków pracy innych niż finansowe – 33 tys. osób (14,2%), kolejną – osoby poszukujące stałej pracy – 16 tys. osób (6,9%).

Wykres 2.5. Pracujący poszukujący innej pracy według wybranych przyczyn w 2025 r. (dane średnioroczne)

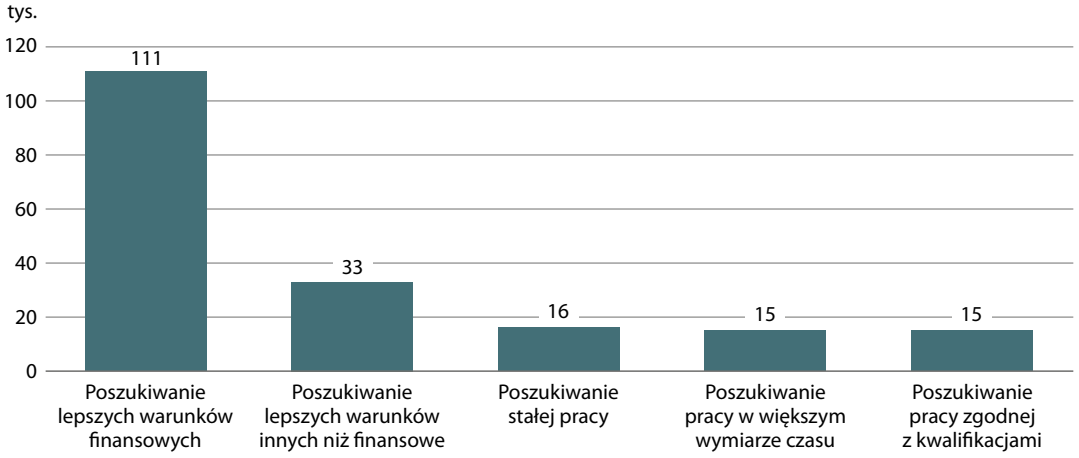

Blisko połowę (115 tys. tj. 49,4%) osób pracujących i jednocześnie poszukujących innej pracy stanowiły osoby w wieku do 34 lat, co odpowiadało 2,5% ogółu pracujących w tej grupie wieku. Wraz z wiekiem malał odsetek osób poszukujących innego zatrudnienia.

2.1.4. Pracujący według rodzaju umowy o pracę

W 2025 r. liczba osób zatrudnionych w charakterze pracowników najemnych wyniosła 13 972 tys., z tego zatrudnionych w Polsce – 13 712 tys. W odniesieniu do tej grupy pracodawcy byli zobowiązani, zgodnie z przepisami prawa pracy, do zawarcia odpowiedniej formy umowy określającej warunki nawiązania oraz wykonywania stosunku pracy.

> W BAEL dla osób zatrudnionych (pracowników najemnych), zbierane są informacje dotyczące rodzaju zawartej umowy w głównym miejscu pracy. Pierwsze kryterium odnosi się do formy zawarcia umowy – może być ona pisemna lub ustna (niewielka część zatrudnionych posiada jedynie umowę ustną), następnie dla osób posiadających umowę pisemną ustala się rodzaj posiadanej umowy, może to być umowa o pracę lub umowa cywilnoprawna (wśród umów cywilnoprawnych dodatkowo wyróżnia się: umowę zlecenia, umowę o dzieło, kontrakt menadżerski, inną umowę cywilnoprawną).
>
> Niezależnie od formy i rodzaju posiadanej umowy ustalany jest fakt „trwałości" umowy. Umowa może być zawarta na czas nieokreślony (bezterminowo) lub określony (terminowa, na wskazany w umowie okres).

Według BAEL, w 2025 r. 99,2% pracowników najemnych zatrudnionych w Polsce posiadało umowę zawartą w formie pisemnej. Odsetek pracowników najemnych posiadających umowę w formie pisemnej był nieco wyższy wśród kobiet (99,5%) niż mężczyzn (98,9%) oraz mieszkańców miast (99,4%) niż wsi (98,9%).

W 2025 r. 95,5% pracowników posiadających umowę pisemną było zatrudnionych na podstawie umowy o pracę zgodnej z Kodeksem pracy, natomiast 3,6% wykonywało pracę na podstawie umowy zlecenia. Pozostałe formy zatrudnienia miały marginalne znaczenie (1,0%).

W 2025 r. wśród wszystkich pracowników najemnych, zdecydowana większość, bo 84,1% tj. 11 746 tys. osób posiadało umowę o pracę na czas nieokreślony. Umowę terminową (na czas określony) miało zawartą 2 226 tys. osób (15,9%), z tego więcej kobiet – 1 185 tys. (53,2% ogółu pracujących na czas określony) niż mężczyzn – 1 042 tys. (46,8%). Umowa na czas określony zawierana była najczęściej z osobami młodymi (58,3% pracowników najemnych w wieku 15-24 lata), a im starsi pracownicy, tym odsetek umów zawieranych na czas określony był niższy (wzrasta ponownie w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym, ale jest to związane najczęściej z charakterem tych prac, podejmowanych jako dorywcze, ponowne zatrudnienie po przejściu na emeryturę).

Wykres 2.6. Udział zatrudnionych na podstawie umowy na czas określony w ogólnej liczbie zatrudnionych według płci i wieku w 2025 r. (dane średnioroczne)

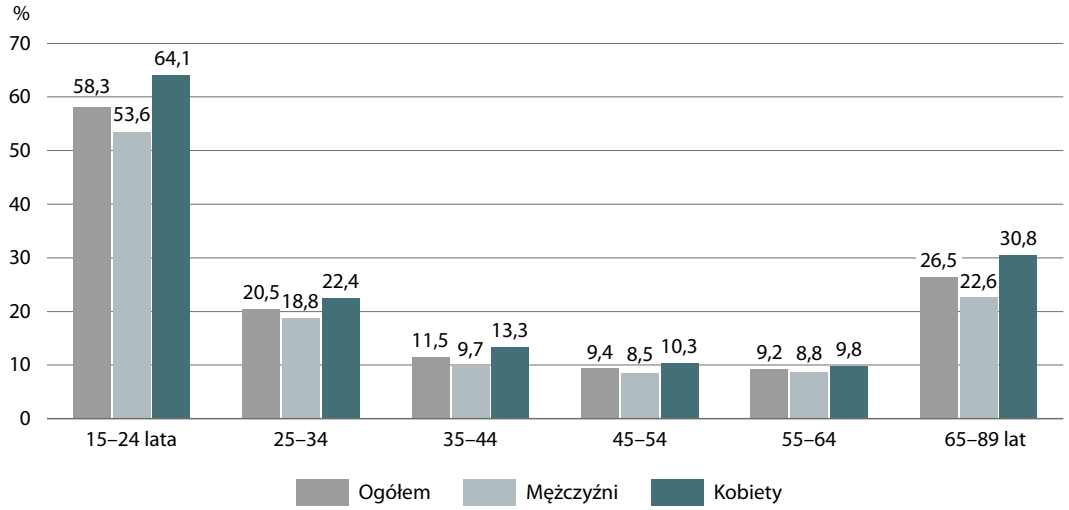

2.2. Pracujący na własny rachunek

W 2025 r. liczba pracujących na własny rachunek wyniosła 3 145 tys. osób, co stanowiło 18,2% ogółu pracujących w Polsce. W tej grupie 665 tys. osób (21,1%) stanowili pracodawcy, natomiast zdecydowaną większość – 2 481 tys. (78,9%) – tworzyły osoby prowadzące działalność na własny rachunek bez zatrudniania pracowników.

Wśród pracujących na własny rachunek dominowali mężczyźni (2 121 tys., tj. 67,4%), podczas gdy kobiety stanowiły 32,6% (1 024 tys.). Taki sam udział osób – po 50,0% prowadziło działalność na własny rachunek w miastach (1 574 tys.) i na wsi (1 571 tys.).

W 2025 r. najliczniejszą grupę wśród pracujących na własny rachunek stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (29,0%), a następnie 45-54 lata (28,3%). Wśród pracodawców największy udział miały osoby w wieku 45-54 lata (32,5%) oraz 35-44 lata (29,5%). Natomiast wśród pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników nieco większy udział miały osoby w wieku 35-44 lata (28,9%) niż w wieku 45-54 lata (27,2%).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższy udział osób pracujących na własny rachunek odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (40,5%). Analiza według rodzaju działalności wskazuje, że najwięcej osób pracujących na własny rachunek (835 tys., tj. 26,6%) było związanych z sekcją rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Kolejnymi pod względem liczebności sekcjami były budownictwo (406 tys., tj. 12,9%) oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych (380 tys., tj. 12,1%).

Tablica 2.7. Pracujący na własny rachunek według wieku, poziomu wykształcenia oraz wybranych sekcji PKD 2007 w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Pracujący na własny rachunek	
	ogółem	w tym pracodawcy
	w tys.	
Ogółem	**3145**	**665**
Mężczyźni	2121	467
Kobiety	1024	198
Miasta	1574	398
Wieś	1571	267
według wieku		
15-24 lata	58	.
25-34	557	86
35-44	913	196
45-54	890	216
55-64	547	117
65-89 lat	180	44
według wykształcenia		
Wyższe	1275	301
Policealne i średnie zawodowe/branżowe	791	177
Średnie ogólnokształcące	334	77
Zasadnicze zawodowe/branżowe	646	97
Co najwyżej gimnazjalne	100	12
według wybranych sekcji PKD		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	835	31
Budownictwo	406	129
Handel hurtowy, naprawa pojazdów samochodowych$^{\Delta}$	380	138
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	312	56
Przetwórstwo przemysłowe	230	97
Informacja i komunikacja	206	16
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	146	21
Transport, gospodarka magazynowa	133	48

Rozdział 3
Niewykorzystana podaż pracy

3.1. Bezrobotni

W 2025 r. populacja bezrobotnych według BAEL liczyła 558 tys. osób, z tego 276 tys. (49,5%) stanowili mężczyźni, a 282 tys. (50,5%) kobiety. Liczba bezrobotnych mieszkańców miast była wyższa niż mieszkańców wsi i wyniosła odpowiednio 320 tys. (57,3%) wobec 238 tys. (42,7%).

Analiza danych dotyczących liczby bezrobotnych (według kryteriów międzynarodowych obowiązujących w BAEL) w latach 2021-2025 wskazuje na zmienność poziomu bezrobocia w badanym okresie. Zmiany liczby bezrobotnych są bardziej widoczne w dłuższej perspektywie czasowej, natomiast w ujęciu rok do roku nie mają zazwyczaj dużej skali. Z tego względu w analizie liczby bezrobotnych uwzględniono dłuższy, pięcioletni okres, pozwalający na pełniejsze przedstawienie obserwowanych tendencji. W 2021 r. liczba osób bezrobotnych wyniosła 580 tys., co było następstwem okresu pandemii COVID-19. W 2022 r. odnotowano wyraźny spadek do 498 tys., co oznacza zmniejszenie liczby bezrobotnych o 82 tys., tj. o 14,1%. W kolejnych latach następowało powolne zwiększanie tej populacji, najbardziej zauważalne pomiędzy rokiem 2024 a 2025 (z 512 tys. w 2024 r. do 558 tys. w 2025 r., tj. o 46 tys. osób – 9,0%) . Mimo wzrostu liczebności tej populacji w ostatnich 3 latach, poziom bezrobocia w 2025 r. pozostawał niższy niż w 2021 r. o 22 tys. osób (3,8%).

W 2025 r. po raz pierwszy od 2021 r. liczba bezrobotnych kobiet przewyższyła liczbę bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 3.1. Liczba bezrobotnych w latach 2021-2025 (dane średnioroczne)

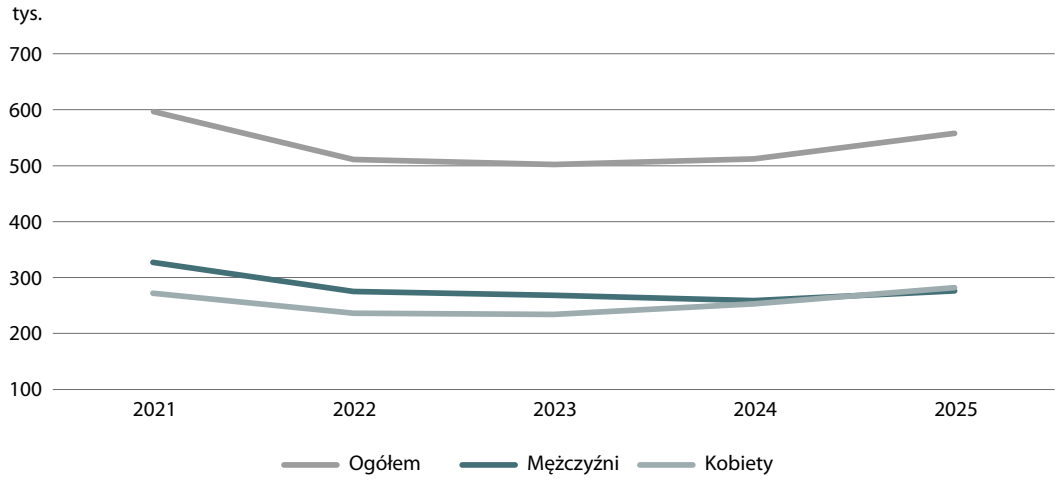

W 2025 r. największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 15-24 lata (24,4%) co jest głównie związane z procesem przechodzenia młodych osób z edukacji na rynek pracy. Stosunkowo duży udział wśród bezrobotnych wystąpił też w grupach wieku 25-34 i 35-44 lata.

W strukturze osób bezrobotnych według wieku i płci kobiety były liczniej reprezentowane niż mężczyźni w grupach 35-44 lata (23,3% wobec 19,3%) oraz 45-54 lata (21,5% wobec 17,8%). Natomiast w grupie wieku 55-64 lata udział bezrobotnych mężczyzn (13,8%) był ponad dwukrotnie wyższy niż kobiet (6,4%), co wiąże się z wcześniejszym osiąganiem przez kobiety wieku emerytalnego, a tym samym z ich mniejszą aktywnością zawodową.

Wykres 3.2. Struktura bezrobotnych według wieku w 2025 r. (dane średnioroczne)

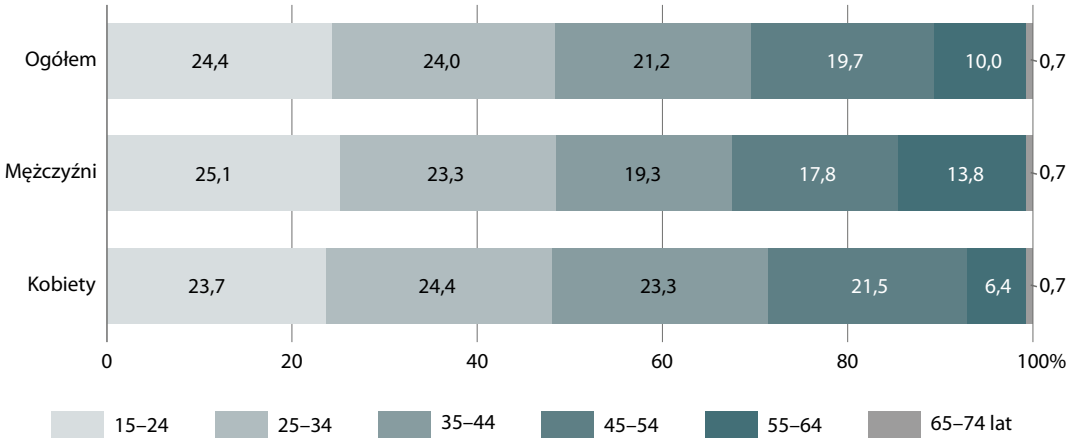

Dane dotyczące udziału bezrobotnych w populacji osób aktywnych zawodowo (stopa bezrobocia) według poziomu wykształcenia wskazują na wyraźną zależność między poziomem wykształcenia a sytuacją na rynku pracy. Im niższy poziom wykształcenia tym wyższy udział osób bezrobotnych w relacji do liczby osób aktywnych zawodowo. W 2025 r. najniższą stopę bezrobocia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (1,5%), natomiast najwyższą w grupie osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (10,3%).

We wszystkich grupach analizowanych ze względu na poziomh wykształcenia oraz płeć udział bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo był wyższy wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Najmniejsze różnice odnotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym (1,6% wobec 1,3%), natomiast największe dysproporcje wystąpiły wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym (6,4% wobec 3,5%).

Wykres 3.3. Udział bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo (stopa bezrobocia) według wykształcenia i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

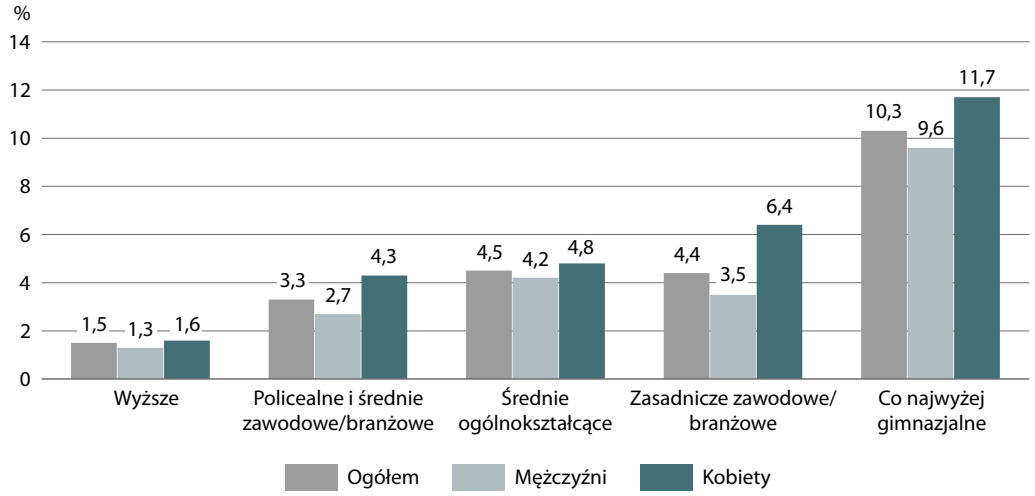

Biorąc pod uwagę liczebność bezrobotnych według źródła bezrobocia, prawie co szósta osoba – 91 tys., tj. 16,3%, poszukiwała pierwszej w życiu pracy. Wśród pozostałej zbiorowości, tj. bezrobotnych uprzednio pracujących[13] (467 tys., tj. 83,7% ogółu bezrobotnych), największą liczebnie subpopulację stanowiły osoby,

13 Osoby bezrobotne, które posiadają przeszłość zawodową, tj. które w przeszłości wykonywały pracę przynoszącą dochód lub zarobek (w tym również dorywczą i na czarno), bądź systematycznie pomagały w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej.

które straciły pracę (233 tys., tj. 41,8%), natomiast najmniejszą zbiorowość – osoby, które zrezygnowały z pracy (88 tys., tj. 15,8%).

Kategorie bezrobotnych według ŹRÓDEŁ BEZROBOCIA na podstawie BAEL:

- bezrobotni, którzy stracili pracę, tzn. osoby, które odeszły z ostatniego miejsca pracy nie z własnej inicjatywy i natychmiast (tzn. w ciągu trzech miesięcy) rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy zrezygnowali z pracy, tzn. osoby, które odeszły z pracy z własnej inicjatywy i natychmiast rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy powracają do pracy po przerwie, w czasie której nie poszukiwali pracy przez minimum 3 miesiące,
- bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali i poszukują pierwszej w życiu pracy

Wykres 3.4. Bezrobotni według kategorii źródła bezrobocia i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

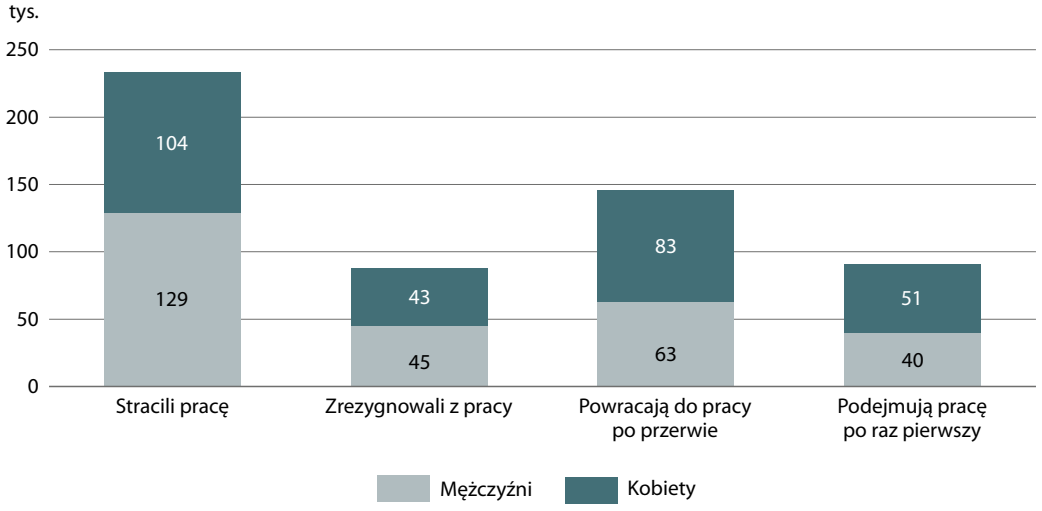

Analiza zbiorowości bezrobotnych uprzednio pracujących według szczegółowych przyczyn zaprzestania ostatnio wykonywanej pracy wykazała, że w analizowanym okresie najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które zakończyły pracę na czas określony/dorywczą lub sezonową (114 tys.). Likwidacja zakładu lub stanowiska pracy była przyczyną bezrobocia dla 77 tys. osób, a niezadowalające warunki pracy dla 81 tys. osób – z tego prawie w równym stopniu były to warunki finansowe oraz pozafinansowe (finansowe wskazywane wyraźnie częściej przez mężczyzn). Względy rodzinne bądź osobiste jako przyczyna zaprzestania pracy dotyczyły 48 tys. bezrobotnych, w tym 32 tys. kobiet i 16 tys. mężczyzn.

Wykres 3.5. Bezrobotni uprzednio pracujący[1] według wybranych przyczyn zaprzestania pracy i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

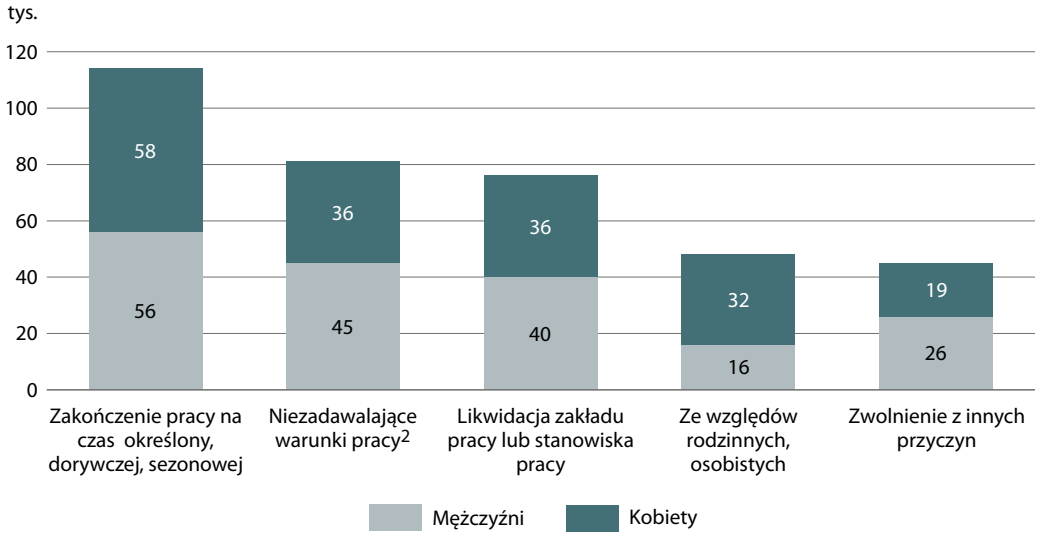

1 Bez osób z przerwą w pracy 8 lat lub dłuższą. 2 Łącznie z warunkami finansowymi.

Przeciętny czas dotychczasowego pozostawania w stanie bezrobocia[14], tj. aktywnego poszukiwania pracy bez znaczącej przerwy (tożsamy z przeciętnym czasem poszukiwania pracy) wyniósł w 2025 r. 7,9 miesiąca, przy czym dla mężczyzn i kobiet był zbliżony (odpowiednio 8,1 miesiąca wobec 7,8 miesiąca), por. tabl. 3.1. Natomiast uwzględniając wiek bezrobotnych przeciętnie 7,3 miesiąca poszukiwały pracy osoby w wieku mobilnym (18-44 lata), a 9,5 miesiąca – osoby w wieku produkcyjnym niemobilnym (45-59 lat dla kobiet, 45-64 lat dla mężczyzn). Analiza bardziej szczegółowych grup wieku wykazała, że przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby młode jest stosunkowo krótszy (np. bezrobotni w wieku 20-24 lata przeciętnie poszukiwali pracy 6,1 miesiąca; osoby w wieku 25-29 lat – 7,5 miesiąca; osoby w wieku 30-34 lata – 7,9 miesiąca). Najkrótszy przeciętny czas poszukiwania pracy dotyczył bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim ogólnokształcącym – 7,8 miesięcy, a na drugim biegunie znalazły się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (8,6 miesiąca).

Struktura bezrobotnych według długości pozostawania w bezrobociu (dotychczasowego nieprzerwanego aktywnego poszukiwania pracy) kształtowała się następująco: 40,8% (227 tys.) to osoby poszukujące pracy nie dłużej niż 3 miesiące, 21,7% (121 tys.) – przez 4-6 miesięcy; 19,4% (108 tys.) – poszukiwało pracy przez 7-12 miesięcy, a 18,1% (101 tys.) – 13 miesięcy lub więcej.

Im starsi bezrobotni, tym dłużej poszukują pracy. W przypadku bezrobotnych w wieku mobilnym – 44,0% stanowili poszukujący pracy do 3 miesięcy, pozostałe udziały kształtowały się odpowiednio: dla osób poszukujących pracy 4-6 miesięcy – 22,4%, 7-12 miesięcy – 18,0%, a powyżej 13 miesięcy – 15,6%. W przypadku osób w wieku niemobilnym również najwięcej było osób poszukujących pracy do 3 miesięcy – 32,3%, odsetek bezrobotnych z okresem poszukiwania pracy 4-6 miesięcy wyniósł 20,1%, 7-12 miesięcy – 23,2%, natomiast 13 miesięcy i więcej – 24,4%. Większe różnice w strukturze bezrobotnych według czasu poszukiwania pracy i wieku widać w populacji kobiet (por. tablica 3.1.).

DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI, to bezrobotni poszukujący pracy ponad rok (13 miesięcy i więcej).

W BAEL czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie.

14 Jest to okres, od którego osoby bezrobotne aktywnie poszukują pracy, ponieważ w większości przypadków osoby te jeszcze jej nie znalazły.

W 2025 r. udział długotrwale bezrobotnych (czyli poszukujących pracy przez okres co najmniej 13 miesięcy) w ogóle tej populacji stanowił 18,1%.

Tablica 3.1. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy[1], wieku i płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

Wyszczególnienie	Ogółem	Według długości poszukiwania pracy w miesiącach				Przeciętny czas poszukiwania pracy
		do 3 włącznie	4-6	7-12	12 i więcej	
	w tys.	w %				w miesiącach
Ogółem	**558**	**40,8**	**21,7**	**19,4**	**18,1**	**7,9**
mobilny (18-44)	385	44,0	22,4	18,0	15,6	7,3
niemobilny (45-59/64)[2]	164	32,3	20,1	23,2	24,4	9,5
Mężczyźni	276	39,9	22,1	18,8	19,2	8,1
mobilny (18-44)	185	29,9	21,8	23,0	25,3	7,3
niemobilny (45-59/64)[2]	87	62,5	12,5	18,8	6,2	9,8
Kobiety	282	41,6	21,4	19,9	17,1	7,8
mobilny (18-44)	199	43,5	22,5	19,0	15,0	7,3
niemobilny (45-59/64)[2]	77	33,8	19,5	23,4	23,3	9,2

1. Czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwa co najmniej 4 tygodnie.

2. 45-59 lat dla kobiet, 45-64 lat dla mężczyzn.

Przeciętny czas poszukiwania pracy był zróżnicowany regionalnie i wahał się od 4,8 miesiąca w województwie lubuskim do 9,8 miesięcy w województwie kujawsko-pomorskim. Relatywnie długi okres poszukiwania pracy występował również w województwach świętokrzyskim (9,1 miesiąca), podkarpackim (8,8 miesiąca), warmińsko-mazurskim (8,8 miesiąca) oraz lubelskim (8,7 miesiąca). Z kolei najkrótszy przeciętny czas pozostawania bez pracy, poza województwem lubuskim, odnotowano w dolnośląskim (5,7 miesiąca) oraz zachodniopomorskim (6,6 miesiąca).

Wykres 3.6. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy i województw w 2025 r. (dane średnioroczne)

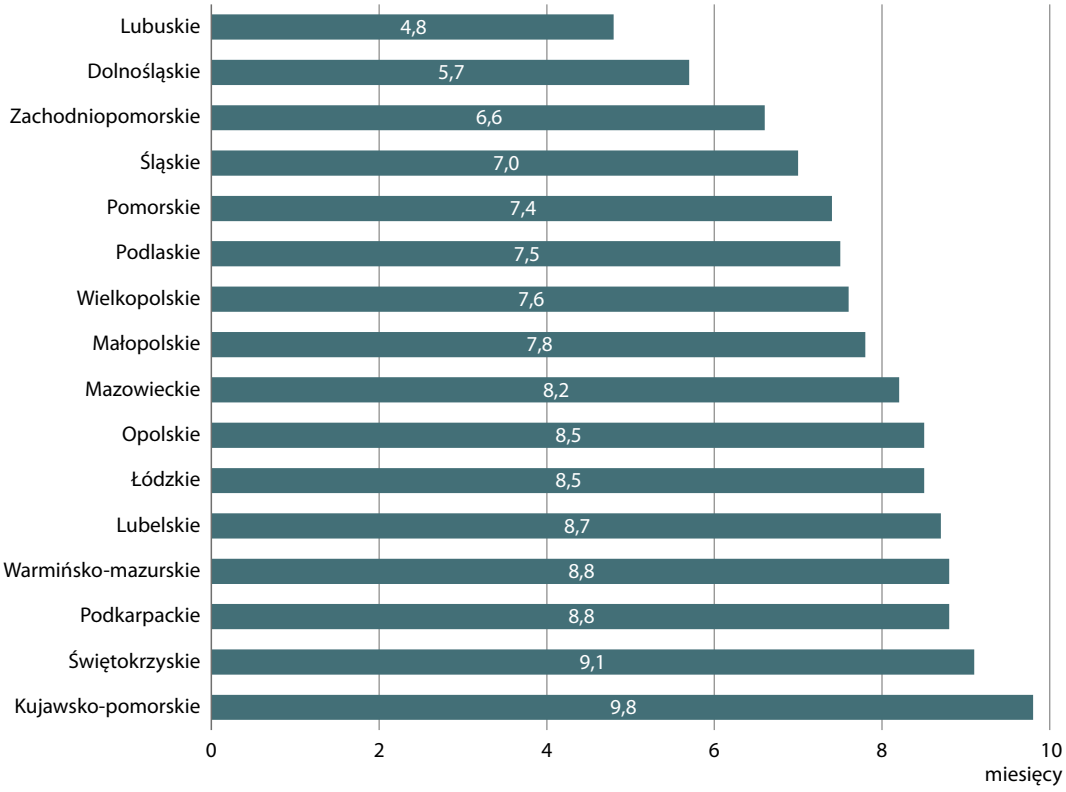

3.2. Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy

Poza osobami pracującymi i bezrobotnymi wyróżnia się również grupy znajdujące się na pograniczu zatrudnienia, bezrobocia i bierności zawodowej. Obejmują one osoby, które nie spełniają wszystkich kryteriów uznania za bezrobotne, jednak pozostają związane z rynkiem pracy i stanowią potencjalne dodatkowe zasoby pracy.

Do tych kategorii zalicza się:

1. niepełnozatrudnionych – osoby pracujące w niepełnym wymiarze czasu, które chciałyby i mogłyby pracować więcej;
2. biernych zawodowo poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia – osoby niepracujące, aktywnie poszukujące pracy, jednak niemogące podjąć jej w najbliższym czasie, np. z powodu opieki nad dzieckiem, choroby lub kontynuowania nauki;
3. biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia – osoby niepracujące, gotowe do rozpoczęcia pracy, lecz nieposzukujące jej aktywnie, np. z powodu zniechęcenia bezskutecznymi poszukiwaniami.

Uwzględnienie tych grup pozwala pełniej ocenić skalę niewykorzystanych zasobów pracy oraz potencjał rynku pracy, który nie jest widoczny w tradycyjnych statystykach bezrobocia.

Połączone zbiorowości osób biernych zawodowo poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia oraz biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia tworzą kategorię osób potencjalnie aktywnych zawodowo.

Natomiast suma bezrobotnych, potencjalnie aktywnych zawodowo oraz niepełnozatrudnionych daje obraz niewykorzystanych potencjalnych zasobów pracy, w tym z punktu widzenia czasu pracy, które można stosunkowo łatwo zaktywizować.

Wykres 3.7. Podstawowe kategorie statusu osób na rynku pracy uwzględniające dodatkowe zbiorowości tworzące potencjalne zasoby pracy (dane średnioroczne za 2025 r.)

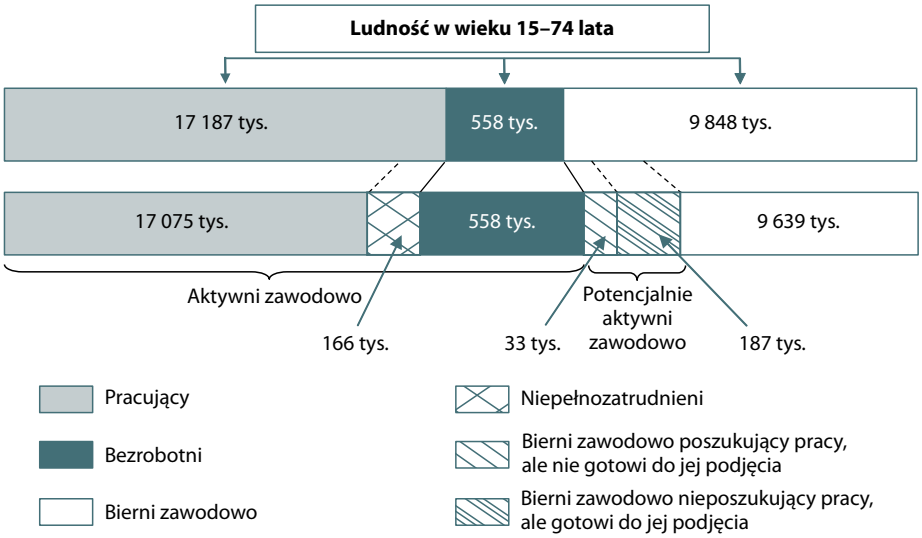

Źródło: Grafika na podstawie New measures of labour market attachment, Statistics in Focus, Eurostat, 2011. W opracowaniu wykorzystano dane BAEL, GUS.

W 2025 r. osoby należące do trzech omawianych wyżej kategorii niewykorzystanych potencjalnych zasobów pracy (kategoria 1, 2 i 3) liczyły w sumie 386 tysięcy. Biorąc pod uwagę, że średnioroczna liczba bezrobotnych w 2025 r. wyniosła 558 tys., to suma niewykorzystanych w pełni potencjalnych zasobów pracy (bezrobotni + trzy „nowe" kategorie) wyniosła 944 tys. (w tym 504 tys. stanowiły kobiety).

Sama populacja potencjalnie aktywnych zawodowo (tylko kategoria 2 i 3), tj. osób, które co prawda formalnie są klasyfikowane jako bierne zawodowo, jednak w rzeczywistości pozostają na pograniczu bezrobocia, kształtowała się na poziomie 220 tys. Składająca się na nią grupa osób biernych zawodowo poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia obejmowała 33 tys. (przeważały w niej kobiety – było ich 20 tys.), a biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia – 187 tys. (tutaj również liczebność kobiet była większa – 101 tys.). Zbiorowość osób niepełnozatrudnionych liczyła w 2025 r. 166 tys. osób (spośród których 101 tys. stanowiły kobiety).

Wykres 3.8. Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy według płci w 2025 r. (dane średnioroczne)

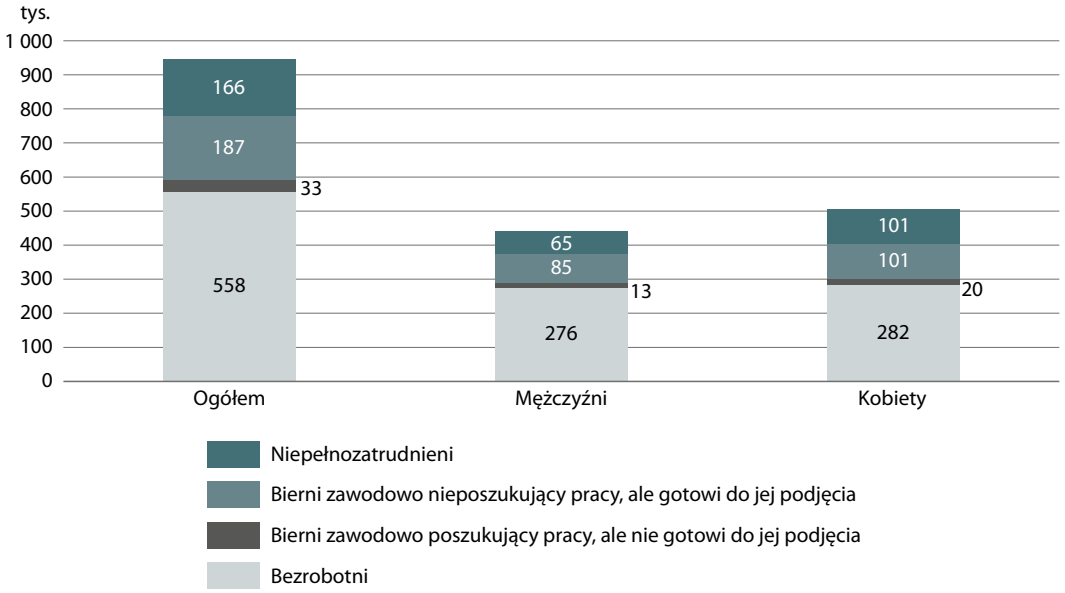

W latach 2021-2025 największą grupę niewykorzystanych zasobów pracy stanowili bezrobotni. Ich liczba zmniejszyła się z 599 tys. osób w 2021 r. do 502 tys. w 2023 r. (spadek o 16,2%), a następnie w kolejnych latach ponownie wzrosła – do 512 tys. w 2024 r. i 558 tys. w 2025 r. Mimo wzrostu w ostatnich dwóch latach analizowanego okresu, liczba bezrobotnych pozostawała o 6,8% niższa niż w 2021 r.

W tym samym okresie, dwie dodatkowo wyróżnione zbiorowości - bierni zawodowo nieposzukujący pracy, ale gotowi do jej podjęcia oraz bierni zawodowo poszukujący pracy, ale niegotowi do jej podjęcia – składające się na osoby potencjalnie aktywne zawodowo, wyraźnie się zmniejszyły. Ich łączna liczba spadła z 274 tys. osób w 2021 r. do 220 tys. w 2025 r. (spadek o 54 tys., tj. o 19,7%). Najniższy poziom odnotowano w 2023 r. – 218 tys., po czym w 2024 r. nastąpił wzrost do 232 tys., a w 2025 r. liczba osób potencjalnie aktywnych zawodowo znów się zmniejszyła i osiągnęła wartość 220 tys.

Odmienna tendencja wystąpiła w przypadku niepełnozatrudnionych, których liczba po spadku w 2022 r. (do 136 tys. z poziomu 163 tys. w 2021 r.) systematycznie rosła, osiągając w 2025 r. wartość 166 tys., a więc zbliżoną do tej z roku 2021.

Łącznie populacja osób stanowiących potencjalne dodatkowe zasoby pracy (kategoria 1, 2 i 3) w 2025 r. wyniosła 386 tys. wobec 437 tys. w 2021 r., co oznacza spadek o 11,7%.

Wykres 3.9. Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy w latach 2021–2025 (dane średnioroczne)

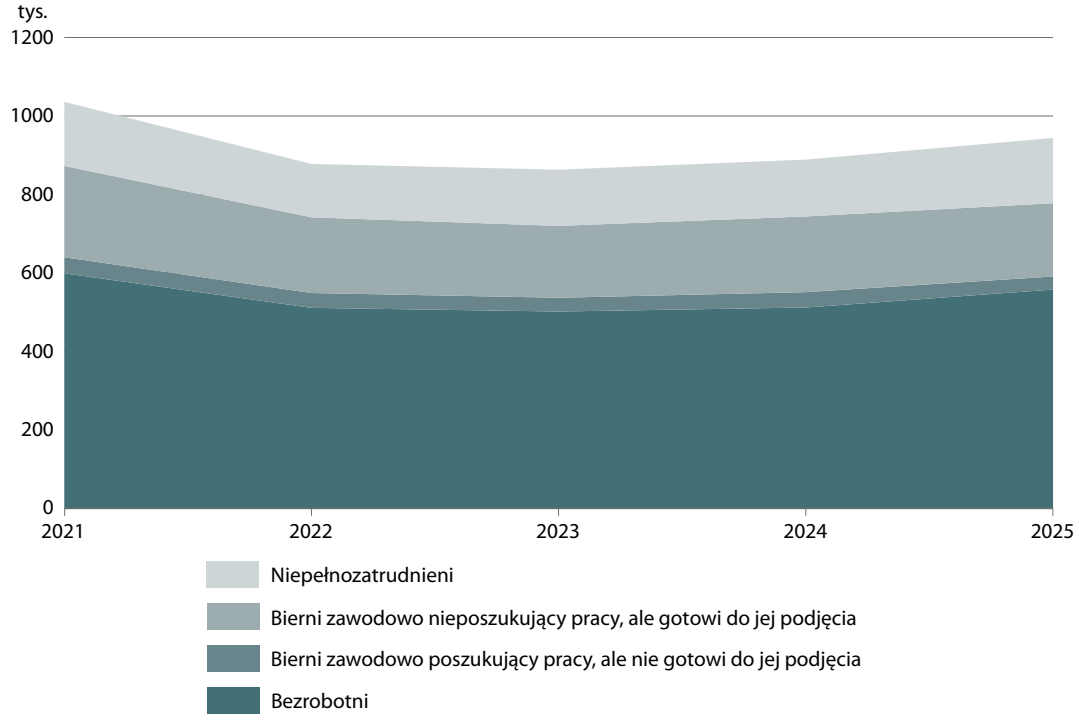

Rozdział 4
Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych w 2025 r.

Obowiązki rodzinne i opiekuńcze stanowią istotny element związany z sytuacją osób na rynku pracy. W części przypadków wiążą się one z wycofaniem z rynku pracy i pozostawaniem biernym zawodowo. Wyniki BAEL pokazują, że w 2025 r. spośród osób biernych zawodowo w wieku 18-74 lata, które nie poszukiwały pracy, 721 tys. (8,3% tej zbiorowości) jako przyczynę nieposzukiwania pracy wskazało obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu. Obowiązki te wskazało 12,6% biernych zawodowo kobiet, podczas gdy wśród mężczyzn odsetek ten był znacznie niższy i wyniósł 1,6%. Uwzględniając miejsce zamieszkania, obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu jako przyczynę nieposzukiwania pracy wskazało 7,3% mieszkańców miast i 9,7% mieszkańców wsi.

Obowiązki opiekuńcze były również wskazywane jako przyczyna zaprzestania pracy przez osoby bezrobotne. Wśród 411 tys. bezrobotnych w wieku 18-74 lata, którzy wcześniej pracowali, 16 tys. osób, tj. 3,9%, zakończyło pracę z powodu opieki nad dzieckiem lub innymi członkami rodziny wymagającymi opieki. Odsetek ten był wyższy wśród kobiet niż wśród mężczyzn i wyniósł odpowiednio 7,0% i 1,0%.

Osoby bierne zawodowo, które nie poszukiwały pracy ze względu na obowiązki opiekuńcze stanowiły 8,3% ogółu biernych zawodowo, przy czym dla kobiet odsetek ten wynosił 12,6%, a dla mężczyzn 1,6%. Jednocześnie posiadanie dzieci w większości przypadków nie wiązało się z wycofaniem kobiet z rynku pracy – kobiety posiadające dzieci charakteryzował wysoki poziom zatrudnienia. W 2025 r. wskaźnik zatrudnienia kobiet w wieku 18-74 lata wyniósł 58,8%. Jego poziom był zróżnicowany w zależności od liczby dzieci w wieku poniżej 15 lat. W grupie kobiet bez dzieci w tym wieku wskaźnik zatrudnienia był najniższy i wyniósł 51,1%. Zaważył na tym fakt, że część kobiet, która miała starsze lub dorosłe już dzieci, była już w wieku poprodukcyjnym. Wśród kobiet mających dzieci w wieku poniżej 15 lat wskaźnik zatrudnienia malał wraz z liczbą dzieci. Wśród kobiet posiadających jedno dziecko w tym wieku powyższy wskaźnik wyniósł 81,7%, wśród kobiet z dwojgiem dzieci – 79,9%, z trojgiem dzieci – 64,8%, natomiast wśród mających czworo i więcej dzieci – 49,1%. Również wśród kobiet, których najmłodsze dziecko miało nie więcej niż 5 lat, wskaźnik zatrudnienia był stosunkowo wysoki i wyniósł 73,1%.

Przedstawione dane wskazują, że posiadanie dzieci w większości przypadków nie wiązało się z rezygnacją z aktywności zawodowej. Jednocześnie obowiązki rodzinne i opiekuńcze w części przypadków były powodem nieposzukiwania pracy lub jej zakończenia (czasowego lub na stałe).

4.1. Informacje ogólne o badaniu modułowym

W ramach Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2025 r. zostało zrealizowane badanie modułowe „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych”[15]. Modułem objęto osoby w wieku 18-74 lata, a głównym celem badania było uzyskanie informacji na temat skali i sposobów godzenia pracy zawodowej z opieką nad członkami rodziny. Badanie dotyczyło zarówno sprawowania opieki nad dziećmi w wieku poniżej 15 lat, jak i nad krewnymi w wieku 15 lat i więcej wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek. Opiekunów dzieci pytano o korzystanie z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi, a respondentów, którzy wychowali/wychowują co najmniej jedno dziecko pytano również o korzystanie z urlopów na wychowanie dzieci. Osoby pracujące były pytane o działania podjęte w celu łatwiejszego godzenia obowiązków opiekuńczych z pracą zawodową, a także o przeszkody związane z pracą, które utrudniają łączenie zadań z obu obszarów.

15 Wcześniejsza edycja tego badania została przeprowadzona w 2018 r., jednakże jego zakres podmiotowy i przedmiotowy oraz okres odniesienia różniły się od badania z 2025 r. Wyniki badania z 2018 r. dostępne są w publikacji pt.: „Praca a obowiązki rodzinne w 2018 roku”, zamieszczonej na stronie internetowej GUS.

W rezultacie uzyskano informacje na temat możliwości i sposobów łączenia pracy zawodowej z obowiązkami związanymi z opieką nad dziećmi w wieku poniżej 15 lat oraz innymi członkami rodziny wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek, dotyczące w szczególności:

- korzystania z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opiekuńczych dla dzieci poniżej 15 lat,
- przyczyn niekorzystania z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opiekuńczych dla dzieci poniżej 15 lat,
- wpływu obowiązków opiekuńczych na sytuację zawodową respondenta,
- zmian organizacji pracy z powodu obowiązków opiekuńczych,
- przerw w karierze związanych z opieką nad dziećmi,
- trudności w łączeniu pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi,
- czasu poświęcanemu opiece,
- miejsca świadczenia opieki (we własnym gospodarstwie domowym lub poza nim).

Analogicznie, jak w przypadku zasadniczego BAEL, w badaniu modułowym będącym uzupełnieniem do BAEL, także podstawą prezentowanych wyników są odpowiedzi respondentów uzyskane w trakcie wywiadów prowadzonych przez Ankieterów statystycznych GUS w wylosowanych do badania mieszkaniach[16]. Prezentowane w publikacji dane dotyczą wyników uogólnionych na populację ludności Polski z zastosowaniem metod statystycznych.

Badanie było realizowane również w innych krajach członkowskich Unii Europejskiej, a jego celem było uzyskanie zestawu porównywalnych danych wysokiej jakości pozwalających na monitorowanie polityk promujących równość płci oraz równowagę między pracą a życiem prywatnym oraz przyczyniających się do realizacji wspólnych celów określonych w strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn, w szczególności w zakresie osiągnięcia jednakowego poziomu niezależności ekonomicznej kobiet i mężczyzn.

4.2. Ogólna charakterystyka zbiorowości objętej badaniem modułowym z uwzględnieniem sprawowania obowiązków opiekuńczych

Badaniem w 2025 r. objęto 26 399 tys. osób w wieku 18-74 lata. W grupie tej przeważały kobiety (51,1%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – mieszkańcy miast (59,7% ogółu).

Spośród osób objętych badaniem, 9 469 tys. (tj. 35,9%) zadeklarowało, że opiekuje się dziećmi lub wnukami poniżej 15 roku życia bądź krewnymi w wieku 15 lat i więcej wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek. Natomiast zdecydowana większość osób (16 930 tys., tj. 64,1%) nie sprawowała opieki ani nad dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat, ani nad innymi osobami.

Dzieci – osoby w wieku poniżej 15 lat, ale termin ten obejmował w badaniu nie tylko dzieci własne w ogólnym rozumieniu (biologiczne), ale także dzieci adoptowane i pasierbów, a także dzieci, dla których respondent był rodzicem zastępczym lub opiekunem prawnym. Oznaczało to, że (jeśli nie zaznaczono inaczej) pojęcie to obejmowało również dzieci żony (partnerki)/męża (partnera) z innego związku, które nie były dziećmi respondenta/respondentki.

Jeśli dziadkowie byli rodzicami zastępczymi lub prawnymi opiekunami swoich wnuków, wnuki te powinny być również uważane za „własne dzieci". To samo dotyczyło rodzeństwa, ciotek/wujków i ojców/matek chrzestnych będących rodzicem zastępczym lub prawnym opiekunem dzieci.

W badaniu ustalano, czy badana osoba regularnie opiekowała się dziećmi w wieku poniżej 15 lat.

16 Wyniki badania modułowego przeprowadzonego w 2025 r. (krótka analiza oraz tablice z danymi) zostały opublikowane we wrześniu 2026 r. w informacji sygnalnej „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych w 2025 r. Wyniki badania modułowego BAEL", dostępnej na stronie internetowej GUS.

Regularna opieka nad dziećmi – opieka sprawowana średnio przynajmniej kilka godzin w tygodniu, przy czym opieka nie musiała być sprawowana w każdym tygodniu, ale przynajmniej 2 razy w miesiącu przez co najmniej kilka godzin. W związku z powyższą definicją, opieka świadczona wyłącznie w okresie wakacji/ferii szkolnych lub opieka/pomoc tylko finansowa nie była wystarczająca, aby uznać ją za regularną opiekę.

Opieka nad dziećmi obejmowała m.in. czuwanie nad ich bezpieczeństwem, wsparcie podczas kąpieli, ubierania się i jedzenia, ale także zabawy, pomoc w odrabianiu prac domowych, czytanie książek, wspólne spędzanie czasu (spacery, wyjścia do kina itp.), podwożenie (np. do szkoły, na zajęcia dodatkowe) itp.

Opieka nad wnukami – regularna opieka nad wnukami w wieku poniżej 15 lat bez względu na ich miejsce zamieszkania (mieszkającymi w gospodarstwie domowym opiekuna lub poza nim). O opiekę nad wnukami pytano osoby, które nie miały dzieci w swoim gospodarstwie domowym i nie miały dzieci poza gospodarstwem, którymi się opiekowały. Wnuki mogły być tymi samymi dziećmi, którymi opiekowali się również rodzice.

Opieka nad krewnymi – regularna opieka nad jednym lub większą liczbą krewnych w wieku 15 lat i więcej, w tym swoją żoną (partnerką)/swoim mężem (partnerem) i innymi członkami rodziny, którzy wymagali opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek. Opieka nad sąsiadami, przyjaciółmi nie była brana pod uwagę.

Regularna opieka nad osobami w wieku 15 lat i więcej – świadczenie opieki lub pomocy średnio przynajmniej przez kilka godzin w tygodniu, przy czym opieka nie musiała być sprawowana w każdym tygodniu, ale średnio przynajmniej 2 razy w miesiącu przez co najmniej kilka godzin. Obejmowało to opiekę świadczoną niezależnie od dnia tygodnia. Należało zatem uwzględnić również opiekę świadczoną w soboty i niedziele, a także szczególny przypadek opieki świadczonej w jeden pełny weekend (sobota i niedziela) każdego miesiąca.

Obowiązki opiekuńcze wobec tych osób mogły obejmować przygotowywanie posiłków, robienie zakupów spożywczych lub osobistych, wykonywanie lekkich lub ciężkich prac domowych, dowożenie na wizyty lekarskie, a także pomoc podczas kąpieli, ubierania się, jedzenia, kładzenia się i wstawania z łóżka lub krzesła, lub pomoc w sprawach administracyjnych. Obejmowały również dotrzymywanie towarzystwa, np. czytanie książki, granie w gry lub spacer z osobą, która otrzymywała opiekę lub pomoc.

Najwięcej osób (7 576 tys., tj. 80,0% wszystkich sprawujących opiekę) opiekowało się wyłącznie dziećmi lub wnukami w wieku poniżej 15 lat. Oprócz tego część osób (1 404 tys., tj. 14,8%) opiekowała się tylko krewnymi/osobami z rodziny w wieku 15 lat i więcej. Były również osoby (489 tys., tj. 5,2%), które sprawowały opiekę zarówno nad dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat, jak i krewnymi wymagającymi opieki.

Opieka częściej była sprawowana przez kobiety. Spośród wszystkich kobiet w wieku 18-74 lata 38,5% (tj. 5 200 tys.) zadeklarowało sprawowanie opieki nad różnymi grupami osób. Wśród mężczyzn analogiczny odsetek wyniósł 33,1%. Większe odsetki kobiet sprawujących opiekę wystąpiły zarówno w przypadku sprawowania opieki tylko nad dziećmi lub wnukami (29,9% wobec 27,5% dla mężczyzn), jak i opieki tylko nad osobami w wieku 15 lat i więcej (odpowiednio 6,4% i 4,2%) oraz opieki nad osobami z obu grup, tj. dziećmi w wieku poniżej 15 lat i osobami w wieku 15 lat i więcej (2,2% i 1,4%). Powyższe odsetki dla mężczyzn analogicznie odnoszą się do ogólnej liczby mężczyzn w wieku 18-74 lata.

Porównanie według miejsca zamieszkania wykazało natomiast, że mieszkańcy wsi nieznacznie częściej niż mieszkańcy miast opiekowali się innymi osobami. Opiekę taką sprawowało 37,4% mieszkańców wsi i 34,8% mieszkańców miast.

Wykres 4.1. Osoby w wieku 18-74 lata według faktu sprawowania opieki nad innymi osobami oraz grup osób objętych opieką w 2025 r.

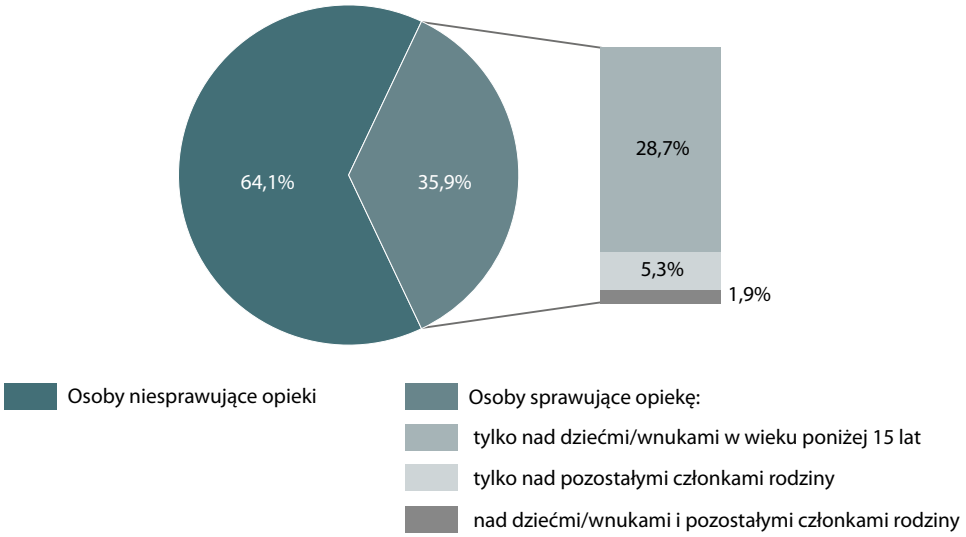

Tablica 4.1. Osoby w wieku 18-74 lata według faktu sprawowania opieki nad innymi osobami oraz płci i statusu na rynku pracy w 2025 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Osoby opiekujące się						Osoby niesprawujące opieki
		razem	dziećmi lub wnukami w wieku poniżej 15 lat		krewnymi w wieku 15 lat i więcej		dziećmi lub wnukami w wieku poniżej 15 lat i krewnymi w wieku 15 lat i więcej	
			ogółem[1]	w tym wyłącznie	ogółem[2]	w tym wyłącznie		
	w tys.							
Ogółem	**26399**	**9469**	**8065**	**7576**	**1893**	**1404**	**489**	**16930**
Mężczyźni	12905	4269	3727	3543	727	542	184	8636
Kobiety	13494	5200	4338	4033	1167	862	305	8294
Pracujący	**17163**	**7269**	**6516**	**6207**	**1062**	**753**	**309**	**9894**
Mężczyźni	9232	3726	3394	3245	481	332	149	5506
Kobiety	7931	3543	3122	2962	581	421	160	4388
Bezrobotni	**555**	**180**	**148**	**137**	**43**	**32**	**11**	**374**
Mężczyźni	275	60	44	42	17	16	.	215
Kobiety	280	121	104	95	26	17	.	159
Bierni zawodowo	**8681**	**2020**	**1401**	**1232**	**788**	**619**	**169**	**6661**
Mężczyźni	3399	484	289	255	229	194	34	2915
Kobiety	5283	1536	1112	977	559	424	135	3746

1 Łącznie z osobami, które oprócz opieki nad dziećmi/wnukami sprawują również opiekę nad krewnymi (489 tys. osób).
2 Łącznie z osobami, które oprócz opieki nad krewnymi sprawują również opiekę nad dziećmi/wnukami (489 tys. osób).

Na populację objętą badaniem – osoby w wieku 18-74 lata – składało się 65,0% osób pracujących, 2,1% bezrobotnych i 32,9% biernych zawodowo. Natomiast wśród ogółu osób w tej samej grupie wieku sprawujących obowiązki opiekuńcze powyższa struktura wyglądała inaczej: 76,8% pracujących, 1,9% bezrobotnych i 21,3% biernych zawodowo. Różnica wynika głównie z tego, że osoby opiekujące się dziećmi w wieku poniżej 15 lat (a stanowiły one większość opiekunów), to głównie osoby w wieku produkcyjnym, a więc aktywniejsze na rynku pracy.

4.3. Osoby w wieku 18-74 lata sprawujące opiekę nad dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat

Przed analizą danych z badania w tej części opracowania należy zaznaczyć, że odnoszą się one nie tylko do opieki nad dziećmi biologicznymi. Definicję „dzieci" przytoczono na początku rozdziału 4.2.

Dziećmi lub wnukami opiekowało się ogółem 8 065 tys. osób.

Opiekę nad dziećmi zadeklarowało 7 189 tys. osób (w tym 52,3% kobiet). W badaniu przyjęto założenie, że jeżeli w gospodarstwie domowym było dziecko/dzieci w wieku poniżej 15 lat, to każde z jego/ich rodziców (ojciec i matka) będące członkiem tego gospodarstwa domowego sprawowało nad nim/nimi opiekę. Niezależnie od takiego zalecenia metodologicznego, wyniki badania wykazały, że więcej kobiet sprawowało taką opiekę.

Zdecydowana większość osób sprawujących opiekę nad dziećmi mieszkała ze swoimi dziećmi. Takich osób było 7072 tys. (98,4% wszystkich opiekujących się dziećmi). W badaniu pytano jednak również o sprawowanie opieki na dziećmi w tym wieku mieszkającymi poza gospodarstwem domowym respondenta. Spośród osób, które mieszkały ze swoimi dziećmi, 252 tys. (w tym 55,6% mężczyzn) miało również dzieci poza gospodarstwem, ale tylko część (79 tys.) regularnie się nimi opiekowała. Ponadto 258 tys. osób (w tym 72,9% mężczyzn) nie miało dzieci w swoim gospodarstwie, ale miało je poza nim, z tego 117 tys., czyli 45,3% osób regularnie się nimi opiekowało. W przypadku mężczyzn, którzy mieli dzieci tylko poza swoim gospodarstwem (188 tys.) odsetek opiekujących się nimi wyniósł 54,3%, natomiast wśród kobiet (71 tys.) odsetek ten wyniósł 19,7%. Wynika stąd, że więcej mężczyzn niż kobiet miało wyłącznie dzieci mieszkające poza swoim gospodarstwem domowym, częściej też się nimi opiekowało.

Jeżeli osoba nie miała dzieci w gospodarstwie domowym i poza nim lub miała dzieci poza gospodarstwem, ale się nimi nie opiekowała, pytano ją o posiadanie wnuków. Nieistotne było, gdzie te wnuki mieszkały (w gospodarstwie domowym osoby czy poza nim). Okazało się, że 876 tys. osób (3,3% ogółu osób w wieku 18-74 lata) **opiekowało się wnukami**. Stanowili oni 10,9% całej zbiorowości osób opiekujących się dziećmi lub wnukami.

Wśród osób opiekujących się wnukami kobiety stanowiły 66,2%.

Wykres 4.2. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat według płci opiekunów w 2025 r.

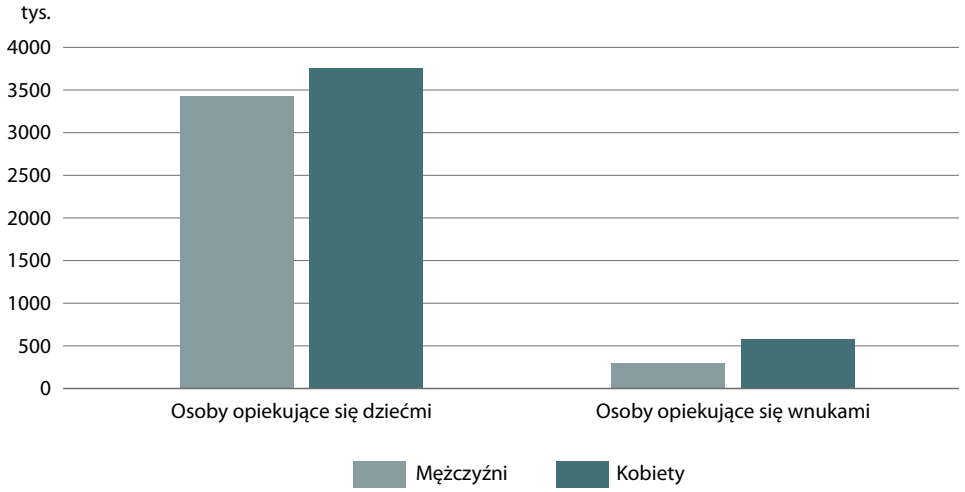

Biorąc pod uwagę wiek opiekunów, najliczniejszą grupą wśród opiekujących się dziećmi w wieku poniżej 15 lat były osoby w wieku 35-44 lata, natomiast wśród opiekunów wnuków w tym samym wieku – osoby w wieku 65-74 lata.

Wykres 4.3. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat według wieku opiekunów[a] w 2025 r.

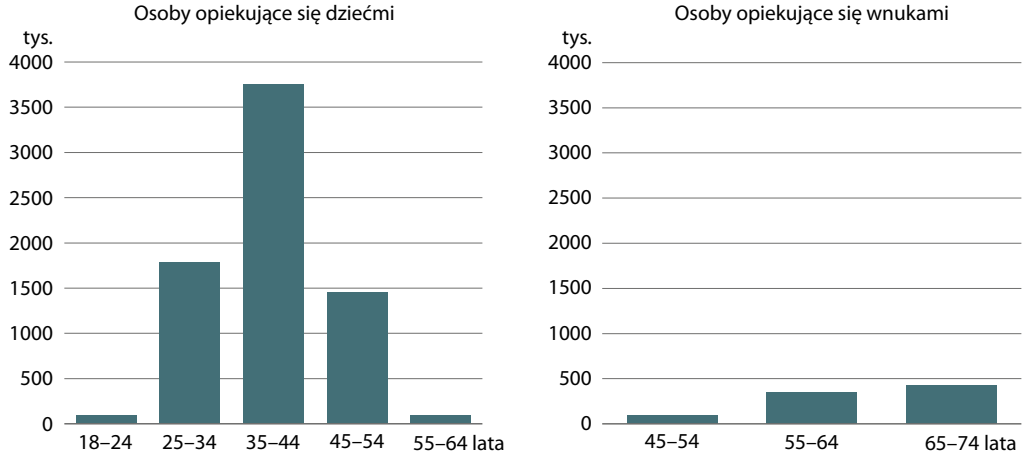

a Na wykresach nie uwzględniono osób w wieku 65–74 lata opiekujących się dziećmi i osób w wieku 35-44 lata opiekujących się wnukami (ich liczba była mniejsza niż 10 tys.)

Liczba osób, które opiekowały się dziećmi, z których najmłodsze było w wieku nieprzekraczającym 1 roku wynosiła 1 027 tys. Najliczniejsze były jednak przypadki, kiedy najmłodsze dziecko objęte opieką było w wieku 4-6 lat (1 524 tys.). Dzieci te mieszkały w tym samym gospodarstwie domowym co ich rodzice/opiekunowie.

Wykres 4.4. Osoby w wieku 18-74 lata, które opiekują się dziećmi w wieku poniżej 15 lat w swoim gospodarstwie domowym według wieku najmłodszego dziecka, nad którym sprawowana jest opieka w 2025 r.

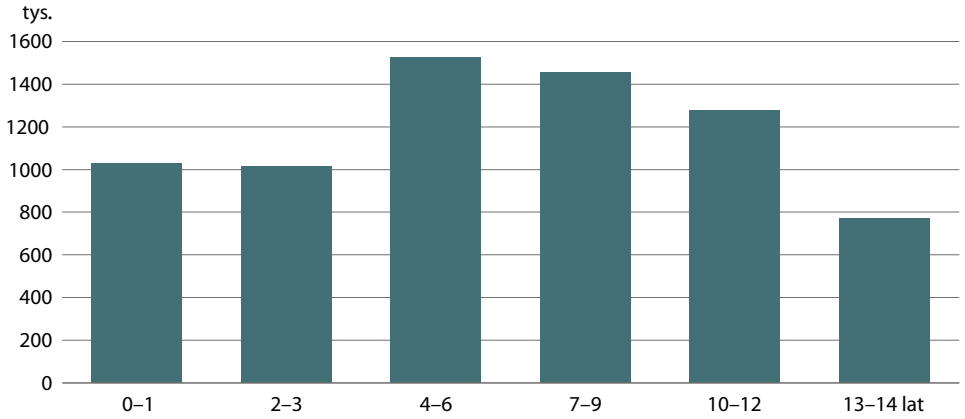

Wśród opiekujących się dziećmi mieszkającymi poza gospodarstwem opiekunów najliczniejsze były osoby, których najmłodsze dziecko, nad którym sprawowały opiekę było w wieku 10-12 lat (49 tys., tj. 25,0% ogółu opiekunów, którzy deklarowali opiekę nad dzieckiem poza swoim gospodarstwem domowym – 196 tys.).

W przypadku opiekunów wnuków najliczniejsze były sytuacje, kiedy najmłodszy wnuk/wnuczka był(a) w wieku 4-6 lat.

Wykres 4.5. Osoby w wieku 18-74 lata, które opiekują się wnukami według wieku najmłodszego wnuka, nad którym sprawowana jest opieka w 2025 r.

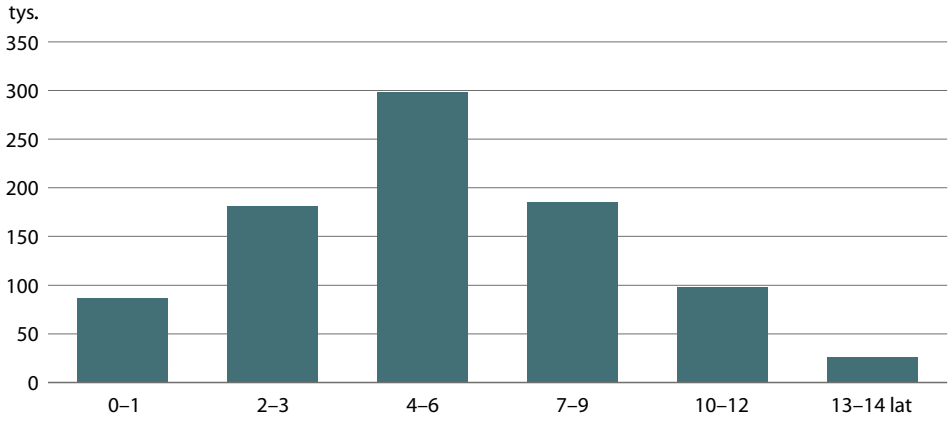

Wśród osób, które opiekowały się dziećmi/wnukami (8 065 tys.), 80,8%, tj. 6 516 tys., pracowało zawodowo, 47,9% z nich stanowiły kobiety. Dla porównania, wśród biernych zawodowo zajmujących się dziećmi/wnukami (1 401 tys.) kobiety stanowiły 79,4%.

W populacji pracujących i opiekujących się dziećmi/wnukami, zatrudnieni stanowili 79,8%, pozostali to pracujący na własny rachunek i pomagający członkowie rodziny.

Wśród opiekunów dzieci odnotowano 87,0%, tj. 6 251 tys. osób pracujących, w tym 47,5% kobiet. W przypadku osób opiekujących się wnukami pracowało zawodowo 264 tys. (30,1% ogółu). Kobiety stanowiły wśród nich 59,1%.

4.4. Korzystanie z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi

Spośród 7 189 tys. osób opiekujących się dziećmi (bez osób sprawujących opiekę nad wnukami, ale z opieką nad dziećmi mogła się również łączyć opieka nad krewnymi), 3 636 tys. tj. 50,6% w 2025 r. korzystało z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi, takich jak żłobki, przedszkola, świetlice lub osoby zawodowo (formalnie)[17] wykonujące legalną pracę opiekuna/opiekunki.

Zdecydowana większość osób korzystających z takich usług (2 956 tys., tj., 81,3%) korzystała z nich dla wszystkich dzieci, pozostali (680 tys.) dla niektórych dzieci.

Formalne/zinstytucjonalizowane usługi opieki nad dziećmi obejmowały wszelkie formy opieki organizowane przez instytucje prywatne lub publiczne – np. żłobki, przedszkola, świetlice przyszkolne lub pozaszkolne. Opieka mogła być sprawowana również przez osoby zawodowo wykonujące legalną pracę w zawodzie opiekuna/opiekunki.

Opiekunki/opiekunowie zatrudnieni bezpośrednio przez rodziców – aby mogli zaliczać się do świadczących **usługi formalne** – musieli pracować w oparciu o umowę zawartą **w formie pisemnej** oraz otrzymywać ustalone wynagrodzenie zgodne z zapisami tej umowy. Wiązało się to również z odprowadzaniem wszystkich wymaganych prawem składek na ubezpieczenie i podatków (mogły być one pokrywane przez budżet państwa lub bezpośrednio przez rodziców). Uwzględnić tu należało także **opiekunki/opiekunów** dziecka podejmujących to zajęcie jako pracę **w ramach własnej działalności lub poprzez firmę/agencję pośredniczącą**.

Krewni/powinowaci, inni członkowie gospodarstwa domowego, przyjaciele lub sąsiedzi opiekujący się dziećmi niezawodowo byli traktowani jako sprawujący opiekę nieformalną i nie byli zaliczani w tym badaniu do osób świadczących formalne usługi opiekuńcze.

Zajęcia – w klubach sportowych, pozaszkolne zajęcia sportowe, kursy językowe lub podobne zajęcia pozalekcyjne, na które uczęszczały dzieci – nie były uważane za opiekę nad dziećmi, a instytucje je prowadzące nie były traktowane jako świadczące usługi opieki nad dziećmi.

Wykres 4.6. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi w wieku poniżej 15 lat według faktu korzystania z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi w 2025 r.

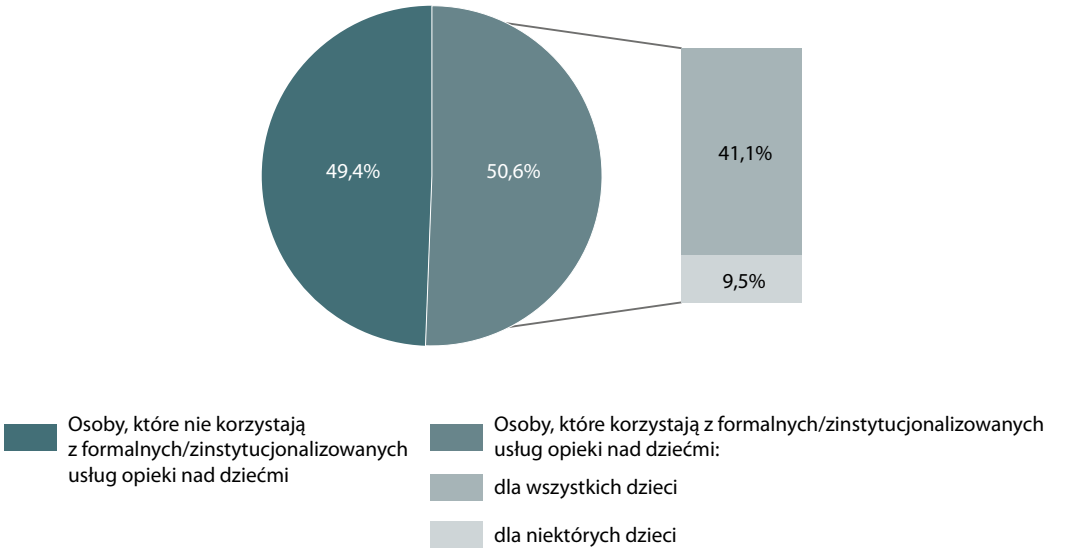

17 Osoby zatrudnione przez rodziców na podstawie zawartej w formie pisemnej umowy oraz otrzymujące ustalone w tej umowie wynagrodzenie, co wiąże się z odprowadzaniem wszystkich wymaganych prawem składek na ubezpieczenie i podatków.

Odsetek korzystających z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi był zróżnicowany w zależności od poziomu wykształcenia osób sprawujących opiekę – wśród osób z wykształceniem wyższym wyniósł on 57,4%, natomiast wśród tych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym był niższy i wynosił 38,8%, a z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym – 36,4%.

Wykres 4.7. Odsetek osób w wieku 18-74 korzystających z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi wśród osób opiekujących się dziećmi poniżej 15 lat według poziomu wykształcenia opiekunów w 2025 r.

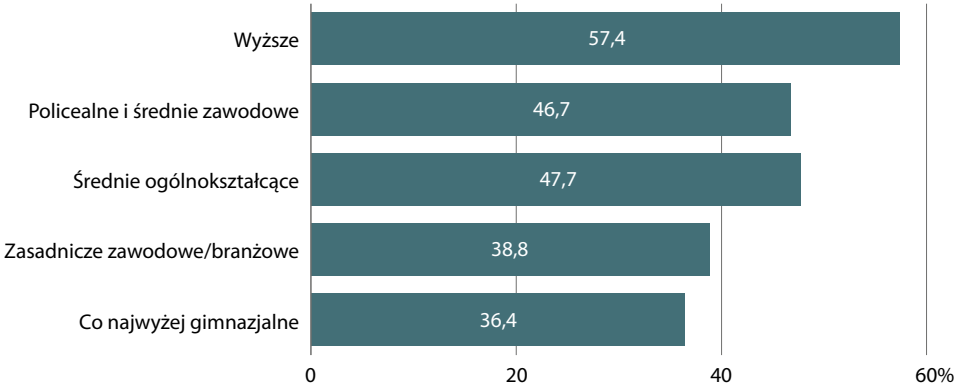

Jako powód niekorzystania z form zinstytucjonalizowanej opieki nad dziećmi lub korzystania z nich tylko dla niektórych dzieci najczęściej respondenci podawali „nie ma takiej potrzeby". Taką przyczynę wskazało 91,0% osób korzystających z tego typu usług dla niektórych dzieci i 94,0% niekorzystających w ogóle. Przyczyna „w pobliżu nie ma żadnej placówki opiekuńczej lub nie ma w niej wolnych miejsc" częściej była podawana przez mieszkańców wsi niż miast. Na wsi podało ją 4,6% osób, które korzystały z takich usług tylko dla niektórych dzieci oraz 3,7% osób, które w ogóle z nich nie korzystały. W miastach zjawisko to było marginalne (poniżej progu umożliwiającego publikację danych) w przypadku osób korzystających z usług dla niektórych dzieci, a spośród osób, które w ogóle z nich nie korzystały wskazało tę przyczynę 0,9%.

Wśród osób opiekujących się dziećmi zdecydowana większość pracowała (87,0%). Odsetek pracujących był wyższy wśród osób korzystających z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi (90,2%) niż wśród osób niekorzystających z takich usług (83,7%). Oznacza to, że osoby pracujące w większym stopniu korzystają z tego typu usług. Korzystało z nich 52,5% pracujących, podczas gdy wśród biernych zawodowo odsetek ten wynosił 35,2%.

Wykres 4.8. Korzystanie z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi przez osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi w wieku poniżej 15 lat według statusu na rynku pracy w 2025 r.

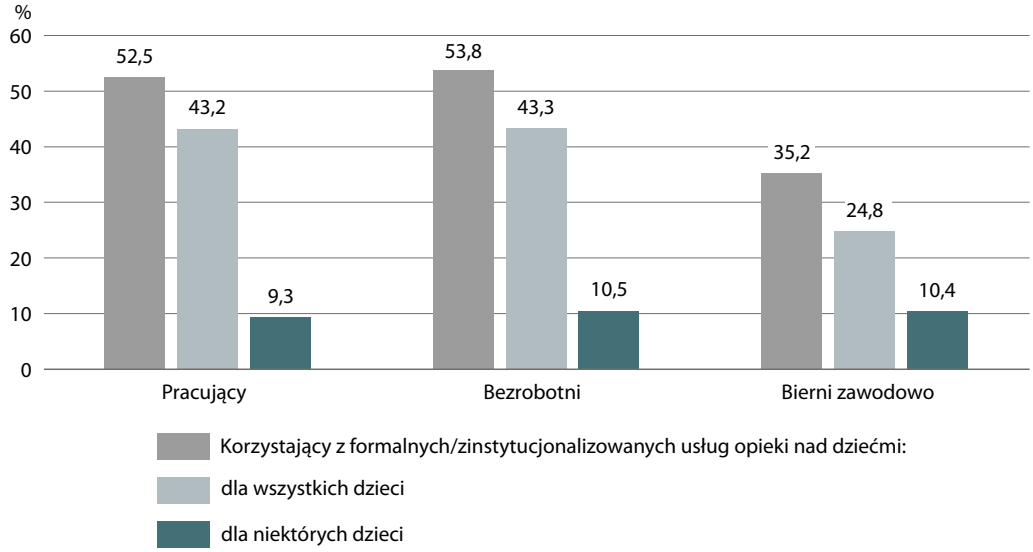

Korzystanie przez pracujących z takich form opieki tylko dla niektórych dzieci lub niekorzystanie z nich w ogóle wynikało najczęściej z braku takiej potrzeby. Taki powód wskazało 92,1% osób korzystających z tego typu usług dla niektórych dzieci i 95,0% niekorzystających w ogóle. Dla pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy odsetki te wynosiły odpowiednio: 94,7% i 94,0%.

Pracujący, którzy nie widzieli potrzeby korzystania z takich usług w ogóle lub nie dla wszystkich dzieci najczęściej tłumaczyli to tym, że preferują organizowanie opieki samodzielnie lub wspólnie z żoną/partnerką, mężem/partnerem (40,1% odpowiedzi). Częstą również przyczyną było to, że dziecko/dzieci samo/same zajmuje/zajmują się sobą – dotyczyło to starszych dzieci, które były w stanie to robić (34,2% odpowiedzi). Część osób (15,8%) preferowało zorganizowanie opieki przy wsparciu dziadków lub innych osób.

4.5. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się bliskimi w wieku 15 lat i więcej, wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek

Obowiązki opiekuńcze wobec osób w wieku 15 lat i więcej sprawowało 1 893 tys. osób, co stanowiło 7,2% wszystkich osób w wieku 18-74 lata. Większość opiekujących się (61,6%) stanowiły kobiety (należy przypomnieć, że kobiety w tej grupie wieku stanowiły 51,1%).

Wykres 4.9. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się bliskimi w wieku 15 lat i więcej według płci i wieku opiekunów w 2025 r.

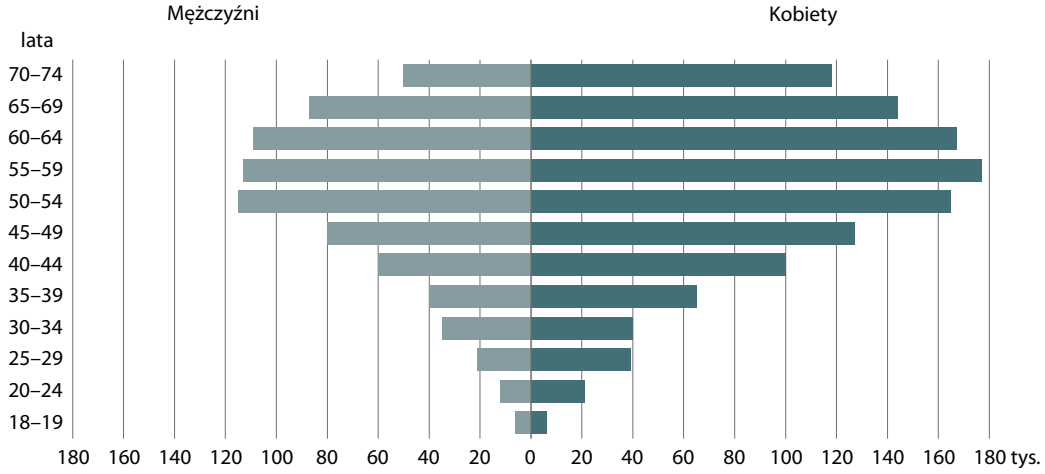

Tego typu opiekę sprawowały głównie osoby w wieku 40-74 lata (85,1%). Biorąc pod uwagę płeć i pięcioletnie grupy wieku, najliczniejszą grupę stanowiły kobiety w wieku 55-59 lat (177 tys.), natomiast wśród mężczyzn osoby w wieku 50-54 lata (115 tys.).

Większość opiekunów osób w wieku 15 lat i więcej sprawowała opiekę wyłącznie nad krewnymi (85,5%). Wyłącznie żoną/partnerką lub mężem/partnerem opiekowało się 11,2% ogółu osób pełniących tego typu obowiązki opiekuńcze, a zarówno krewnymi, jak i żoną/partnerką lub mężem/partnerem – 3,3%.

Wykres 4.10. Osoby w wieku 18-74 lata według faktu sprawowania opieki nad osobami w wieku 15 lat i więcej oraz grup osób objętych opieką w 2025 r.

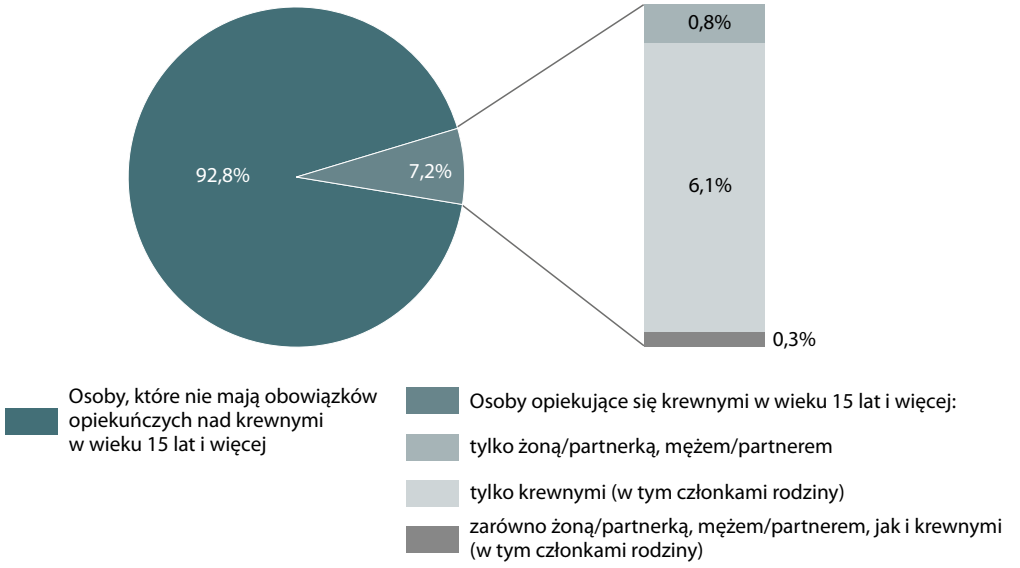

Przewagę kobiet wśród opiekunów osób w wieku 15 lat i więcej zaobserwowano w przypadku każdej grupy osób objętych opieką.

Wykres 4.11. Osoby w wieku 18-74 lata pełniące obowiązki opiekuńcze wobec osób w wieku 15 lat i więcej według grup osób objętych opieką oraz płci opiekunów w 2025 r.

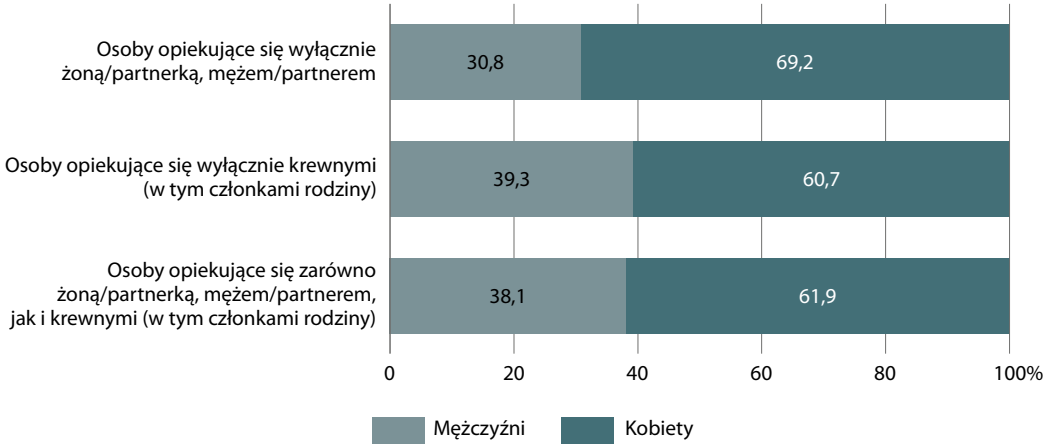

Blisko połowie (49,0%) osób sprawujących opiekę, obowiązki opiekuńcze zajmowały mniej niż 10 godzin w tygodniu, dla 49,5% opiekunów[18] – czas ten wynosił 10 godzin lub więcej, w tym dla 19,3% osób opieka zajmowała w tygodniu 40 godzin i więcej.

Dla opiekunów ważne jest miejsce zamieszkania osoby, którą się opiekują. W przypadku opieki wyłącznie nad żoną/partnerką, mężem/partnerem (taką opiekę sprawowało 211 tys. osób) na ogół osoba, nad którą sprawowana była opieka mieszkała razem z osobą opiekującą się (98,6% takich opiekunów mieszkało w tym samym gospodarstwie domowym, w którym mieszkała osoba wymagająca opieki).

Inaczej było w przypadku opieki wyłącznie nad krewnymi. Spośród sprawujących taką opiekę (1 619 tys.) 50,1% mieszkało razem z osobą/osobami wymagającymi opieki (wszystkie osoby wymagające opieki mieszkały w gospodarstwie domowym opiekuna), natomiast 47,8% opiekowało się osobą/osobami spoza swojego gospodarstwa (wszystkie osoby, którymi się opiekował respondent mieszkały poza jego gospodarstwem). W przypadku 2,1% sprawujących opiekę wyłącznie nad krewnymi, co najmniej jedna osoba wymagająca opieki mieszkała z osobą opiekującą się i jedna poza jej gospodarstwem domowym.

W przypadku osób opiekujących się zarówno współmałżonkiem lub partnerką/partnerem, jak i krewnymi (63 tys.) 60,3% opiekunów mieszkało wspólnie ze wszystkimi osobami wymagającymi opieki w swoim gospodarstwie domowym, a w przypadku 31,7% co najmniej jedna osoba mieszkała z osobą opiekującą się i jedna poza jej gospodarstwem domowym. Pozostałe osoby sprawowały opiekę wyłącznie nad osobami mieszkającymi poza swoim gospodarstwem.

Spośród pracujących obowiązki opiekuńcze wobec krewnych w wieku 15 lat i więcej spełniało 6,2% osób, czyli mniejszy odsetek niż wśród wszystkich osób w wieku 18-74 lata (7,2%). Dla pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy odsetek ten wynosił 6,0%, a w niepełnym – 8,5%. Dla porównania, odsetek biernych zawodowo zajmujących się takimi osobami wynosił 9,1%.

Większość pracujących opiekunów osób w wieku 15 lat i więcej sprawowała opiekę wyłącznie nad krewnymi (92,0%). Wyłącznie żoną/partnerką lub mężem/partnerem opiekowało się 5,5%, a zarówno krewnymi, jak i żoną/partnerką lub mężem/partnerem – 2,5%.

Wśród pracujących i opiekujących się krewnymi/członkami rodziny przeważały kobiety (stanowiły 54,7%) – należy zaznaczyć, że kobiety pracujące stanowiły 46,2% ogółu pracujących. Przewagę kobiet zaobserwowano w przypadku opiekunów każdej z grup osób objętych opieką.

18 Dane nie sumują się na 100%, ponieważ dla części respondentów nie ustalono czasu sprawowania opieki.

Pracujący mieszkańcy wsi nieco częściej niż mieszkańcy miast opiekowali się krewnymi/członkami rodziny w wieku 15 lat i więcej – odpowiednio 6,4% i 6,1% z nich.

4.6. Osoby w wieku 18-74 lata opiekujące się dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat i bliskimi w wieku 15 lat i więcej, wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek

Osoby opiekujące się dziećmi/wnukami oraz innymi bliskimi wchodziły w skład zbiorowości opisanych w rozdziałach 4.3. (opiekujących się dziećmi/wnukami) i 4.5. (opiekujących się bliskimi). Jednakże osoby te zasługują na szczególną uwagę, ze względu na fakt, że miały zwiększone obowiązki opiekuńcze – zajmowały się osobami z obu grup.

Takich osób było 489 tys., a większość tej grupy stanowiły kobiety (62,4%). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, przeważali w niej mieszkający w miastach (54,0%). Wśród ogółu, 309 tys., tj. 63,2% to osoby pracujące, a kobiety stanowiły 51,8% z nich (dla przypomnienia, odsetek kobiet wśród ogółu pracujących wynosił 46,2%).

Większość pracujących (62,5%) nie zgłaszała trudności w łączeniu pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi. Jednak ci, którzy je zgłosili (110 tys.), najczęściej skarżyli się na długi czas pracy – taką trudność wskazało 33,6% z nich. Nieprzewidywalny lub niedogodny harmonogram pracy (np. praca zmianowa, w porze nocnej lub w weekendy) stanowił trudność dla 18,2% z tych osób.

Wśród pracujących opiekunów osób z obu grup, 75,7% było zatrudnionych, a pozostali to osoby pracujące na rachunek własny i pomagający członkowie rodziny.

Osoby bierne zawodowo stanowiły 34,6% opiekunów osób z obu grup. Odsetek kobiet wśród tych opiekunów wynosił 79,9% i był on wyższy niż wśród osób opiekujących się wyłącznie dziećmi (79,3%), jak i opiekujących się wyłącznie krewnymi (68,5%). Należy zaznaczyć, że odsetek kobiet w populacji biernych zawodowo w wieku 18-74 lata wynosił 60,9%.

4.7. Godzenie pracy zawodowej osób w wieku 18-74 lata z obowiązkami opiekuńczymi

W 2025 r. liczba osób pracujących zawodowo w wieku 18-74 lata wyniosła 17 163 tys., w tym 7 269 tys. osób (42,4%) oprócz wykonywania pracy zawodowej, opiekowało się regularnie innymi osobami, tj. dziećmi/wnukami w wieku poniżej 15 lat lub osobami z rodziny w wieku 15 lat i więcej wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek.

Wykres 4.12. Osoby w wieku 18-74 lata pracujące zawodowo według faktu sprawowania opieki nad innymi osobami oraz grup osób objętych opieką w 2025 r.

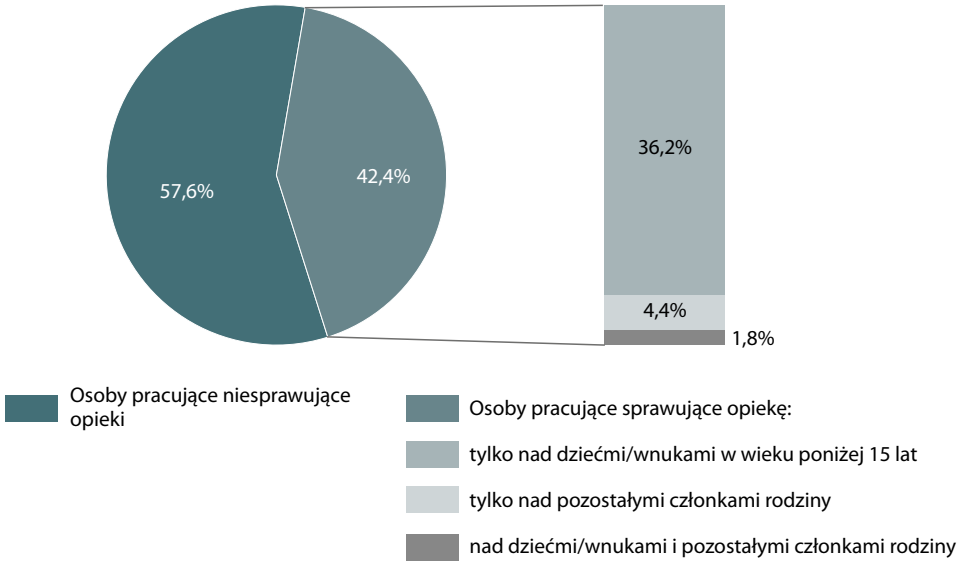

Spośród pracujących najwięcej osób (6 207 tys.) opiekowało się wyłącznie dziećmi lub wnukami w wieku poniżej 15 lat, 753 tys. sprawowało opiekę wyłącznie nad krewnymi w wieku 15 lat i więcej, a 309 tys. – nad osobami z obu wymienionych grup.

Wśród kobiet mających obowiązki opiekuńcze pracujące zawodowo stanowiły 68,1%, analogiczny odsetek dla mężczyzn wyniósł 87,3%. Oznacza to, że kobiety opiekujące się innymi osobami (mimo, iż liczebnie było ich więcej niż mężczyzn – 5 200 tys. wobec 4 269 tys.), rzadziej niż mężczyźni łączyły opiekę z pracą zawodową. Część kobiet pełniących obowiązki opiekuńcze pozostawała poza rynkiem pracy. Warto w tym miejscu przypomnieć przytoczone wcześniej założenie, że jeżeli osoba (mężczyzna lub kobieta) miała dziecko/dzieci w swoim gospodarstwie domowym, to z założenia sprawowała nad nim/nimi opiekę.

Wykres 4.13. Osoby pracujące w wieku 18-74 lata spełniające obowiązki opiekuńcze według grup osób objętych opieką oraz płci opiekunów w 2025 r.

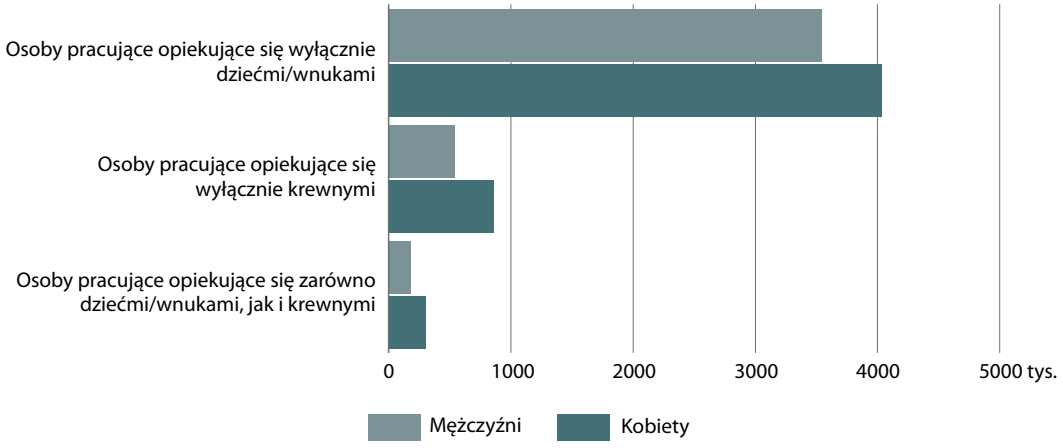

W celu łatwiejszego godzenia obu aspektów swojej aktywności, tj. pracy zawodowej i obowiązków opiekuńczych, część osób (21,2%, tj. 1 538 tys.) dokonała pewnych zmian w związku z pracą[19]. Kobiety dokonywały takich zmian ponad 2,5-krotnie częściej niż mężczyźni – wprowadziło je 31,2% pracujących kobiet i 11,6% mężczyzn.

Ogólnie najczęściej wskazywaną zmianą była zmiana pracy lub pracodawcy – wskazało ją 20,2% tych, którzy dokonali zmian. Z powodu obowiązków opiekuńczych w momencie badania 17,8% osób było nieobecnych w pracy (urlop – płatny lub bezpłatny itp.). Zmiana pracy na zdalną lub hybrydową zajęła trzecie miejsce pod względem częstotliwości wskazań (dokonało tego 15,0% osób). Prawie co dziewiąta osoba miała skrócony wymiar czasu pracy. Główne zmiany dokonane przez mężczyzn i kobiety były jednak różne.

Określając tę zmianę, kobiety najczęściej wybierały odpowiedź „obecnie z tego powodu jestem nieobecna w pracy (urlop – płatny lub bezpłatny itp.)" – wskazało ją 24,1% kobiet, które dokonały jakiejkolwiek zmiany (97,8% wszystkich osób, które wskazały tę zmianę). Zmianę pracy lub pracodawcy zadeklarowało 20,0% kobiet, a skrócenie wymiaru czasu pracy – 13,8%.

Wśród mężczyzn najczęściej wskazywaną konkretną zmianą związaną z pracą (poza „inną zmianą") było przejście na pracę zdalną lub hybrydową (22,9% wskazań), a w następnej kolejności zmiana rozkładu czasu pracy, bez zmiany wymiaru czasu (21,3% wskazań). Pracę lub pracodawcę zmieniło 20,8% mężczyzn.

Wykres 4.14. Zmiany dokonane w pracy zawodowej w celu lepszego łączenia pracy i obowiązków opiekuńczych (w % ogółu osób, które dokonały zmiany)

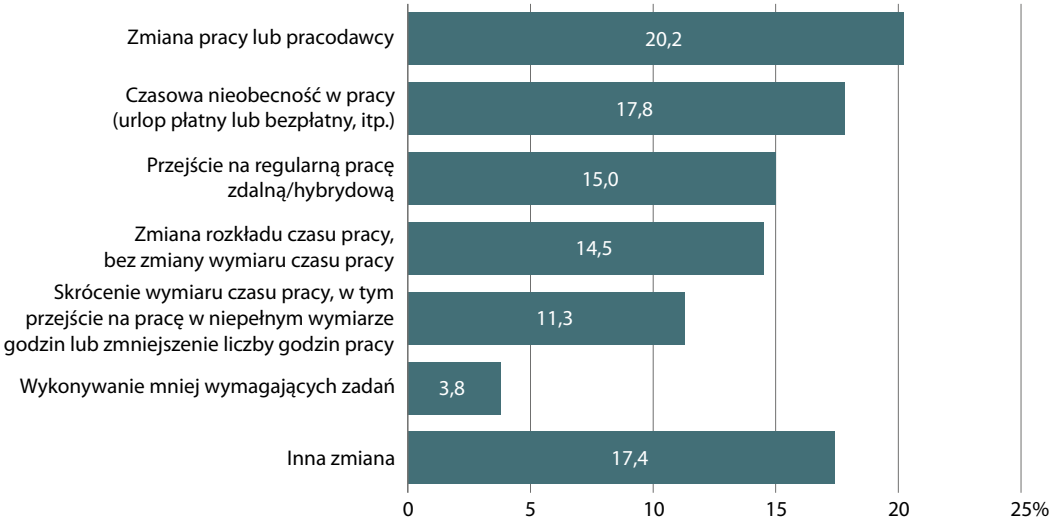

Najrzadziej jakichkolwiek zmian w pracy dokonywały osoby zatrudnione w sektorze publicznym. Żadnych zmian nie dokonało 82,0% takich osób, podczas gdy odsetek ten dla zatrudnionych w sektorze prywatnym wyniósł 75,0%. Spośród pracujących na własny rachunek 73,8% nie dokonało żadnej zmiany w swojej pracy.

Osoby pracujące były pytane o główną trudność, jaką napotykają w łączeniu swojej pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi. Takie trudności określiło (2 443 tys. tj. 33,6%) osób. Największą trudnością okazał się długi czas pracy. Wskazało ją (812 tys., tj. 11,2%) wszystkich pracujących i opiekujących się regularnie innymi osobami. Część osób (7,5%) skarżyło się na wymagającą lub wyczerpującą pracę, a 6,0% na nieprzewidywalny lub niedogodny harmonogram pracy (np. praca zmianowa, w porze nocnej lub w weekendy).

19 Żadnych zmian w celu łatwiejszego godzenia obowiązków zawodowych i opiekuńczych nie dokonało 76,4% pracujących i mających obowiązki opiekuńcze. Dla 2,4% respondentów nie uzyskano informacji o tym, czy wprowadzili jakieś zmiany w związku z pracą.

Wykres 4.15. Trudności napotykane przez pracujących w łączeniu swojej pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi (w % ogółu osób, które taką trudność wskazały) w 2025 r.

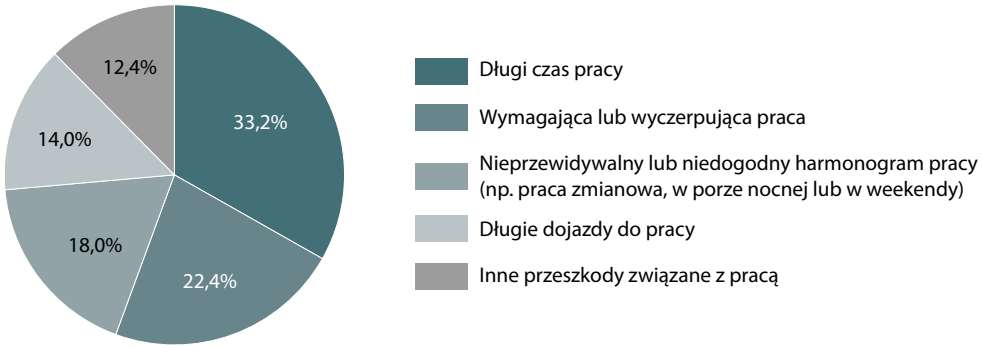

Długi czas pracy jako główną trudność wskazali opiekunowie wszystkich grup osób, częściej jednak wskazywali ją opiekujący się dziećmi/wnukami niż opiekunowie krewnych. Wymieniło ją 34,1% wszystkich sprawujących opiekę nad dziećmi/wnukami, którzy określili trudności, analogiczny odsetek dla opiekujących się krewnymi wyniósł 27,8%.

Większość osób pracujących i sprawujących opiekę nad innymi osobami (4 582 tys., tj. 63,0%) nie widziała przeszkód związanych z pracą w pełnieniu obowiązków opiekuńczych (dla 3,4% respondentów nie uzyskano odpowiedzi na ten temat). Spośród osób pracujących i opiekujących się dziećmi/wnukami nie widziało takich przeszkód 62,4%, w przypadku opiekujących się krewnymi odsetek ten wynosił 66,8%.

4.8. Korzystanie z urlopów na wychowanie dzieci przez osoby w wieku 18-54 lata

Spośród 17 575 tys. osób w wieku 18-54 lata 10 468 tys., tj. 59,6% wychowuje lub wychowało co najmniej 1 dziecko (dane odnoszą się do dzieci własnych – patrz wyjaśnienie w ramce poniżej tego akapitu), przy czym wychowanie tego samego dziecka mógł zadeklarować zarówno ojciec, jak i matka dziecka. Najliczniejsza była grupa osób, która wychowuje lub wychowała dwoje dzieci (48,7% z ogólnej liczby osób wychowujących dzieci). Jedno dziecko wychowuje/wychowało 35,3%, a troje – 12,3% osób.

Liczba dzieci, które badana osoba wychowała w ciągu całego swojego życia – liczba wszystkich wychowanych/wychowywanych dzieci (również tych, które w momencie realizacji badania statystycznego były już dorosłe oraz te, którymi się jeszcze opiekowano). Należało jednak brać pod uwagę **tylko własne dzieci**, definiowane jako dzieci biologiczne oraz adoptowane oraz dzieci, których respondent/ka jest prawnym opiekunem lub rodzicem zastępczym (z wyłączeniem dzieci żony (partnerki)/męża (partnera), które nie są jej/jego dziećmi).

Pomoc rodzicom w wychowaniu dzieci przez dziadków nie była tu brana pod uwagę. Jeśli jednak dziadkowie byli rodzicami zastępczymi lub prawnymi opiekunami swoich wnuków, wnuki powinny być również uważane za ich „własne dzieci". To samo dotyczyło rodzeństwa, ciotek/wujków i ojców/matek chrzestnych będących rodzicem zastępczym lub prawnym opiekunem dzieci.

Wykres 4.16. Osoby w wieku 18-54 lata według faktu wychowywania dzieci oraz liczby wychowanych/wychowywanych dzieci

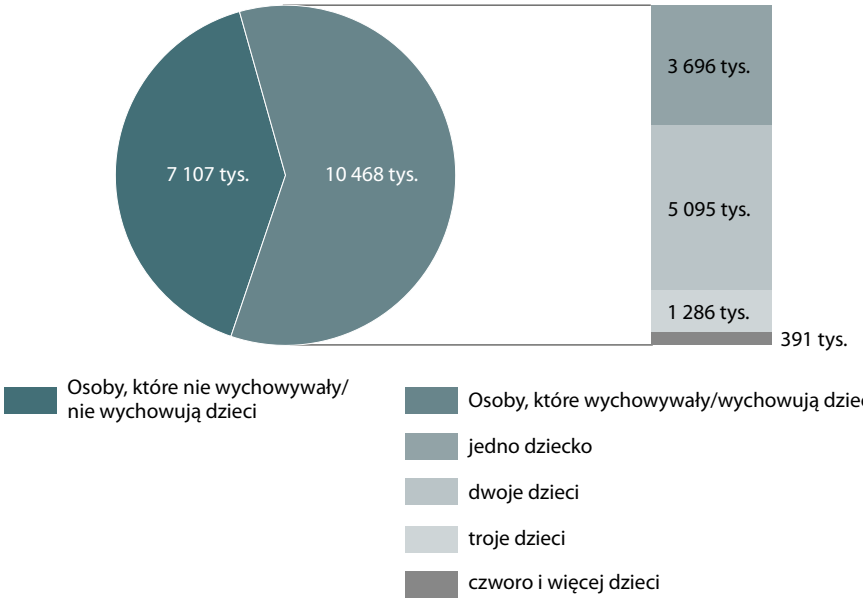

Temat urlopów na wychowanie dzieci dotyczył w badaniu osób w wieku 18-54 lat pracujących obecnie i tych, które kiedykolwiek pracowały. Takich osób było 10 280 tys., ale nie wszystkie korzystały z urlopów na wychowanie dzieci. Z tego typu urlopów korzystało 52,7% z tej grupy osób (tj. 5 418 tys.), natomiast nie korzystało[20] – 45,3%.

Urlopy na wychowanie dzieci obejmowały: urlopy macierzyńskie, tacierzyńskie, rodzicielskie, ojcowskie i wychowawcze, czyli te przysługujące po urodzeniu dziecka, jak i te na jego wychowanie.

Wykres 4.17. Osoby w wieku 18-54 lata, które pracowały w momencie badania lub w przeszłości i wychowały/wychowują co najmniej jedno dziecko według faktu korzystania z urlopów na wychowanie dzieci i rodzaju urlopu.

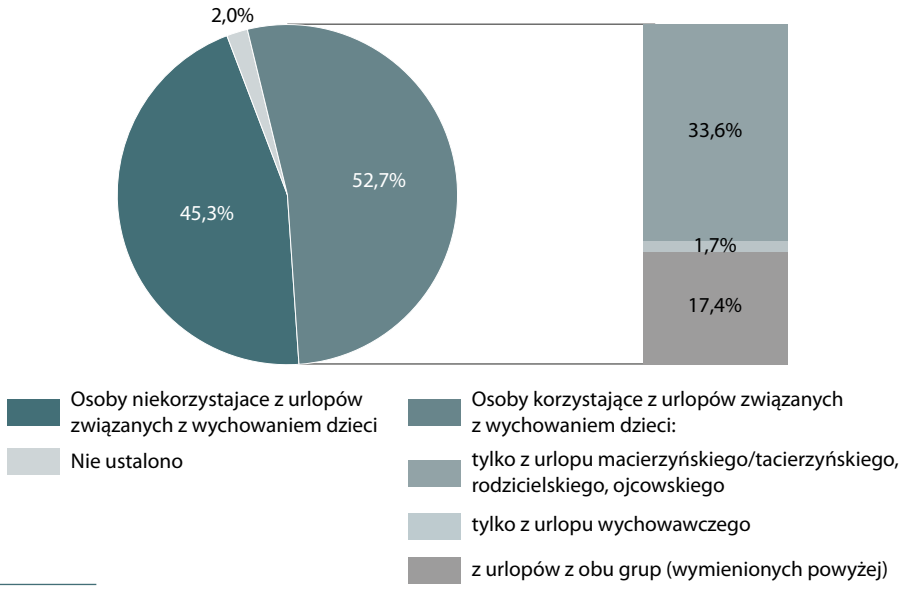

20 Dla 2,0% nie uzyskano odpowiedzi na temat korzystania z tego typu urlopów.

Odsetek osób korzystających z urlopów znacznie różnił się w zależności od płci opiekunów – wśród kobiet wyniósł 82,0%, natomiast wśród mężczyzn był zdecydowanie niższy i wynosił 18,3%.

Wykres 4.18. Osoby w wieku 18-54 lata, które wychowały/wychowują co najmniej jedno dziecko według faktu korzystania z urlopów na wychowanie dzieci oraz płci

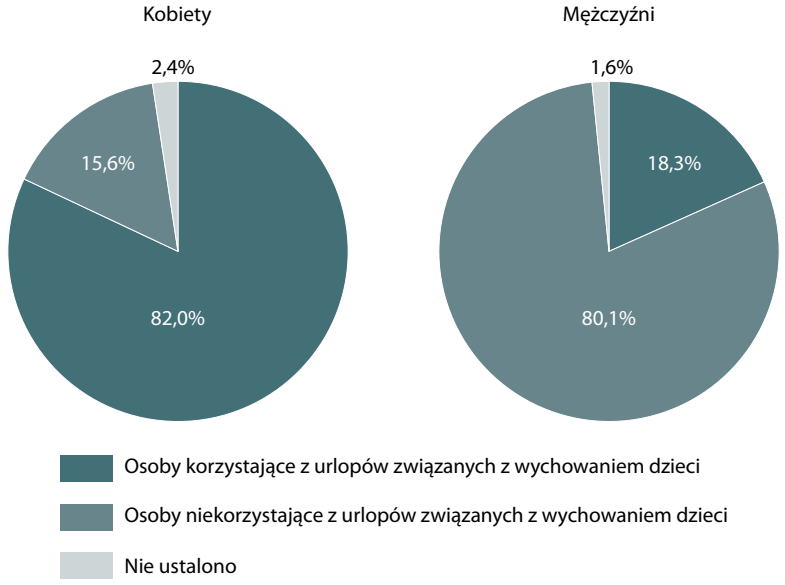

Liczba kobiet korzystających w swoim życiu z urlopów na wychowanie dzieci wynosiła 4 554 tys. Korzystały one tylko z urlopu macierzyńskiego, rodzicielskiego (58,2%), tylko z urlopu wychowawczego (3,3%) lub z obu grup urlopów wymienionych powyżej, czyli z wychowawczego i macierzyńskiego/rodzicielskiego (38,5%).

Mężczyźni korzystający z urlopów (864 tys.) korzystali najczęściej z urlopów: tacierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego (93,5%), tylko z urlopu wychowawczego (1,9%) lub z wychowawczego i jednego lub więcej urlopów z pierwszej grupy (4,6%).

Najczęściej przerwy związane z opieką nad dziećmi trwały łącznie od powyżej 1 roku do 3 lat – taki czas zadeklarowało 35,7% (tj. 1 934 tys.) osób pracujących obecnie lub w przeszłości.

Długość wykorzystanego urlopu na wychowanie dzieci zależała od liczby wychowanych/wychowywanych dzieci. Przy jednym dziecku długość łącznego urlopu matki i ojca najczęściej mieściła się w przedziale od powyżej 6 miesięcy do 1 roku. Dosyć liczne były także urlopy trwające od powyżej 1 roku do 3 lat.

Osoby mające dwoje dzieci najczęściej korzystały z urlopów, które trwały łącznie od powyżej 1 roku do 3 lat. Stosunkowo liczne były także urlopy od powyżej 6 miesięcy do roku. Mając troje dzieci osoby najczęściej korzystały z urlopów o długości od powyżej 1 roku do 3 lat, a przy czworgu dzieciach – powyżej 5 lat. Należy zaznaczyć, że na wartości przedstawione na wykresie 4.19 główny wpływ miały urlopy kobiet.

Długości urlopów na wychowanie dzieci, z których korzystali mężczyźni wyraźnie różniły się od długości urlopów kobiet (były zdecydowanie krótsze).

Wykres 4.19. Osoby w wieku 18-54 lata, które wychowały/wychowują co najmniej jedno dziecko według liczby wychowanych/wychowywanych dzieci własnych i długości urlopu, z którego korzystały na ich wychowanie[a].

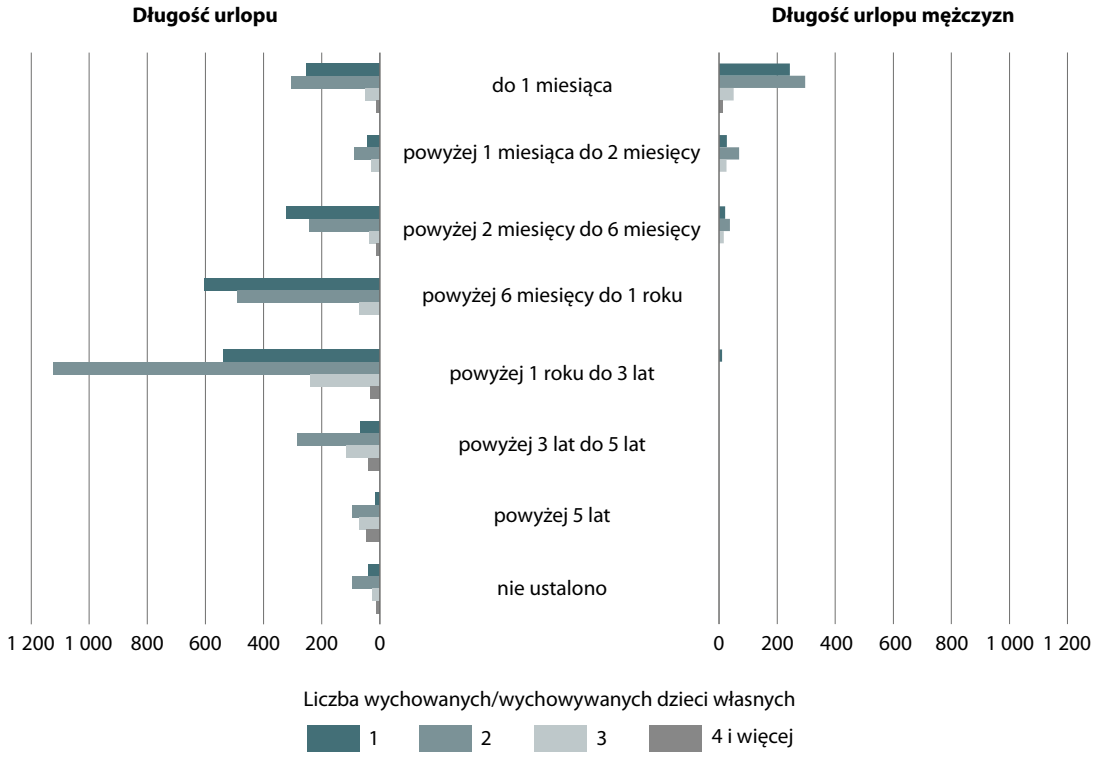

a Na wykresie nie uwzględniono liczby osób, której wartość była mniejsza niż 10 tys.

Kobiety najczęściej korzystały z urlopu, który trwał od powyżej 1 roku do 3 lat (42,0% z nich miało taką przerwę w pracy), nieco mniej kobiet skorzystało z urlopu, który trwał od powyżej 6 miesięcy do 1 roku (25,5%).

Mężczyźni najczęściej korzystali z urlopów do 1 miesiąca, rzadziej do 2 lub 6 miesięcy. Nieliczni (mający jedno dziecko) korzystali z urlopu trwającego od powyżej 1 roku do 3 lat.

Należy mieć na uwadze, że w przeszłości, ze względu na uregulowania prawne, ojcowie nie mogli otrzymywać urlopów tacierzyńskich, ojcowskich itp., stąd wynika niewielka skala korzystania z urlopów przez mężczyzn.

Warto przypomnieć, że większość mężczyzn (80,1%) i 15,6% kobiet, które mają dzieci i pracują lub kiedykolwiek pracowały nie korzystała z urlopów na wychowanie dzieci.

Należy także zaznaczyć, że kobietom, które wychowywały dzieci i nigdy nie pracowały, urlop na wychowanie dzieci nie przysługiwał.

Obecnie odsetek kobiet pracujących w ogólnej liczbie kobiet, które wychowały/wychowują czworo i więcej dzieci jest niższy niż wśród tych, które wychowały/wychowują mniej dzieci, przy czym trzeba mieć na uwadze, że część kobiet, które już wychowały dzieci, po ewentualnym okresie, kiedy wychowywały dzieci i nie pracowały, mogła podjąć pracę i obecnie zalicza się do pracujących.

Tak wyraźnego spadku analogicznego odsetka w przypadku wychowywania trojga, czworga i więcej dzieci nie zaobserwowano dla mężczyzn.

Wykres 4.20. Odsetek osób w wieku 18-54 lata pracujących w 2025 r. w ogólnej liczbie osób w tym wieku według płci i liczby dzieci, które wychowały/wychowują

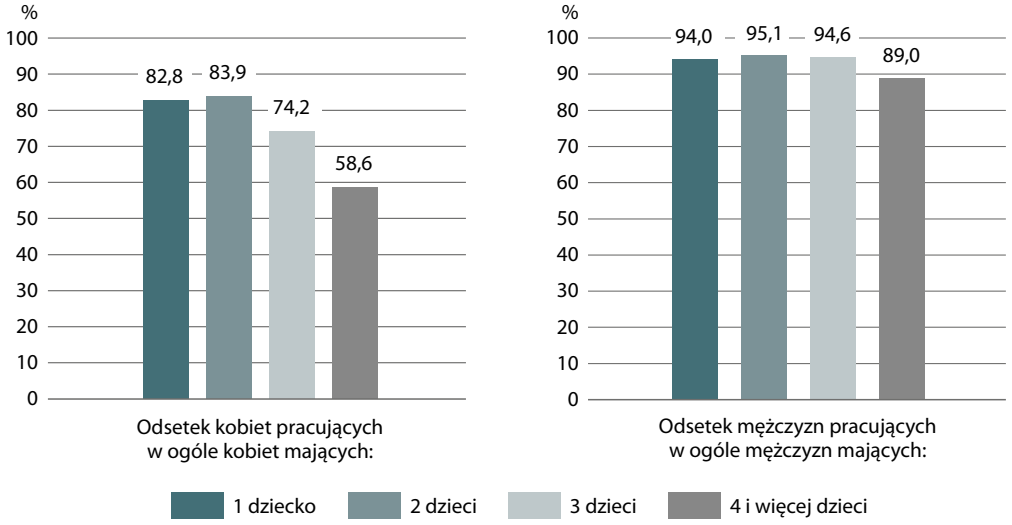

4.9. Podstawowe wyniki badania modułowego

Podstawowe wyniki badania modułowego „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych" przeprowadzonego w 2025 roku pokazują, że:

- W populacji osób w wieku 18-74 lata 9 469 tys. (tj. 35,9%) sprawowało opiekę nad dziećmi lub wnukami poniżej 15 roku życia lub innymi członkami rodziny w wieku 15 lat i więcej wymagającymi opieki.
- Najwięcej osób (7 576 tys., tj. 80,0% ogółu opiekunów) opiekowało się wyłącznie dziećmi lub wnukami. Wyłącznie krewnymi/osobami z rodziny opiekowało się 1 404 tys. osób (14,8%), natomiast opiekę zarówno nad dziećmi/wnukami, jak i krewnymi wymagającymi opieki sprawowało 489 tys. osób (5,2%).
- Większość opiekunów osób w wieku 15 lat i więcej sprawowała opiekę wyłącznie nad krewnymi (85,5%). Wyłącznie żoną/partnerką lub mężem/partnerem opiekowało się 11,2% ogółu osób pełniących tego typu obowiązki opiekuńcze, a zarówno krewnymi, jak i żoną/partnerką lub mężem/partnerem – 3,3%.
- Spośród 7 189 tys. osób sprawujących opiekę nad dziećmi poniżej 15 roku życia (bez osób sprawujących opiekę nad wnukami, ale z opieką nad dziećmi mogła być również łączona opieka nad krewnymi), 3 636 tys. (tj. 50,6%) korzystało z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opiekuńczych.
- Korzystanie z usług opiekuńczych nad dziećmi było silnie powiązane z poziomem wykształcenia badanych osób. Formalne usługi opiekuńcze w największym stopniu wykorzystywane były przez osoby z wykształceniem wyższym (57,4% osób z tej kategorii korzystało z takich form opieki nad dziećmi).
- Spośród 4 233 tys. osób, które sprawowały opiekę nad dziećmi poniżej 15 roku życia i nie korzystały z formalnych usług opiekuńczych lub korzystały z nich tylko dla niektórych dzieci – 93,6% nie widziało potrzeby korzystania z takiej formy opieki. Osoby te najczęściej same zajmowały się dziećmi lub mogły liczyć na opiekę zapewnioną przez swojego małżonka/partnera lub swoją małżonkę/partnerkę.
- W przypadku osób pracujących, które w związku z opieką nad dziećmi/wnukami lub innym członkami rodziny dokonały zmian w swoim życiu zawodowym, największą grupę stanowiły osoby, które zmieniły pracę lub pracodawcę – taką zmianę wskazało 311 tys. tj. 20,2% tych, którzy dokonali zmian.
- Dla 63,0% (tj. 4 582 tys.) osób pracujących, które sprawowały obowiązki opiekuńcze łączenie pracy zawodowej i opieki nad innymi nie stwarzało szczególnych trudności. Pozostałe osoby najczęściej wskazały natomiast na trudności związane m.in. z długim czasem pracy (812 tys., tj. 11,2% łączących pracę i obowiązki opiekuńcze).

- Urlopy w pracy związane z urodzeniem i wychowaniem dzieci dotyczyły przede wszystkim populacji kobiet – 4 554 tys., tj. 82,0% kobiet pracujących obecnie lub w przeszłości, które wychowały co najmniej jedno dziecko korzystało z tego typu urlopów. Mężczyźni zdecydowanie rzadziej korzystali z tego typu rozwiązań – analogiczny odsetek wyniósł dla nich 18,3% (864 tys.).
- Najczęściej przerwy związane z opieką nad dziećmi trwały łącznie od powyżej 1 roku do 3 lat – taki czas zadeklarowało 35,7% (tj. 1 934 tys.) osób pracujących obecnie lub w przeszłości.
- Kobiety najczęściej korzystały z urlopu, który trwał od powyżej 1 roku do 3 lat (42,0% z nich, tj. 1 911 tys. miało taką przerwę w pracy). Nieco mniej kobiet skorzystało z urlopu, który trwał od powyżej 6 miesięcy do 1 roku (25,5%). Mężczyźni najczęściej korzystali z urlopów do 1 miesiąca, rzadziej do 2 lub do 6 miesięcy.
- Długość wykorzystanego urlopu na wychowanie dzieci zależała od liczby wychowanych/wychowywanych dzieci. Przy jednym dziecku długość łącznego urlopu matki i ojca najczęściej mieściła się w przedziale od powyżej 6 miesięcy do 1 roku. Osoby, mające dwoje lub troje dzieci najczęściej korzystały z urlopów, które trwały łącznie od powyżej 1 roku do 3 lat.

Uwagi metodologiczne

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności – podstawowe informacje o badaniu

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności jest jednym z podstawowych badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny umożliwiającym bieżącą ocenę stopnia wykorzystania zasobów pracy, a zarazem pozwalającym na szerszą charakterystykę poszczególnych grup ludności wyróżnionych ze względu na ich status na rynku pracy, także z uwzględnieniem cech demograficznych, społeczno-ekonomicznych i zawodowych. Dane BAEL służą do monitorowania tempa i kierunków zmian zachodzących w poziomie aktywności ekonomicznej ludności. BAEL jest ważnym źródłem danych do konstrukcji wskaźników z zakresu rynku pracy, wykorzystywanych do monitorowania strategii krajowych i na poziomie UE, a także do porównań międzynarodowych.

Po raz pierwszy Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzono w Polsce w maju 1992 r. Początki wdrożenia BAEL w Polsce są ściśle związane z okresem transformacji systemowej i zapotrzebowaniem na tego typu badanie pozwalające na uzupełnienie luki informacyjnej dotyczącej charakterystyki nowych zjawisk na rynku pracy. Wraz ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej dane z tego badania stały się podstawą do opracowywania kluczowych wskaźników wykorzystywanych w różnych strategiach, zarówno na poziomie międzynarodowym (w tym europejskim), jak i krajowym. Badanie realizuje bowiem także zobowiązania wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej, w związku z tym obowiązujące są również akty prawne regulujące prowadzenie europejskiego badania siły roboczej (Labour Force Survey – LFS). Podstawowym aktem prawnym od 2021 r. jest rozporządzenie ramowe dla statystyki społecznej (IESS FR), tj. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego akty implementacyjne dla dziedziny „zasoby pracy"[1]. BAEL jest spójny z metodologią międzynarodową (metodologia badania oparta jest na zaleceniach Międzynarodowej Organizacji Pracy), co zapewnia porównywalność z innymi badaniami siły roboczej realizowanymi w UE i w innych rejonach świata.

W Polsce podstawą prawną prowadzenia badań przez Główny Urząd Statystyczny jest ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439 wraz z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok[2].

BAEL jest badaniem reprezentacyjnym prowadzonym poprzez gospodarstwa domowe, a wielkość próby pozwala na prezentowanie danych dla kraju oraz wybranych danych na poziomie województw, a biorąc pod uwagę podział statystyczny – regionów NUTS 2[3]. Jest to badanie stałe, ciągłe (próba badawcza rozłożona jest na wszystkie tygodnie w roku), z kwartalną częstotliwością opracowywania wyników. Jego podstawo-

1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. ustanawiające wspólne ramy statystyk europejskich dotyczących osób i gospodarstw domowych, opartych na danych na poziomie indywidualnym zbieranych metodą doboru próby, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 808/2004, (WE) nr 452/2008 i (WE) nr 1338/2008 oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1177/2003 i rozporządzenie Rady (WE) nr 577/98.
Wykaz obowiązujących aktów prawnych dotyczących europejskiego badania siły roboczej znajduje się w załączniku 1 do zeszytu metodologicznego do BAEL: https://publikacje.new.stat.gov.pl/portal-publikacje/zeszyt-metodologiczny-badanie-aktywnosci-ekonomicznej-ludnosci

2 Dla Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności zrealizowanego w 2025 r. podstawę prawną stanowiło Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2024 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2025 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1653, z późn. zm.).

3 Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych – w skrócie NUTS (z francuskiego: Nomenclature des Unités territoriales statistiques; angielski: Classification of Territorial Units for Statistics, nazywana także Nomenclature of Territorial Units for Statistics) jest standardem geograficznym służącym do statystycznego podziału państw członkowskich Unii Europejskiej (ich terytoriów gospodarczych) na trzy poziomy regionalne o określonych klasach liczby ludności. Została ona ustanowiona w celu zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze Unii Europejskiej porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych.

wym celem jest podział ludności z punktu widzenia aktualnego statusu na rynku pracy (aktywność bieżąca w okresie badanego tygodnia) oraz szczegółowa charakterystyka demograficzna, społeczno-ekonomiczna i zawodowa każdej z wyodrębnionych zbiorowości. Przyjęta kolejność wydzielania poszczególnych grup ludności gwarantuje zaklasyfikowanie każdej osoby tylko do jednej kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo. Lista „zmiennych unijnych" uzupełniona jest także pytaniami istotnymi z punktu widzenia charakterystyki polskiego rynku pracy.

Szczegółowe informacje o obecnie obowiązującym zakresie oraz metodologii i organizacji BAEL, jak również innych jego aspektach, np. związanych z jakością badania, znajdują się w zeszycie metodologicznym, opublikowanym na stronie GUS w marcu 2023 roku – *Zeszyt metodologiczny. Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności:*
https://publikacje.new.stat.gov.pl/portal-publikacje/zeszyt-metodologiczny-badanie-aktywnosci-ekonomicznej-ludnosci

Informacje na temat metodologii LFS obowiązującej od 2021 roku, w tym stosowanych definicji oraz odniesień do międzynarodowych klasyfikacji stosowanych w europejskim badaniu siły roboczej są dostępne pod następującym adresem:
EU Labour Force Survey - new methodology from 2021 onwards - Statistics Explained - Eurostat

Zakres i metoda badania

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności jest badaniem dobrowolnym i przeprowadzane jest kwartalnie metodą reprezentacyjną, polegającą na poddaniu obserwacji (pomiarowi) losowej próby jednostek badanej populacji i wykorzystaniu wnioskowania statystycznego do uogólnienia wyników na całą populację. Od IV kwartału 1999 r. w BAEL stosowana jest metoda obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania), która polega na tym, że w każdym z 13 tygodni kwartału badana jest 1/13 kwartalnej próby mieszkań. Przy zastosowaniu takiej metody obserwacji wyniki badania ilustrują sytuację na rynku pracy w okresie całego kwartału (a w przypadku danych rocznych – przeciętną w roku).

Okresem referencyjnym przyjętym w BAEL jest tydzień badany (tydzień obserwacji), czyli kolejne 7 dni od poniedziałku do niedzieli. Badanie ankietowe przeprowadzane jest w ciągu 7 dni następujących po tygodniu wyznaczonym do obserwacji.

Obserwacja populacji objętej badaniem, spełniającej kryteria ludności rezydującej, dokonywana jest poprzez gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach.

Ludność rezydująca to ogół ludności zamieszkującej (przebywającej) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy[4]. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

a) stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały lub mieszkające bez zameldowania), bez osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres co najmniej 12 miesięcy,
b) osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy (imigranci bez karty stałego pobytu) na okres co najmniej 12 miesięcy.

Poza zakresem badania pozostają członkowie gospodarstw domowych przebywający 12 miesięcy lub dłużej[5] za granicą oraz w gospodarstwach zbiorowych (takich jak hotele pracownicze, domy studenckie, internaty, domy opieki społecznej itp.), a także osoby bezdomne. Jednostkami analizy są gospodarstwa domowe oraz osoby w wieku 15 lat i więcej[6]. Populację generalną, do której odnosi się uogólnianie wyników BAEL,

4 Uwzględniany jest całkowity czas pobytu faktyczny i planowany.
5 Uwzględniany jest całkowity czas pobytu faktyczny i planowany.
6 Od 1 kwartału 2021 r. zasadniczą częścią BAEL (tj. badaniem sytuacji na rynku pracy) objęte są osoby w wieku 15–89 lat (do 4 kw. 2020 r. były to osoby w wieku 15 lat i więcej), dla pozostałych członków gospodarstwa domowego, tj. osób w wieku poniżej 15 lat i powyżej 89 lat, zbierane są wyłącznie informacje dot. ogólnej charakterystyki gospodarstwa domowego. W związku z tym analiza sytuacji na rynku pracy ograniczona została do populacji w wieku 15–89 lat, natomiast wszystkie osoby w wieku 90 lat i więcej są traktowane jako osoby bierne zawodowo.

stanowi ludność rezydująca Polski zamieszkała w gospodarstwach domowych. W związku z ograniczeniem populacji objętej badaniem, zgodnie z opisem powyżej, liczba ludności uzyskiwana po uogólnieniu wyników BAEL jest mniejsza od szacunków uzyskiwanych na podstawie bieżących bilansów ludności[7].

Przedmiotem badania jest aktywność ekonomiczna członków gospodarstw domowych, tzn. fakt wykonywania pracy, pozostawania bezrobotnym lub biernym zawodowo w tygodniu objętym badaniem.

Dobór próby i uogólnianie wyników badania[8]

Losowanie prób do BAEL przebiega według zasad losowania dwustopniowego. Jednostkami losowania pierwszego stopnia są w miastach rejony statystyczne, a na wsi obwody spisowe (w pewnych przypadkach jednostki losowania pierwszego stopnia tworzy się łącząc ze sobą dwa lub więcej sąsiednich rejonów lub obwodów, tak aby obejmowały one odpowiednią liczbę mieszkań). Jednostkami losowania drugiego stopnia są mieszkania.

Losowanie jednostek pierwszego i drugiego stopnia przeprowadza się z Operatu do Badań Społecznych, zawierającego m.in. wykaz terytorialnych jednostek statystycznych oraz wykaz adresowy mieszkań w układzie poszczególnych rejonów i obwodów spisowych.

Jednostki pierwszego stopnia (JPS-y) losowane są z zastosowaniem tzw. warstwowania. Podstawą podziału na warstwy jest podział na regiony NUTS 2. Ustalając liczbę mieszkań losowanych z poszczególnych regionów, dla polepszenia precyzji wyników dla regionów mniejszych (o mniejszej liczbie ludności i mieszkań) stosowane jest nadreprezentowanie regionów małych połączone z niedoreprezentowaniem regionów dużych, co jest rekompensowane na etapie uogólniania wyników: mnożniki uogólniające (tzw. wagi) są dla terenów nadreprezentowanych odpowiednio mniejsze, natomiast dla niedoreprezentowanych odpowiednio większe.

Dobór prób kwartalnych odbywa się wg zasad tzw. schematu rotacyjnego, wprowadzonego w tej formie do badania w drugim kwartale 1993 r. Schemat rotacyjny zastosowany w BAEL w skrócie można przedstawić następująco:

- próba na każdy kwartał składa się z czterech prób elementarnych, które ze względu na metodę ciągłą dzielone są na 13 tygodniowych próbek elementarnych;
- co kwartał dokonuje się częściowej wymiany prób elementarnych: do ankietowania w danym kwartale przeznacza się dwie próby elementarne badane w kwartale poprzednim, jedną próbę elementarną nowowprowadzoną do badania oraz jedną próbę elementarną niebadaną w kwartale poprzednim, a która została wprowadzona do badania dokładnie przed rokiem;
- poszczególne próby elementarne losowane są w sposób zależny, aby wykluczyć wielokrotne wylosowanie tego samego mieszkania dla tego samego okresu: przy losowaniu danej próby elementarnej wyklucza się mieszkania wylosowane już do wcześniejszych prób elementarnych wciąż biorących udział w badaniu.

W wyniku zastosowania tego schematu każda próba elementarna używana jest wg zasady 2-(2)-2: dwa kwartały w badaniu, dwa kwartały przerwy, ponownie dwa kwartały w badaniu. Szczegóły pokazuje poniższa Karta rotacji na lata 2024–2029.

7 Dane dla poszczególnych kwartałów 2025 roku przedstawione są w rozdziale dotyczącym realizacji badania w tym roku.
8 Szczegółowy opis znajduje się w zeszycie metodologicznym BAEL.

Karta rotacji na lata 2024–2029

Numer próby	LATA i KWARTAŁY																							
	2024				2025				2026				2027				2028				2029			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
98	x																							
99	x	x																						
100	-	x	x																					
101	-	-	x	x																				
102	x	-	-	x	x																			
103	x	x	-	-	x	x																		
104		x	x	-	-	x	x																	
105			x	x	-	-	x	x																
106				x	x	-	-	x	x															
107					x	x	-	-	x	x														
108						x	x	-	-	x	x													
109							x	x	-	-	x	x												
110								x	x	-	-	x	x											
111									x	x	-	-	x	x										
112										x	x	-	-	x	x									
113											x	x	-	-	x	x								
114												x	x	-	-	x	x							
115													x	x	-	-	x	x						
116														x	x	-	-	x	x					
117															x	x	-	-	x	x				
118																x	x	-	-	x	x			
119																	x	x	-	-	x	x		
120																		x	x	-	-	x	x	
121																			x	x	-	-	x	x
122																				x	x	-	-	x
123																					x	x	-	-
124																						x	x	-
125																							x	x
126																								x

Metoda estymacji stosowana w BAEL sprowadza się do obliczania i zastosowania odpowiednich mnożników uogólniających (wag). Wyliczanie wag przebiega w trzech etapach.

W pierwszym etapie wyznacza się wagi pierwotne, będące odwrotnościami prawdopodobieństw wyboru do próby poszczególnych mieszkań (i w tym właśnie momencie następuje kompensacja nieproporcjonalnej konstrukcji próby). Następnie wylicza się tzw. współczynniki realizacji R. Oblicza się je wg wzoru R=(K-N)/K, gdzie K jest oszacowaniem (według wag pierwotnych) liczby mieszkań kwalifikujących się do badania, zaś N oszacowaniem liczby mieszkań kwalifikujących się do badania, lecz niedających się zbadać z obojętnie jakich względów. Współczynniki realizacji wyznacza się dla każdego z 17 regionów NUTS 2 w 6 grupach wyróżnionych ze względu na klasę miejscowości .

W drugim etapie wylicza się wagi wtórne, w drodze dzielenia wag pierwotnych przez R, przy czym współczynnik R bierze się w zależności od regionu NUTS 2 i klasy miejscowości, w której znajduje się dane mieszkanie (wieś lub jedna z pięciu klas miejscowości).

W trzecim etapie wyznacza się wagi finalne dla danych ludnościowych. Zapewniają one zgodność wyników BAEL z wynikami bieżących szacunków demograficznych. Dokonuje się tego przez kalibrację wag wtórnych dotyczących zbadanych osób. Szczegółowa postać warunków kalibracyjnych została zmodyfikowana począwszy od pierwszego kwartału 2021 r. Ma to związek ze zmianami w metodologii badania wynikającymi z wdrożenia rozporządzenia ramowego IESS FR (wśród których znajduje się ograniczenie oznaczania statusu aktywności ekonomicznej do przedziału wieku 15–89 lat, podczas gdy wcześniej uwzględniano wszystkie osoby w wieku 15+), a także wynika z potrzeby poprawy równomierności reprezentacji pomiarów dotyczących całego czasu trwania kwartału (13 tygodni) w uogólnieniu kwartalnym. Zmiana szczegółowego zapisu warunków kalibracyjnych nie zmienia jednak zasady, że przy kalibracji uwzględniane są grupy wieku, płeć, typ miejscowości zamieszkania (miasto/wieś) oraz region (NUTS 2).

Wagi finalne dla uogólnień dotyczących gospodarstw domowych wyznacza się w dwóch dodatkowych krokach na podstawie wag indywidualnych (dla danych ludnościowych). Wstępne wagi (krok pierwszy) oblicza się jako wartości średnie finalnych wag indywidualnych przypisanych członkom gospodarstwa domowego (które mogą być różne dla różnych członków tego samego gospodarstwa). Następnie (w drugim kroku) wstępne wagi gospodarstw są kalibrowane tak, by zapewnić zgodność z uogólnieniami na podstawie wag indywidualnych dla przekrojów obejmujących: strukturę populacji według wieku, płci i miejscowości zamieszkania (miasto/wieś), podstawowy status aktywności ekonomicznej (pracujący, bezrobotni, bierni zawodowo) w dziesięcioletnich grupach wieku dla przedziału 15–64 lata, strukturę według województwa i tygodnia badania. Stosowane warunki kalibracyjne obejmują także zgodność uogólnień finalnych z uogólnieniem liczby gospodarstw domowych według wielkości (liczby członków) na podstawie wag wstępnych[9].

Opisana procedura doprowadza do bardzo złożonych estymatorów, zaliczających się do typu estymatorów ilorazowych. Wariancje takich estymatorów nie dają się szacować zwykłymi metodami znanymi z teorii statystyki i wymagają wykorzystania specjalnych metod przybliżonych. Od 2003 roku wykorzystywana jest jedna z bardziej znanych metod przybliżonych, oparta na podpróbkach i zasadzie „bootstrap". (patrz np. C.E. Särndal i inni, Model Assisted Survey Sampling, 1992). Metody oparte na podpróbkach dają możliwość jednolitego traktowania bardzo różnorodnych parametrów i eliminują konieczność wyprowadzania skomplikowanych wzorów analitycznych. Zastosowanie zasady bootstrap do najczęściej występujących w praktyce metody reprezentacyjnej złożonych schematów losowania próby wymaga odpowiednich modyfikacji. Szczegółowy przegląd tej tematyki można znaleźć w monografii J. Shao i D. Tu, *The Jackknife and Bootstrap*, 1995.

W przypadku złożonego, dwustopniowego schematu losowania próby, jaki występuje w BAEL, szacowanie wariancji odbywa się na podstawie danych z prób kwartalnych, wylosowanych z uwzględnieniem podziału na warstwy na poziomie jednostek losowania pierwszego stopnia. Zastosowany wariant metody bootstrap realizowany jest oddzielnie w każdej warstwie, aby uzyskać oszacowanie odpowiedniego składnika wariancji badanego estymatora.

Niezależnie w każdej z warstw zawierającej n_h wylosowanych jednostek l-ego stopnia losowana jest spośród nich podpróbka o liczności n_{h-1} metodą losowania prostego ze zwracaniem. Po wylosowaniu jednostek pierwszego stopnia do podpróbki bootstrapowej przenosi się wylosowane z nich do BAEL mieszkania wraz z zamieszkującymi je respondentami. Losowanie takie powtarzane jest *B* razy; za każdym razem wyznaczane są dla uzyskanej *b*-tej podpróbki respondentów (*b=1,2,...,B*) zmodyfikowane odpowiednio wagi, a z ich użyciem oszacowanie interesującego nas parametru $\hat{t}_b^*$.

9 Taki sposób wyznaczania wag gospodarstw stosowany jest począwszy od 4 kw. 2023 r. Procedura stosowana do 3 kw. 2023 r. obejmowała tylko pierwszy krok (średnia z wag indywidualnych).

Modyfikacja wag obejmuje między innymi ich kalibrację, która zapewnia zgodność z danymi demograficznymi dla właściwego kwartału. Po wykonaniu B iteracji oszacowanie wariancji estymatora badanego parametru $\hat{t}$ (w rozważanej warstwie) jest zgodnie z zasadą bootstrap wyznaczane przy użyciu formuły:

$$\hat{V}(\hat{t}) = \frac{1}{B-1}\sum_{b=1}^{B}(\hat{t}_b^* - \hat{t})^2$$

Aby uzyskać oszacowanie wariancji dla rozważanej podpopulacji należy zsumować oszacowania wariancji uzyskane niezależnie we wszystkich jej warstwach. Zalecana w literaturze przedmiotu wartość parametru B powinna być rzędu kilkuset. W obliczeniach podawanych w kwartalnych publikacjach wyników z BAEL przyjmuje się B=500.

Wskaźniki precyzji

Wykorzystując zamieszczone w publikacji wskaźniki precyzji (CV – współczynniki zmienności, RSE – względne błędy standardowe) można wyznaczyć przedziały ufności, pokrywające z określonym prawdopodobieństwem (1-α, najczęściej stosuje się 1-α = 95%) prawdziwe wartości estymowanych parametrów (np. wartości globalne pewnych cech w danej populacji).

Jeżeli wskaźnik precyzji obliczonej oceny parametru $\hat{t}$ znaczymy jako CV ($\hat{t}$) (podany w %), to przedział ufności określony będzie poprzez dolną i górną granicę według wzoru (C.E. Särndal et al., Model Assisted Survey Sampling, 1992):

$$\hat{t} * (1 - z_{1-\frac{\alpha}{2}} * \frac{CV(\hat{t})}{100}) \leq t \leq \hat{t} * (1 + z_{1-\frac{\alpha}{2}} * \frac{CV(\hat{t})}{100})$$

Gdzie $z_{1-\frac{\alpha}{2}}$ jest kwantylem rozkładu normalnego rzędu $1 - \frac{\alpha}{2}$ (dla dużych prób). Dla prawdopodobieństwa 1-α = 95% wartość $z_{1-\frac{\alpha}{2}}$ wynosi 1,96.

Jeśli na przykład oszacowana liczba osób bezrobotnych w skali kraju wynosiła w badanym okresie $\hat{t}$ = 1154 tysiące, zaś wskaźnik precyzji dla tej cechy wynosił CV ($\hat{t}$) = 3,2%, to obliczając dolną i górną granicę przedziału ufności według podanego wzoru możemy stwierdzić, że z ufnością 95% prawdziwa liczba osób bezrobotnych t zawiera się pomiędzy 1081 tysięcy a 1227 tysięcy. Ufność 95% oznacza, że granice przedziału zostały wyznaczone w ten sposób, aby przedział pokrywał prawdziwą wartość liczby bezrobotnych z prawdopodobieństwem 95%.

Szacunki precyzji wyników dla wybranych danych i wskaźników strukturalnych zostały umieszczone w rozdziale dotyczącym realizacji badania w 2025 r. w formie względnych błędów standardowych (współczynników zmienności).

Realizacja badania w 2025 r.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności prowadzą w terenie urzędy statystyczne. Nadzór merytoryczny nad przebiegiem tego badania sprawuje Główny Urząd Statystyczny – Departament Rynku Pracy i Kapitału Ludzkiego we współpracy z Urzędem Statystycznym w Gdańsku odpowiedzialnym przede wszystkim za prowadzenie systemu informatycznego badania i opracowywanie zagregowanych wyników z danych jednostkowych.

Kompletność badania

W ramach nadzoru nad przebiegiem badania monitorowana jest również jego kompletność. Ocena kompletności służy określeniu stopnia realizacji wylosowanej próby oraz identyfikacji przyczyn niezrealizowania

badania, w tym skali i struktury braków odpowiedzi, które mogą mieć wpływ na jakość uzyskiwanych wyników. Kompletność badania podlega stałemu monitoringowi kwartalnemu zarówno na poziomie krajowym jak i wojewódzkim. Stosowane są następujące wskaźniki służące sprawdzaniu kompletności badania: wskaźniki odpowiedzi, wskaźniki braku odpowiedzi, wskaźniki odmów.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę mieszkań wylosowanych do badania w poszczególnych kwartałach 2025 r. oraz liczbę mieszkań zbadanych i niezbadanych, z uwzględnieniem przyczyn niezrealizowania badania.

Liczba gospodarstw domowych wylosowanych do badania w poszczególnych kwartałach 2025 r. oraz wskaźniki kompletności badania

Wyszczególnienie	2025			
	1 kw.	2 kw.	3 kw.	4 kw.
Liczba mieszkań wylosowanych do badania	43027	44307	44378	44367
Liczba mieszkań zbadanych (Z)	26121	26876	26543	26722
Liczba mieszkań niezbadanych	16906	17431	17835	17645
z powodu:				
01M Brak wylosowanego mieszkania - zmiana stała (a)	280	280	271	253
02M Brak wylosowanego mieszkania - zmiana czasowa (a)	145	141	157	154
03M Mieszkania niezamieszkane - zmiana czasowa (a)	1829	1693	1843	1879
04M Długotrwała nieobecność mieszkańców (powyżej 12 m-cy) (a)	122	115	123	109
05M Brak dostępu do mieszkania (brak możliwości dotarcia do mieszkania, ochrona itp.) (b)	391	413	428	419
06M Brak możliwości kontaktu z mieszkańcami (brak możliwości zastania mieszkańców) (b)	7005	7523	7585	7621
07M Brak możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami (choroba, podeszły wiek) (b)	375	365	380	335
08M Brak możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami (z powodu bariery językowej) (b)	136	137	132	124
09M Krótkotrwała nieobecność mieszkańców (do 12 m-cy) (b)	415	428	588	396
10M Odmowa wzięcia udziału w badaniu wyrażona przez wszystkie gospodarstwa domowe w danym mieszkaniu (b)	5847	5830	5788	5925
11M Inne	361	506	540	430
Mieszkania niezbadane, które powinny zostać zbadane (B)[1)]	14169	14696	14901	14820
Mieszkania, których niezbadanie jest uzasadnione (A)[2)]	2376	2229	2394	2395
Mieszkania niezbadane, które powinny zostać zbadane (B^)[3)]	14478	15135	15366	15190
Mieszkania, których niezbadanie jest uzasadnione (A^)[4)]	2428	2296	2469	2455
Razem niezbadane	16906	17431	17835	17645
Właściwy operat (Z+B^)	40599	42011	41909	41912
Odmowa razem (0)	5847	5830	5788	5925
Wskaźnik odpowiedzi R=Z*100/(Z+B^)	**64,3**	**64,0**	**63,3**	**63,8**
Wskaźnik odmów W=0*100/(Z+B^)	**14,4**	**13,9**	**13,8**	**14,1**
Wskaźnik braku odpowiedzi I=B^*100/(Z+B^)	**35,7**	**36,0**	**36,7**	**36,2**

1) Suma wszystkich przypadków niezbadania oznaczonych „b".
2) Suma wszystkich przypadków niezbadania oznaczonych „a".
3) Suma wszystkich przypadków niezbadania oznaczonych „b" powiększona proporcjonalnie o część przypadków z kategorii Inne.
4) Suma wszystkich przypadków niezbadania oznaczonych „a" powiększona proporcjonalnie o część przypadków z kategorii Inne.

W 2025 r. w poszczególnych kwartałach badaniem objęto większość mieszkań wylosowanych do próby. Wśród mieszkań niezbadanych niewielką część stanowiły mieszkania, których niezbadanie było uzasadnione, m.in. ze względu na ich status w operacie (mieszkania te nie są traktowane jako niezrealizowana część właściwej próby), natomiast pozostałe zostały zakwalifikowane jako mieszkania, które powinny zostać zbadane.

Odsetek mieszkań zbadanych i niezbadanych w poszczególnych kwartałach 2025 r.

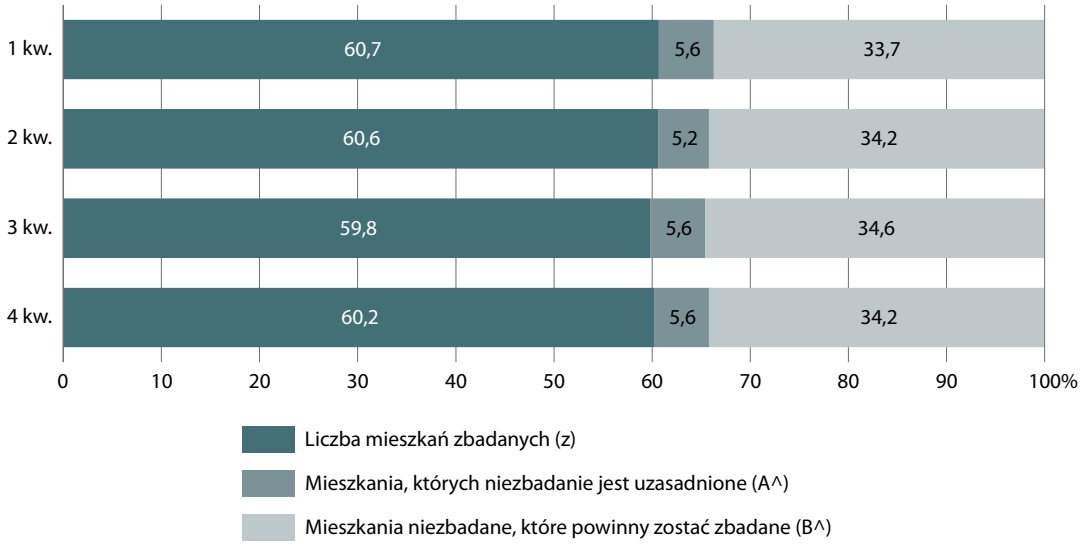

Wśród przyczyn niezrealizowania badania dominowały brak możliwości kontaktu z mieszkańcami oraz odmowa udziału w badaniu. Przyczyny te stanowiły największą część przypadków niezrealizowania badania we wszystkich analizowanych kwartałach. Pozostałe przyczyny niezbadania mieszkań, takie jak brak dostępu do mieszkania, nieobecność mieszkańców czy bariery związane z nawiązaniem kontaktu, występowały znacznie rzadziej.

Po uwzględnieniu mieszkań, których niezbadanie było uzasadnione, określony został właściwy operat badania, obejmujący mieszkania zbadane oraz mieszkania, które powinny zostać zbadane. Wskaźniki odnoszące się do właściwego operatu, w tym udział mieszkań zbadanych oraz udział odmów, stanowią podstawę do oceny stopnia realizacji wylosowanej próby i kompletności badania (wskaźnik odpowiedzi, wskaźnik odmów i wskaźnik braku odpowiedzi). Analiza tych wskaźników w skali całego kraju w poszczególnych kwartałach 2025 r. wskazuje na ich względnie stabilny poziom. Niewielkie wahania kwartalnych wskaźników kompletności wystąpiły natomiast w skali województw.

Kompletność badania według województw

Wyszczególnienie	A - liczba mieszkań wylosowanych do badania B - wskaźnik odpowiedzi (R) C - wskaźnik odmów (W) D - wskaźnik braku odpowiedzi (I)							
	1 kw. 2025				2 kw. 2025			
	A	B	C	D	A	B	C	D
Ogółem	**43027**	**64,3**	**14,4**	**35,7**	**44307**	**64,0**	**13,9**	**36,0**
dolnośląskie	2486	61,1	18,4	38,9	2700	62,8	16,4	37,2
kujawsko–pomorskie	2448	67,5	14,6	32,5	2571	68,4	14,1	31,6
lubelskie	1905	78,2	8,5	21,8	1930	78,9	9,0	21,1
lubuskie	2964	74,9	11,5	25,1	2842	73,6	10,4	26,4
łódzkie	2322	61,3	16,5	38,7	2517	59,0	14,2	41,0
małopolskie	2899	58,7	17,6	41,3	3062	59,5	15,7	40,5
mazowieckie	5201	59,1	17,1	40,9	5404	57,7	16,3	42,3
opolskie	1977	66,7	12,2	33,3	1899	66,2	11,2	33,8
podkarpackie	2234	76,2	10,4	23,8	2281	74,5	11,2	25,5
podlaskie	1899	66,9	12,1	33,1	1735	68,5	10,3	31,5
pomorskie	2579	59,1	15,8	40,9	2630	58,2	17,5	41,8
śląskie	4873	59,8	15,7	40,2	5238	60,8	14,7	39,2
świętokrzyskie	1719	73,9	8,6	26,1	1674	72,2	9,6	27,8
warmińsko–mazurskie	1932	75,1	9,2	24,9	1927	76,1	8,9	23,9
wielkopolskie	3056	58,2	15,3	41,8	3268	58,4	14,7	41,6
zachodniopomorskie	2533	54,6	17,0	45,4	2629	54,3	17,8	45,7

Wyszczególnienie	A - liczba mieszkań wylosowanych do badania B - wskaźnik odpowiedzi (R) C - wskaźnik odmów (W) D - wskaźnik braku odpowiedzi (I)							
	3 kw. 2025				4 kw. 2025			
	A	B	C	D	A	B	C	D
Ogółem	**44378**	**63,3**	**13,8**	**36,7**	**44367**	**63,8**	**14,1**	**36,2**
dolnośląskie	2770	62,4	14,5	37,6	2747	64,6	15,0	35,4
kujawsko–pomorskie	2598	67,7	13,8	32,3	2570	67,2	15,9	32,8
lubelskie	1927	78,2	8,7	21,8	1922	78,1	9,5	21,9
lubuskie	2898	74,1	10,8	25,9	2894	73,7	10,3	26,3
łódzkie	2576	58,6	13,1	41,4	2571	62,7	14,4	37,3
małopolskie	3067	57,3	15,9	42,7	3081	57,6	14,6	42,4
mazowieckie	5388	57,4	16,3	42,6	5360	58,0	16,7	42,0
opolskie	1893	67,4	10,1	32,6	1887	65,5	11,2	34,5
podkarpackie	2246	71,7	11,5	28,3	2226	71,9	13,1	28,1
podlaskie	1756	68,0	11,2	32,0	1718	66,9	12,3	33,1
pomorskie	2573	60,6	18,5	39,4	2597	63,1	15,6	36,9
śląskie	5283	60,4	14,1	39,6	5357	60,2	14,9	39,8
świętokrzyskie	1656	74,0	11,5	26,0	1618	75,5	10,1	24,5
warmińsko–mazurskie	1885	74,2	8,6	25,8	1905	73,6	9,9	26,4
wielkopolskie	3262	55,7	14,8	44,3	3310	54,9	16,1	45,1
zachodniopomorskie	2600	52,4	18,8	47,6	2604	53,2	17,4	46,8

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności realizowane jest przede wszystkim przy użyciu elektronicznej wersji formularzy w postaci aplikacji mobilnej przeznaczonej do rejestrowania danych na urządzeniach mobilnych (tabletach) w trakcie przeprowadzania wywiadu metodą wspomaganego komputerowo wywiadu bezpośredniego CAPI (z ang. Computer Assisted Personal Interviewing). Aplikacja ta jest także wykorzystywana do przeprowadzania wywiadu telefonicznego. Ponadto formularze do BAEL na dany rok opracowywane są również w wersji papierowej i w wyjątkowych przypadkach (takich jak np. awaria sprzętu) mogą być wykorzystywane przy przeprowadzaniu wywiadu (bezpośredniego lub telefonicznego). Zgodnie z zaleceniami nowe podpróby wylosowane do BAEL (pierwsza obserwacja) powinny być realizowane w formie wywiadu bezpośredniego (ankieter realizuje wywiady z respondentami w mieszkaniu wylosowanym do badania), natomiast wywiady w ramach kolejnych obserwacji mogą być przeprowadzane telefonicznie.

W 2025 r. badanie BAEL prowadzone było przez ankieterów najczęściej metodą wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo (CAPI). W nielicznych przypadkach badanie było również przeprowadzone metodą rejestrowania danych na papierowym kwestionariuszu (PAPI).

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji badania w poszczególnych kwartałach 2025 r., obejmujący okres obserwacji, okres prowadzenia ankietyzacji oraz metody pozyskiwania danych.

1 KWARTAŁ 2025 r.: Data rozpoczęcia i zakończenia badania: okres obserwacji od 30.12.2024 r. do 30.03.2025 r.; okres ankietyzacji: 06.01.2025 r. – 06.04.2025 r.

Metody pozyskiwania danych w badaniu BAEL w 1 kw. 2025 r.

Metoda pozyskiwania danych		Ilość zrealizowanych wywiadów/wypełnionych ankiet	Udział danej metody w realizacji badania (%)
CAPI	wywiad telefoniczny	17 980	68,1%
	wywiad bezpośredni	6 635	25,2%
PAPI	wywiad bezpośredni	941	3,6%
	wywiad telefoniczny	822	3,1%

2 KWARTAŁ 2025 r.: Data rozpoczęcia i zakończenia badania: okres obserwacji od 31.03.2025 r. do 29.06.2025 r.; okres ankietyzacji od 07.04.2025 r. do 06.07.2025 r.

Metody pozyskiwania danych w badaniu BAEL w 2 kw. 2025 r.

Metoda pozyskiwania danych		Ilość zrealizowanych wywiadów/wypełnionych ankiet	Udział danej metody w realizacji badania (%)
CAPI	wywiad telefoniczny	18 745	69,0
	wywiad bezpośredni	6 639	24,5
PAPI	wywiad bezpośredni	846	3,1
	wywiad telefoniczny	922	3,4

3 KWARTAŁ 2025 r.: Data rozpoczęcia i zakończenia badania: okres obserwacji od 30.06.2025 r. do 28.09.2025 r.; okres ankietyzacji od 07.07.2025 r. do 05.10.2025 r.

Metody pozyskiwania danych w badaniu BAEL w 3 kw. 2025 r.

Metoda pozyskiwania danych		Ilość zrealizowanych wywiadów/wypełnionych ankiet	Udział danej metody w realizacji badania (%)
CAPI	wywiad telefoniczny	18 485	68,9
	wywiad bezpośredni	6 577	24,5
PAPI	wywiad bezpośredni	863	3,2
	wywiad telefoniczny	900	3,4

4 KWARTAŁ 2025 r.: Data rozpoczęcia i zakończenia badania: okres obserwacji od 29.09.2025 r. do 28.12.2025 r.; okres ankietyzacji od 06.10.2025 r. do 04.01.2026 r.

Metody pozyskiwania danych w badaniu BAEL w 4 kw. 2025 r.

Metoda pozyskiwania danych		Ilość zrealizowanych wywiadów/wypełnionych ankiet	Udział danej metody w realizacji badania (%)
CAPI	wywiad telefoniczny	18 550	68,7
	wywiad bezpośredni	6 702	24,8
PAPI	wywiad bezpośredni	873	3,2
	wywiad telefoniczny	880	3,3

Prezentacja wyników (dane roczne i dane kwartalne)

Omawiane w publikacji dane prezentowane są po uogólnieniu wyników z próby na całą populację. Uogólnienie przeprowadzane jest dla danych kwartalnych. Dane roczne obliczane są jako średnia arytmetyczna z danych kwartalnych. Dane BAEL w ujęciu kwartalnym i rocznym przedstawiają przeciętną sytuację w danym okresie. W przypadku danych rocznych takie podejście pozwala ograniczyć wpływ wahań sezonowych i krótkookresowych zmian sytuacji na rynku pracy oraz uzyskać bardziej stabilny obraz aktywności ekonomicznej ludności w skali całego roku.

Wskaźniki precyzji badania w 2025 r.

W celu oceny precyzji wyników BAEL w 2025 r. dla wybranych danych i wskaźników obliczono względne błędy standardowe, które stanowią miarę niepewności oszacowań wynikającą z losowego charakteru badania.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat według wybranych cech oszacowania względnych błędów standardowych dla szacunków stanu w 2025 r. – w %

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo					Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący			bezrobotni				
			razem	w wymiarze czasu pracy						
				pełnym	niepełnym					
OGÓŁEM	**0,0**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**1,7**	**2,5**	**0,3**	**0,2**	**0,2**	**2,6**
Według płci:										
Mężczyźni	0,0	0,2	0,3	0,3	2,8	3,4	0,4	0,2	0,3	3,5
Kobiety	0,0	0,3	0,3	0,4	2,1	3,5	0,3	0,3	0,3	3,7
Według miejsca zamieszkania:										
Miasta	0,0	0,2	0,3	0,3	2,1	3,2	0,3	0,2	0,3	3,3
Wieś	0,0	0,4	0,4	0,4	3,0	4,3	0,5	0,3	0,4	4,3
Według województw:										
Dolnośląskie	0,0	0,8	0,9	0,9	6,0	9,0	1,2	0,8	0,9	9,0
Kujawsko-Pomorskie	0,0	0,8	0,9	1,0	6,8	9,2	1,2	0,8	0,9	9,2
Lubelskie	0,0	0,9	1,0	1,2	5,8	9,2	1,2	0,9	1,0	9,2
Lubuskie	0,0	0,9	1,0	1,1	7,3	12,3	1,2	0,9	1,0	13,1
Łódzkie	0,0	0,8	0,9	1,0	6,0	10,2	1,1	0,8	0,9	10,4
Małopolskie	0,0	0,8	0,9	0,9	6,3	9,3	1,1	0,8	0,9	9,1
Mazowieckie	0,0	0,5	0,6	0,6	4,6	6,9	1,0	0,5	0,6	6,9
Opolskie	0,0	1,0	1,1	1,3	8,1	12,0	1,4	1,0	1,1	12,0

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według wybranych cech oszacowania względnych błędów standardowych dla szacunków stanu w 2025 r. – w % (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo					Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący			bezrobotni				
			razem	w wymiarze czasu pracy						
				pełnym	niepełnym					
Według województw:										
Podkarpackie	0,0	1,0	1,0	1,1	11,5	10,3	1,1	1,0	1,0	10,3
Podlaskie	0,0	1,1	1,2	1,3	8,3	13,2	1,5	1,1	1,2	13,1
Pomorskie	0,0	0,8	0,9	1,0	6,4	9,8	1,3	0,8	0,9	9,9
Śląskie	0,0	0,6	0,7	0,8	4,8	8,0	0,8	0,6	0,7	8,3
Świętokrzyskie	0,0	1,0	1,1	1,2	8,6	10,1	1,2	1,0	1,1	10,5
Warmińsko-Mazurskie	0,0	1,1	1,2	1,2	10,0	12,0	1,4	1,1	1,2	12,1
Wielkopolskie	0,0	0,8	0,8	0,9	6,7	10,5	1,2	0,8	0,8	10,6
Zachodniopomorskie	0,0	1,0	1,1	1,2	9,6	13,7	1,3	1,1	1,1	14,0
Według wieku:										
15–17 lat	0,0	10,6	11,4	36	12,3	34	0,2	10,7	11,5	35,6
18–19	0,0	4,9	5,8	7,0	10,5	9,6	0,9	4,9	5,8	8,5
20–24	0,0	1,4	1,6	1,9	5,1	6,0	2,0	1,4	1,6	5,9
25–29	0,0	0,6	0,7	0,9	7,2	7,0	4,6	0,6	0,7	6,9
30–34	0,0	0,4	0,5	0,6	6,0	7,8	3,6	0,4	0,5	7,9
35–39	0,0	0,4	0,4	0,5	5,5	7,2	3,6	0,4	0,4	7,3
40–44	0,0	0,3	0,4	0,5	5,3	6,7	3,3	0,3	0,4	7,0
45–49	0,0	0,4	0,4	0,5	5,6	6,8	3,4	0,4	0,4	6,9
50–54	0,0	0,5	0,5	0,6	6,3	7,4	3,1	0,5	0,5	7,3
55–59	0,0	0,6	0,7	0,8	5,5	8,6	2,2	0,6	0,7	8,9
60–64	0,0	1,1	1,2	1,3	4,4	10,3	1,0	1,1	1,2	10,7
65–89 lat	0,0	2,3	2,3	3,0	3,6	19,7	0,2	2,3	2,3	21,3
Według poziomu wykształcenia										
wyższe	0,5	0,6	0,6	0,6	3,1	5,4	1,4	0,3	0,3	5,7
policealne	2,1	3,1	3,1	3,3	8,2	15,3	2,6	1,8	1,9	15,3
średnie zawodowe/branżowe	0,7	1,0	1,0	1,1	3,6	5,3	1,0	0,6	0,6	5,1
średnie ogólnokształcące	1,0	1,4	1,4	1,5	4,4	5,7	1,4	0,8	0,9	5,6
zasadnicze zawodowe/branżowe	0,7	1,1	1,1	1,1	4,4	5,1	0,9	0,7	0,7	4,9
gimnazjalne, podstawowe i bez wykształcenia	0,7	2,4	2,6	2,7	6,4	7,4	0,7	2,1	2,3	7,0

Klasyfikacje

1. Dane BAEL dotyczące wykonywanego zawodu są opracowywane w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności 2014. Klasyfikacja ta została wprowadzona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 roku wraz z późn. zm. (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 227) i opiera się na klasyfikacji ISCO-08 (*International Standard Classification of Occupations*), zalecanej do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP). Klasyfikacja ma strukturę hierarchiczną i obejmuje pięć poziomów grupowania zawodów i specjalności. Umożliwia prezentowanie danych według coraz bardziej szczegółowych grup zawodowych.

2. Informacje o rodzaju działalności miejsca pracy prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.) w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności. PKD 2007 została

opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev 2 (*Statistical Classification of Economic Activities in the European Community*), ustanowionej rozporządzeniem (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. Klasyfikacja NACE Rev. 2 zapewnia wspólne ramy dla gromadzenia, opracowywania i prezentowania porównywalnych danych statystycznych dotyczących działalności gospodarczej w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

3. Klasyfikacja statusu zatrudnienia oparta została na Międzynarodowej Klasyfikacji Statusu Zatrudnienia (*International Classification of Status in Employment – ICSE-93*) przyjętej przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) w 1993 r. Klasyfikacja ta służy do grupowania osób pracujących według rodzaju umowy lub relacji zatrudnienia, w ramach której wykonywana jest praca i wyróżnia m.in. pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek oraz pomagających bezpłatnie członków rodziny.

4. Dane BAEL dotyczące dziedziny kształcenia prezentowane są według klasyfikacji dziedzin (kierunków) kształcenia – Międzynarodowej Klasyfikacji Kierunków Kształcenia – ISCED-F 2013 (*ISCED Fields of Education and Training 2013*) opracowanej przez UNESCO. Klasyfikacja ta służy do grupowania programów kształcenia i uzyskanych kwalifikacji według dziedziny kształcenia, zapewniając międzynarodową porównywalność danych statystycznych w tym zakresie.

5. Dane BAEL w przekrojach terytorialnych prezentowane są z uwzględnieniem nowego podziału statystycznego Polski – według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS 2016, stanowiącej krajowe odzwierciedlenie wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych stosowanej w Unii Europejskiej. Klasyfikacja ta umożliwia gromadzenie, opracowywanie i prezentowanie porównywalnych danych statystycznych w układzie regionalnym.

Definicje podstawowych pojęć stosowanych w BAEL

Podstawowe definicje zastosowane w BAEL umieszczono w części analitycznej niniejszej publikacji. Poniżej wskazano nr stron, na których te definicje zostały zamieszczone, a także uzupełniono definicje dodatkowych pojęć.

Pojęcie	Definicja	Odwołanie do strony
Gospodarstwo domowe	Oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Jeżeli któraś z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, tworzy ona oddzielne, jednoosobowe gospodarstwo domowe. Do członków gospodarstwa domowego zaliczono osoby: – obecne w gospodarstwie domowym (zameldowane na pobyt stały lub czasowy, przebywające lub zamierzające przebywać bez zameldowania przez okres 12 miesięcy lub więcej), – nieobecne (uwzględniany jest całkowity czas nieobecności faktycznej i planowanej) przez okres do 12 miesięcy (np. osoby przebywające czasowo za granicą, w gospodarstwie zbiorowym lub w innym gospodarstwie domowym w kraju przez okres krótszy niż 12 miesięcy). Badaniem objęci są również cudzoziemcy będący członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, jeżeli spełniają powyższe kryteria.	
Ekonomiczne grupy wieku	Dodatkowy podział wprowadzony niezależnie od szczegółowych przedziałów wieku; obejmuje ludność w wieku: – przedprodukcyjnym – mężczyźni i kobiety w wieku 15–17 lat, – produkcyjnym – mężczyźni w wieku 18–64 lata i kobiety w wieku 18–59 lat; dodatkowo grupę tę podzielono na zawodowe grupy wieku: • mobilny (18–44 lata dla mężczyzn i kobiet), • niemobilny (45–64 lata mężczyźni i 45–59 lat kobiety), – poprodukcyjnym – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.	

Pojęcie	Definicja	Odwołanie do strony
Aktywni zawodowo		str. 15
Pracujący		str. 14
Pracujący według kategorii statusu zatrudnienia (zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Statusu Zatrudnienia ICSE-93)		str. 38
Pracujący w sektorze publicznym		str. 38
Pracujący w sektorze prywatnym		str. 38
Zatrudnieni (pracownicy najemni)		str. 38
Pracujący na własny rachunek		str. 38
Pomagający bezpłatnie członkowie rodziny		str. 38
Niepełnozatrudnieni		str. 47
Główne miejsce pracy		str. 38
Bezrobotni		str. 15
Długotrwale bezrobotni		str. 54
Bierni zawodowo		str. 15
Bierni zawodowo poszukujący pracy, ale niegotowi do jej podjęcia		str. 56
Bierni zawodowo nieposzukujący pracy, ale gotowi do jej podjęcia		str. 56
Współczynnik aktywności zawodowej		str. 17
Wskaźnik zatrudnienia		str. 17
Stopa bezrobocia		str. 17
Sektory ekonomiczne W przypadku BAEL dane wg sektorów ekonomicznych mogą nie sumować się na ogółem, ponieważ nie obejmują nieustalonego rodzaju działalności.		str. 39
Ludność rezydująca		str. 82
Niewykorzystane potencjalne zasoby pracy		str. 56

Badania modułowe realizowane przy Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności

Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności towarzyszą także badania modułowe.

Badanie modułowe jest to dodatkowe badanie realizowane jednocześnie z badaniem podstawowym. W przypadku modułów BAEL są to badania poświęcone określonej tematyce związanej z rynkiem pracy, przeprowadzane jednorazowo lub cyklicznie na próbie mieszkań wylosowanych do realizacji BAEL. Badanie modułowe ma za zadanie rozszerzenie zakresu informacji gromadzonych w BAEL.

Badania modułowe prowadzone przy BAEL realizowane są zarówno na potrzeby krajowe jak i zgodnie z wymogami prawa UE.

Badania krajowe są opracowywane przez GUS w związku z potrzebą szerszego zbadania zjawisk związanych z krajowym rynkiem pracy (może to wynikać z obserwacji i analiz prowadzonych przez GUS lub ze zgłoszenia tematu przez krajowych użytkowników danych). Przykładem krajowego badania modułowego

jest badanie „Praca nierejestrowana w Polsce", które dostarcza informacji o skali, przyczynach i rodzaju prac wykonywanych w szarej strefie i jest prowadzone cyklicznie od 1995 r.

Krajową podstawą prawną do realizacji badań modułowych są, tak jak w przypadku badania podstawowego, ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439 wraz z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok.

Na poziomie Unii Europejskiej badania modułowe są nieodłączną częścią europejskiego badania siły roboczej. Obecnie dla badań modułowych przy LFS ustanowione jest sześć tematów regularnych, które od 2021 roku są realizowane dokładnie co 8 lat każdy[10]. Dla tych stałych tematów, czyli modułów regularnych, opracowane są zmienne o częstotliwości 8-letniej, które są włączone do listy zmiennych dla badania siły roboczej. Dodatkowe „wolne miejsce" uzyskane w harmonogramie ośmioletnim zostało wykorzystane dla tzw. modułów ad-hoc, które będą realizowane jako nowy temat - jeden moduł co 4 lata (pomiędzy modułami regularnymi). Ma to na celu umożliwienie zbierania informacji dotyczących nowych zagadnień, czy zjawisk istotnych z punktu widzenia bieżących analiz rynku pracy, które nie są ujęte w badaniu podstawowym i modułach regularnych.

Poniżej zamieszczona została obowiązująca od 2021 roku tematyka badań modułowych unijnych:

Tematyka badań modułowych realizowanych od 2021 r., wynikających z regulacji UE

Nazwa badania modułowego	Pierwszy rok przeprowadzenia badania modułowego (od 2021 r.)
Moduły regularne UE	
Sytuacja migrantów i ich bezpośrednich potomków na rynku pracy	2021
"Emerytury i renty oraz aktywność na rynku pracy (w zakresie dotyczącym przejścia z pracy na emeryturę) "	2023
Osoby młode na rynku pracy	2024
Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych	2025
Organizacja pracy i organizacja czasu pracy	2027
Wypadki przy pracy i problemy zdrowotne związane z pracą	2028
Moduły ad-hoc	
Umiejętności zawodowe	2022
Praca świadczona poprzez platformy internetowe	2026

Począwszy od 2021 roku w Polsce unijne badania modułowe realizowane są przy BAEL w ciągu całego roku na części prób kwartalnych (do 2020 roku moduły były realizowane w jednym kwartale na całej próbie kwartalnej), co ma na celu wyeliminowanie wpływu sezonowości na otrzymywane wyniki. Przeprowadzane są one na nowej podpróbie wchodzącej do badania w danym kwartale, stanowiącej ¼ całej próby kwartalnej. W związku z powyższym wyniki unijnych badań modułowych opracowywane są i prezentowane jako dane roczne.

Zgodnie ze zharmonizowaną metodologią unijnych badań modułowych ich wyniki (w zakresie zmiennych regulowanych w rozporządzeniach) są porównywalne pomiędzy krajami członkowskimi.

10 Zgodnie z harmonogramem ujętym w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2020/256 z dnia 16 grudnia 2019 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 przez ustanowienie wieloletniego planowania kroczącego.

Badanie modułowe „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych" zrealizowane w 2025 r.

Badanie modułowe „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych" zostało zrealizowane w ramach Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2025 r. Modułem objęto osoby w wieku 18–74 lata, a głównym celem badania było uzyskanie informacji na temat skali i sposobów godzenia pracy zawodowej z opieką nad członkami rodziny. Badanie dotyczyło zarówno sprawowania opieki nad dziećmi w wieku poniżej 15 lat, jak i nad krewnymi w wieku 15 lat i więcej wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub podeszły wiek. Opiekunów dzieci pytano o korzystanie z formalnych/zinstytucjonalizowanych usług opieki nad dziećmi, a respondentów, którzy wychowali/wychowują co najmniej jedno dziecko pytano również o korzystanie z urlopów na wychowanie dzieci. Osoby pracujące były pytane o działania podjęte w celu łatwiejszego godzenia obowiązków opiekuńczych z pracą zawodową, a także o przeszkody związane z pracą, które utrudniają łączenie zadań z obu obszarów.

Podstawą prezentowanych wyników są odpowiedzi respondentów uzyskane w trakcie wywiadów prowadzonych przez Ankieterów statystycznych GUS w wylosowanych do badania mieszkaniach[11].

Podstawowe definicje zastosowane w badaniu modułowym „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych" umieszczono w części analitycznej niniejszej publikacji. Tutaj podajemy nr stron, na których te definicje zostały zamieszczone:

Pojęcie	Odwołanie do strony
Dzieci	str 61
Regularna opieka nad dziećmi	str. 62
Opieka nad wnukami	str. 62
Opieka nad krewnymi	str. 62
Regularna opieka nad osobami w wieku 15 lat i więcej	str. 62
Formalne/zinstytucjonalizowane usługi opieki	str. 67
Liczba dzieci, które badana osoba wychowała w ciągu całego swojego życia	str. 75
Urlopy na wychowanie dzieci	str. 76

Uwagi końcowe

Z uwagi na reprezentacyjną metodę badania zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi w tych przypadkach, gdy zastosowano bardziej szczegółowe podziały i występują liczby niskiego rzędu, mniejsze niż 20 tysięcy. W przypadku, gdy liczby po uogólnieniu wyników z próby wynoszą poniżej 10 tys., zostały one zastąpione znakiem kropki (“.”), co oznacza, że konkretna wartość nie może być pokazana ze względu na losowy błąd próby.

11 Wyniki badania modułowego przeprowadzonego w 2025 r. (krótka analiza oraz tablice z danymi) zostały opublikowane we wrześniu 2026 r. w notatce sygnalnej „Łączenie pracy i obowiązków opiekuńczych w 2025 r. Wyniki badania modułowego BAEL", dostępnej na stronie internetowej GUS.

Bazy danych z wynikami BAEL i opracowania wyników badania:

Wyniki BAEL dostępne są także w następujących bazach danych, do których dostęp jest możliwy ze strony Portalu Informacyjnego GUS:

– Dziedzinowa Baza Wiedzy Rynek Pracy,

– Bank Danych Lokalnych,

– Strateg,

– Bank Danych Makroekonomicznych.

Ponadto informacje wynikowe z BAEL publikowane są także w zbiorczych wydawnictwach GUS, m.in:

– Mały Rocznik Statystyczny Polski,

– Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej,

– Rocznik Statystyczny Województw,

– Rocznik Statystyczny Przemysłu,

– Rocznik Statystyczny Pracy,

– Wybrane aspekty rynku pracy (publikacja analityczna).

Dane kwartalne badania BAEL są prezentowane po każdym kwartale w krótkiej informacji z wstępnymi podstawowymi wynikami z badania.